

การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี
และด้านความเสียสละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญาณิพนธ์
ของ
นางสาวพิมพ์ประภา พันธุ์พิพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

172.201

172.201

172.201

การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี
และด้านความเสียสละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ

ของ

พิมพ์ประภา พันธุ์พัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา

พฤษภาคม 2546

4

172.201

172.201 2546

พิมพ์ประภา พันธุ์พิพัฒน์ (2546). การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรม ด้านความสามัคคี และความเสียสละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 1,027 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี 2 ฉบับ เป็นแบบทดสอบชนิดข้อความและ ชนิดสถานการณ์ โดยวัดคุณลักษณะใน 5 คุณลักษณะ คือ คุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น คุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม คุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา คุณลักษณะเคารพเหตุผลของคนส่วนใหญ่ และคุณลักษณะรักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะ ด้วยความเต็มใจ และแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ 2 ฉบับ เป็นแบบทดสอบชนิดข้อความ และ ชนิดสถานการณ์ โดยวัดคุณลักษณะใน 5 คุณลักษณะ คือ คุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย คุณลักษณะ การเสียสละกำลังทรัพย์ คุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย และ คุณลักษณะการเสียสละทางใจ

ผลการศึกษาพบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้าน ความสามัคคีและด้านความเสียสละโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือน มีค่าเท่ากับ .934 และ .824 ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงจำแนก มีค่าอยู่ระหว่าง .064 ถึง .082 ส่วนความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ เมื่อวิเคราะห์คุณลักษณะย่อย ในแต่ละด้านโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือนอยู่ระหว่าง .718 ถึง .871 และ .840 ถึง .897 ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์เชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง .137 ถึง .527 และ .273 ถึง .524 ตามลำดับ โดยความเที่ยงตรง เชิงเหมือน มีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ทุกค่า แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านความเสียสละ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ เมื่อวิเคราะห์โดยวิธีค่าความสอดคล้องภายในมีค่าความ เที่ยงตรง ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้าน ความเสียสละมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเมื่อวิเคราะห์โดยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี และโดยวิธีวิเคราะห์ ค่าความสอดคล้องภายใน

A STUDY OF CONSTRUCT VALIDITY OF MORAL TEST ON UNITY AND
ALTRUISM FOR PRATHOM SUKSA VI STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
PIMPRAPA PANPIPAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
May 2003

Pimprapa Panpipat.. (2003). *A Study of Construct Validity of Moral Test on Unity and Altruism for Prathom Suksa VI Students*. Master thesis, M.Ed. (Educational Measurements). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Nipa Sripairot, Mr. Chawalit Ruayajin.

This study aimed to investigate Construct validity of moral test on Unity and Altruism for Prathom Suksa VI students. Stratified random sampling was used to select 1,027 students from school under the office of Primary Education Commission, Suphan Buri during 2nd semester of 2002 academic year. Moral tests on Unity and Altruism constructed in 2 forms : Likert scale and situational Unity test consisted of 5 traits : they were good relationship, strong collaborative for the entire group, non – distinction among friends, respect to group conclusion, and loyalty to group Altruism, also, consisted of 5 traits ; they were physical, property, intellect, satisfaction, and spirit, devotion to the welfare of others. Construct validity by Multitraits Multimethods and Internal Consistency were determined for the tests.

The results revealed that Convergent validity of the two tests were .934 and .824 significantly at .01 While Discriminant validity were lower between .064 to .082 As caculated by traits of the two tests. Convergent validity were between .718 to .781 for Unity test, and between .840 to .897 for Altruism test, with .01 level of significance. Also discriminant validity were lower between .137 to .527 for Unity test, and between .273 to .524. Since all convergent validity value were higher than Discriminant validity, it could be concluded that construct validity of these tests were acceptable. Construct Validity of moral test on Unity and Altruism analyzed by Internal Congruency was had significant at .01 level. Therefore Construct Validity of moral test on Unity and Altruism both analyzed by Multitrait Multimethod and Internal Consistency were acceptable.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี
และด้านความเสียสละ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ของ
นางสาวพิมพ์ประภา พันธุ์พัฒน์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ชวลิต รวยอาจัน)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. สุพร เข้มเฮง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประवालพฤษ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์อย่างดี จากรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ชวลิต รวยอาจิน กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำ ทั้งยังได้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา

ส่วนการสอบปริญญานิพนธ์ ได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากอาจารย์ ดร.สุพร เข้มแข็ง และรองศาสตราจารย์ ดร. ส.วาสนา ประवालพฤษ์ ซึ่งเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ตั้งคะพิภพ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ อาจารย์ ดร.ภัทราพร เกษสังข์ อาจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์ และอาจารย์ประภัสสร ปานศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ในกระบวนการเก็บข้อมูล ได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมืออย่างดีจากผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและคณาจารย์ ตลอดจนนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและบูชาพระคุณแต่บิดามารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

พิมพ์ประกาศ พันธุ์พิพัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม.....	6
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคีและด้านความเสียสละ.....	17
วิธีการวัดจริยธรรม.....	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ.....	34
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	42
ประชากร.....	42
กลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
วิธีการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและ ด้านความเสียสละ.....	45
ลักษณะของเครื่องมือ.....	48
วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
ความมุ่งหมาย.....	62
สมมติฐานในการวิจัย.....	62
วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	62
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	64
อภิปรายผล.....	66
ข้อเสนอแนะ.....	67
 บรรณานุกรม.....	 68
 ภาคผนวก	 78
ภาคผนวก ก.....	79
ภาคผนวก ข.....	84
ภาคผนวก ค.....	89
 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	 115
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 117

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก.....	13
2 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบแต่ละครั้ง.....	43
3 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี.....	56
5 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน.....	57
6 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์.....	58
7 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี.....	59
8 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน.....	60
9 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านความเสียสละ.....	61
10 ค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ ของแบบทดสอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสามัคคีชนิดข้อความ.....	80
11 ค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ ของแบบทดสอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์.....	81
12 ค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ ของแบบทดสอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความเสียสละชนิดข้อความ.....	82
13 ค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ ของแบบทดสอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์.....	83
14 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสามัคคีชนิดข้อความ.....	85
15 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์.....	86
16 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความเสียสละชนิดข้อความ.....	87
17 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์.....	88

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบการประเมินผลด้านจริยธรรม.....	16
2 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาจริยธรรมของบุคคล กำลังเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจอยู่ในขณะนี้ จากบุคคลหลายวงการ อาทิ นักการศึกษา นักจิตวิทยา นักพัฒนาชุมชน คณะสงฆ์ และบุคคลในวงการศาสนา ตลอดจนนักการเมือง นักปกครองระดับสูงของประเทศ คณะบุคคลดังกล่าวส่วนใหญ่ มีความเห็นพ้องต้องกันว่า จริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง และสงบสุขของปัจเจกชน สังคมและประเทศชาติ

จริยธรรมนั้นเป็นคุณสมบัติที่เด็กได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่ยังเล็ก จากครอบครัวแล้วค่อย ๆ ขยายวงกว้างออกไปตามลำดับความเจริญเติบโตและวุฒิภาวะในช่วงแห่งความเติบโตของเด็ก เด็กย่อมจะได้รับบทเรียนหรือประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้มองเห็นแง่มุมต่าง ๆ ในการปฏิบัติตามจริยธรรมเหล่านั้นแตกต่างกันไปด้วย (พนัส หันนาคินทร์. 2523 : 94)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (2542) ให้ไว้ ณ วันที่ 14 สิงหาคม 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มีความสำคัญกลุ่มหนึ่ง เป็นกลุ่มที่วาดด้วยกิจกรรมการพัฒนา และสร้างนิสัยด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และเจตคติ เพื่อนำไปสู่มีบุคลิกภาพที่ดี หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้กำหนดโครงสร้างจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะดังนี้ ใฝ่รู้ ขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา สามัคคี เสียสละ เมตตากรุณา กตัญญูกตเวที ยุติธรรม ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี (กระทรวงศึกษา กองวิชาการ 2539)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2544) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ดังนี้

- มาตรฐาน ส. 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน
- มาตรฐาน ส. 1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม การทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ
- มาตรฐาน ส. 1.3 : ประพฤติ ปฏิบัติตนตามหลักธรรม และศาสนพิธีของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

จริยธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมประเทศชาติ เพราะเป็นองค์ประกอบที่ทำให้มนุษย์ ไม่เบียดเบียนหรือทำลายซึ่งกันและกัน และเป็นสิ่งส่งเสริมให้มนุษย์มีจิตใจที่ดีงาม มีความรักและความสามัคคี ความเมตตากรุณา เสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เกิดประโยชน์ ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สังคมและประเทศชาติได้รับการพัฒนาไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองต่อไป เพราะฉะนั้นการปลูกฝังจริยธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น จะต้องให้เกิดขึ้นในตัวเด็กนักเรียนและเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังของชาติในอนาคต จริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ เป็นจริยธรรมที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้สังคมเจริญรุ่งเรือง และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะถ้าบุคคลในสังคมมีจริยธรรมด้านความสามัคคี ความเสียสละ จะมีความช่วยเหลือเกื้อกูล เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม นักการศึกษาจึงได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านต่าง ๆ เพื่อวัดจริยธรรมว่ามีมากน้อยเพียงใด และได้พัฒนาเครื่องมือในการวัด เพื่อให้ได้ผลการวัดที่มีความเที่ยงตรง

ในการวัดผลการศึกษา เครื่องมือที่ใช้มีความสำคัญมาก ซึ่งการใช้เครื่องมือเหล่านั้นควรจะคำนึงถึงคุณภาพของแบบทดสอบด้วย เพราะคุณภาพของเครื่องมือเป็นส่วนสำคัญที่ชี้บ่งถึงความน่าเชื่อถือของผลที่ได้จากการวัด คุณภาพของเครื่องมือวัดที่ดีจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ ดังนี้ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเป็นปรนัย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 192) สำหรับคุณสมบัติที่จำเป็น และมีความสำคัญที่สุดของเครื่องมือวัดได้แก่ ความเที่ยงตรง (บุญเชิด ภิญโญณันตพงษ์. 2524 : 284) เพราะความเที่ยงตรงจะเป็นสิ่งที่บอกว่าเครื่องมือนั้นสามารถวัดได้ตรงตามความมุ่งหมายที่จะวัด และจากการศึกษาเกี่ยวกับความเที่ยงตรงพบว่าได้มีการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ (Criterion – Related Validity) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 208) โดยการสร้างเครื่องมือที่ต้องการให้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ส่วนใหญ่จะเป็นการทดสอบทางจิตวิทยาหรือทางบุคลิกภาพซึ่งเป็นนามธรรม เนื่องจากการทดสอบที่ต้องการให้วัดได้ตรงตามโครงสร้างหรือทฤษฎีที่จะวัด (ทิตนา แคมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์. 2540 : 407)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ด้วยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธีและวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะได้แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ ที่มีคุณภาพ สำหรับวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละของนักเรียน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกัน เมื่อใช้วิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี โดยศึกษาความเที่ยงตรงเชิงเหมือน และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก
2. เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกันเมื่อใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

ความสำคัญของการศึกษา

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกัน จะมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการหาความเที่ยงตรงโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี และจากการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในแล้ว ในแต่ละรูปแบบมีความเที่ยงตรงเพียงใด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบคู่ขนาน และพัฒนาแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ รูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 10,539 คน จากจำนวน 425 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1,027 คน จำนวน 21 โรงเรียน ซึ่งสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Starta) มีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 รูปแบบของแบบทดสอบ มีดังนี้
 - 3.1.1 รูปแบบทดสอบชนิดข้อความ (Statement)
 - 3.1.2 รูปแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ (Situation)
 - 3.2 วิธีวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
 - 3.2.1 การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency)
 - 3.2.2 การวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบของแบบทดสอบ หมายถึงชุดของข้อคำถามที่ใช้วัดในสิ่งที่ต้องการจะวัด ซึ่งในการศึกษานี้แบ่งรูปแบบข้อคำถาม ออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้
 - 1.1 รูปแบบของข้อคำถามชนิดข้อความ (Statement) หมายถึงชุดของข้อคำถามในแต่ละข้อเป็นประโยคบอกเล่าที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการกระทำบางอย่างของผู้ตอบในเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยให้ผู้ตอบอ่านแล้วเลือกตอบว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของผู้ตอบ การให้คะแนนเป็น 0, 1 คือ ถ้าข้อความเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความซื่อสัตย์หรือความเสียสละ ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบว่า “ไม่ใช่” ให้ 0 คะแนน ถ้าข้อความเป็นคุณลักษณะที่ไม่แสดงถึงความซื่อสัตย์หรือความเสียสละ ถ้าตอบว่า “ไม่ใช่” ให้ 1 คะแนน และถ้าตอบว่า “ใช่” ให้ 0 คะแนน
 - 1.2 รูปแบบของข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์ (Situation) หมายถึงชุดของข้อคำถามที่ในแต่ละข้อคำถามมีสถานการณ์นำก่อน แล้วถามตามสถานการณ์ โดยให้ผู้ตอบพิจารณาว่า ผู้ตอบมีความรู้สึก ความคิดเห็น เคยปฏิบัติ หรือจะปฏิบัติอย่างไรเมื่อเกิดสถานการณ์นั้นขึ้นกับผู้ตอบ โดยมีตัวเลือกให้ผู้ตอบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก ต่อหนึ่งสถานการณ์ (1 ข้อ) การให้คะแนนเป็น 0, 1 คือ ถ้าเลือกตัวเลือกที่มีคุณลักษณะที่มีความซื่อสัตย์หรือความเสียสละ ให้ 1 คะแนน และถ้าเลือกตัวเลือกที่มีคุณลักษณะที่ไม่มีความซื่อสัตย์หรือความเสียสละ ให้ 0 คะแนน

2. ความสามัคคีหมายถึง ความพร้อมเพรียง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การรวมกำลังกาย ความคิด ความสามารถที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จลุล่วง มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ มีใจหวังดีต่อหมู่คณะ ช่วยเหลือหมู่คณะด้วยความเต็มใจ

3. แบบทดสอบวัดความสามัคคี หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ใช้วัดลักษณะความสามัคคี ซึ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นชนิดข้อความ (Statement) และชนิดสถานการณ์ (Situation) ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

3.1 มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ได้ทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่นได้ โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักกันมาก่อน สามารถเข้ากับสภาพความเป็นอยู่ได้ทุกสภาพ กล้าเผชิญหน้ากับสภาพความเป็นจริง สามารถควบคุมอารมณ์ให้เป็นปกติได้

3.2 มีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติกิจกรรมของหมู่คณะด้วยความสนใจความตั้งใจโดยแสดงออกมาในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร ละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ไม่ละทิ้งหรือหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย ประพฤติปฏิบัติตามกฎ งดเว้นการกระทำอันเกิดผลเสียหายแก่หมู่คณะ ดูแลรักษาของส่วนรวมเสมือนของตนเองและให้ความสำคัญของการทำงานของหมู่คณะมากกว่างานส่วนตัว

3.3 ไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา หมายถึง การที่บุคคลไม่ยุยงให้เกิดการแตกแยก ไม่แบ่งเป็นกลุ่มหรือเป็นพวกเพื่อชิงดีชิงเด่นกัน ทะเลาะกันหรือทำร้ายกัน เป็นผู้ทำให้ความขัดแย้ง ความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นในหมู่คณะหมดไป โดยทำให้ทุกคนเข้าใจกัน รักใคร่กลมเกลียวกันด้วยวิธีต่าง ๆ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการแบ่งกลุ่มทำงานตามหน้าที่ ตามความสามารถ เพื่อบรรลุจุดประสงค์เดียวกัน

3.4 เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ หมายถึง การที่บุคคลกล้าแสดงความคิดเห็นยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และยอมปฏิบัติตามความคิดเห็นของหมู่คณะด้วยความเต็มใจ

3.5 รักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ หมายถึง การที่บุคคลรักหมู่คณะ ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะ ทั้งในด้านกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด และกำลังทรัพย์ โดยการช่วยเหลือนี้ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อบุคคลอื่น

4. ความเสียสละ หมายถึงการไม่เห็นแก่ประโยชน์หรือความสุขส่วนตัว แต่เป็นการสละสิ่งต่าง ๆ ออกไปเพื่อประโยชน์หรือความสุขของผู้อื่นที่จะได้รับ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

5. แบบทดสอบวัดความเสียสละ หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ใช้ในการวัดลักษณะความเสียสละ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นชนิดข้อความ (Statement) และชนิดสถานการณ์ (Situation) ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

5.1 การเสียสละกำลังกาย หมายถึง การใช้ร่างกายช่วยเหลืองานผู้อื่น โดยไม่คำนึงดูอายุ ทำด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน

5.2 การเสียสละกำลังทรัพย์ หมายถึง การให้ทรัพย์สินหรือสิ่งของให้แก่คนที่ควรให้และส่วนรวมตามกำลังที่จะให้ได้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

5.3 การเสียสละสติปัญญา หมายถึง การให้ความคิดช่วยแก้ไขปัญหาให้กับผู้อื่นและสังคม

5.4 การเสียสละความสุขสบาย หมายถึง การละทิ้งความสุขสบายส่วนตัว เพื่อช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่นหรือสังคม

5.5 การเสียสละทางใจ หมายถึง การให้อภัยกันในความผิดของผู้อื่น และยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข ไม่โลภและอยากได้ของผู้อื่น

6. อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ หมายถึงคุณลักษณะที่สามารถจำแนกหรือแยกผู้ตอบออกเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงกับผู้ที่มีจริยธรรมต่ำซึ่งได้คะแนนรวมสูงและต่ำในแต่ละด้านของแบบทดสอบ ซึ่งอาศัยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ t - test

7. ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดผลนักเรียนได้อย่างคงที่แน่นอน ซึ่งการวัดครั้งนี้ คำนวณจากค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – coefficient)

8. ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละได้ตรงแต่ละด้าน ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาความเที่ยงตรงดังนี้

8.1 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละได้ตรงตามที่นิยาม ซึ่งหาได้โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องกับลักษณะ (trait) ที่ต้องการ วัดโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)

8.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะของโครงสร้างนั้น ในที่นี้ได้ศึกษาความเที่ยงตรง 2 แบบ คือ

8.2.1 การวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) หมายถึง การหาค่าสหสัมพันธ์จากการวัดสองลักษณะหรือมากกว่าสองลักษณะ และมีวิธีวัดสองวิธีหรือมากกว่าสองวิธี ซึ่งจะได้ค่าความเที่ยงตรงสองชนิด ดังนี้

ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) หมายถึง การวัดในลักษณะเดียวกันด้วยวิธีต่างกัน จะมีค่าสหสัมพันธ์กันสูง

ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) หมายถึงการวัดลักษณะต่างกันด้วยวิธีเดียวกันหรือต่างวิธีกัน จะมีค่าสหสัมพันธ์กันต่ำ ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกจะมีค่าต่ำกว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

8.2.2 วิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) หมายถึง การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมในแต่ละด้าน

9. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาโทหรือปริญญาเอกการวัดผลการศึกษา หรือด้านจิตวิทยา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเมื่อวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

2. แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกัน จะมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเมื่อวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงกว่า 0.5 และความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
 - 1.1 ความหมายของจริยธรรม
 - 1.2 องค์ประกอบของจริยธรรม
 - 1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
 - 1.4 ขั้นตอนการประเมินพฤติกรรมจริยธรรม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี และความเสียสละ
 - 2.1 ความหมายของความสามัคคี
 - 2.2 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคี
 - 2.3 ความสำคัญและประโยชน์ของความสามัคคี
 - 2.4 ความหมายของความเสียสละ
 - 2.5 พฤติกรรมที่แสดงถึงความเสียสละ
 - 2.6 ความสำคัญและประโยชน์ของความเสียสละ
3. วิธีการวัดจริยธรรม
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
 - 4.1 ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
 - 4.2 ชนิดของความเที่ยงตรง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

1.1 ความหมายของจริยธรรม

คำว่าจริยธรรม ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Moral ได้มีผู้ได้ให้ความหมายหลายท่านดังนี้
เพียเจท์ (Piaget. 1960 : 1) นักจิตวิทยาชาวสวิสที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ ได้ให้ความหมายของ จริยธรรม ว่าเป็นองค์ประกอบของกฎเกณฑ์ที่บุคคลยอมรับว่าถูก ว่าดี ว่าควร เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคม ส่วน โคห์ลเบิร์ก (Kohlberg. 1976 : 34) นักจิตวิทยาผู้พัฒนาแนวคิดต่อจากเพียเจท์ และผลงานเป็นที่ยอมรับมากมายได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมคือความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของความประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีจริยธรรมของตนเอง โดยอาศัยกฎเกณฑ์จากสังคม เป็นเครื่องตัดสินว่าการกระทำนั้นถูกหรือผิด นอกจากนั้น โคห์ลเบิร์กยังอธิบายว่าจริยธรรมไม่ได้หมายถึงแต่เพียงการกระทำสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้องเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งที่ ทุกคนควรเลือกกระทำในการ ตัดสินความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ส่วนเรสต์ (Rest. 1977 : 73) ได้กล่าวว่าจริยธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ ความ ยุติธรรมในสังคม จะเกิดขึ้นในลักษณะที่บุคคลในสังคมมีปฏิสัมพันธ์กัน ไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าส่วนตัวของบุคคลแต่ละคน ซึ่งส่งผลไปกระทบต่อผู้อื่น นอกจากนี้ แบนดูรา (Bandura. 1977 : 24) ได้ให้ความหมายว่า จริยธรรมเป็นกฎสำหรับการประเมินพฤติกรรม และถือว่าการตัดสินทางจริยธรรม เป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกผิดของการกระทำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

กฎเกณฑ์เหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ทั้งจากการสังเกต จากการบอกเล่าจากประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วนำมาคิดไตร่ตรอง

ความหมายของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นความหมายในทัศนะของนักวิชาการทางจิตวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์ชาวตะวันตก สำหรับในสังคมไทยได้มีผู้ทรงคุณวุฒิให้ความหมายของของจริยธรรมในสังคมไทยไว้ดังต่อไปนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2) นักพฤติกรรมศาสตร์ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึงลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภทคือ ประเภทแรก เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งถูกต้องเหมาะสม ส่วนประเภทหลังคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามจำกัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่สมควร ดังนั้นผู้มี จริยธรรมสูงคือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย นอกจากนี้ พระยาอนุนาทรราชชน (2516 : 409) มีความเห็นว่าจริยธรรมมีความหมายใกล้เคียงกับจริยศาสตร์ (Ethics) ในเรื่องของปรัชญาเป็นเรื่อง ค้นคว้าหาความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของพฤติกรรมในสังคม ซึ่งถือว่าถูกต้องหรือดี หรือสิ่งที่ถือว่าผิดหรือชั่ว ไม่ควรประพฤติ แล้ววางหลักกำหนดเป็นมาตรฐานไว้ และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2521 : 3) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่ควรประพฤติในการปลูกฝังจริยธรรม ควรจะคำนึงว่าสิ่งที่ควรประพฤตินั้น ควรประพฤติในกรณีใดในโอกาสหรือเวลาใด เพื่อให้หลักจริยธรรมที่จะปลูกฝังนั้นจะสอดคล้องในการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมให้บุคคลเป็นสมาชิกของสังคมที่กำลังพัฒนา ไม่ขัดต่อการพัฒนา และส่งเสริมให้การพัฒนาเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น ส่วน พันธ์ หันนาคินทร์ (2523 : 48) ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึงความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อผู้อื่นและสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองเกษมสุขขึ้นในสังคม และสมาชิกในสังคม การที่จะปฏิบัติตามจริยธรรมจึงต้องประกอบกันทั้งความรู้สึกทางใจ การปฏิบัติทางกาย อันสอดคล้องกับความรู้สึกทางจิต กิรีติ บุญเจือ (2523 : 5) กล่าวว่าจริยธรรม หมายถึงกระบวนการกฎเกณฑ์ความประพฤติหรือหลักความประพฤติของตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม นอกจากนี้ หน่วยศึกษานโยบายกรรมการฝึกหัดครู (2525) ได้ให้ความหมายจริยธรรม คือความประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ที่สังคมยอมรับ เพื่อให้บรรลุถึงสภาพชีวิตที่มีคุณค่า อันพึงประสงค์ของตนและสังคม นอกจากนี้ ระวี ภาวิไล (2531 : 21) อธิบายว่าจริยธรรมหมายถึงเครื่องกล่อมเกล้าให้มนุษย์เคลื่อนไหว ประพฤติปฏิบัติ ทางกาย วาจา และใจ อย่างมีกตिका มนุษย์จะมีจริยธรรมได้ต้องศึกษาทางทฤษฎี และการฝึกฝนอบรมทั้งโดยตรงและโดยคนอื่น แนวทางแสดงออกซึ่งจริยธรรม ควรจะต้องเป็นไปในทางให้มนุษย์ช่วยตัวเอง ก้าวไปสู่คุณงามความดี และช่วยคนอื่นได้ด้วย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2530 : 217) ให้ความหมายของคำว่าจริยธรรม คือคำที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ ศิลธรรม กฎศีลธรรม

สาโรช บัวศรี (2522 : 18) กล่าวว่า จริยธรรมคือแนวทางในการประพฤติเพื่อยุติกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม

ก่อ สวัสดิพานิช (2522 : 18) กล่าวว่า จริยธรรมคือ ประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ดีงามและเหมาะสม

พระวรศักดิ์ วรธัมโม (2522 : 133) สรุปความหมายของจริยธรรมว่า คือระเบียบปฏิบัติที่มนุษย์ควรจะมี และต้องปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาขัดแย้งไม่เหลือแห่งความทุกข์ ในทุกขั้นตอนแห่งวิวัฒนาการของเขา หรืออาจสรุปสั้น ๆ ว่า จริยธรรมหมายถึงสิ่งที่ควรประพฤติ

พระเมธีธรรมาภรณ์ (2538 : 25) อธิบายความหมายของคำต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันคือ จริยธรรม ศีลธรรม จรรยาบรรณไว้ว่า จริยธรรม คือหลักแห่งความประพฤติที่ดั่งามสำหรับทุกคนในสังคม ทั้งกาย วาจา ใจ ถ้าเป็นข้อควรประพฤติทั่วไป เรียกว่า “จริยธรรม” ถ้าเป็นข้อควรประพฤติที่มีศาสนาเข้าเกี่ยวข้องเราเรียกว่า “ศีลธรรม” และถ้าเป็นจรรยาบรรณก็คือจริยธรรมเฉพาะวิชาชีพ เป็นข้อควรประพฤติสำหรับกลุ่มวิชาชีพนั้น ๆ

ในทางพุทธศาสนา จริยธรรม คือแนวทางของการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ควบคุมการปฏิบัติดี ทั้งกาย วาจา ใจ หรือความประพฤติจิตใจ และปัญญา เป็นลักษณะขององค์รวม ดังนั้นจึงไม่มีการพูดถึงคำว่า คุณธรรม ซึ่งความหมายทางตะวันตกหมายถึง ความดีที่เป็นคุณภาพในใจเน้นเรื่องของจิตใจ ความคิด โดยเฉพาะคุณธรรมเป็นศัพท์บัญญัติขึ้นใหม่ (เสฐียรพงษ์ วรรณปก.2535 : 60 ; พระธรรมปิฎก. 2537 : สัมภาษณ์)

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าจริยธรรมหมายถึง แนวทางความประพฤติที่ดีงามถูกต้อง เหมาะสมที่สังคมยอมรับ แล้วเกิดประโยชน์แก่ตนเองผู้อื่น และสังคม

1.2 องค์ประกอบของจริยธรรม

เดอไคม์ (สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน. 2522 : 7 อ้างอิงจาก Durkheim) ได้จำแนกองค์ประกอบของ จริยธรรมออกเป็น 3 เรื่องคือ

1. ความมีระเบียบ ผู้มีจริยธรรมต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ซึ่งผู้ใหญ่และสังคมวางไว้อย่างเคร่งครัด
2. หน้าที่ความผูกพันต่อสังคม ผู้มีจริยธรรมต้องได้รับการปลูกฝังค่านิยมบางประการที่เหมาะสม สำหรับระบบการเมืองและการปกครองของประเทศนั้น ๆ
3. ความรู้จักสำนึกผิดชอบชั่วดีด้วยตนเอง ส่วนนี้จะเป็นนิสัยความเคยชินที่ไม่ต้องมีใครบอกหรือบังคับ ผู้มีจริยธรรมจะรู้เอง

กรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ กองวิชาการ. 2539 : 28 อ้างอิงจาก กรมวิชาการ 2523) ได้สรุปจริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ด้านความรู้ (Moral Reasoning) ได้แก่ ความเข้าใจในเหตุผล ความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกผิดได้ด้วยความคิด
2. ด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) ได้แก่ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมนั้นมาเป็นแนวปฏิบัติ
3. ด้านพฤติกรรมการแสดงออก (Moral Conduct) คือพฤติกรรมที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูก หรือผิด ในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ กัน

พระราชวรมนี (กระทรวงศึกษาธิการ กองวิชาการ. 2539 : 29 อ้างอิงจาก พระราชวรมนี) ได้แบ่งองค์ประกอบของจริยธรรมตามแนวทางของพระพุทธศาสนาไว้ดังนี้

1. จริยธรรมภายใน เป็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นรากฐานทำให้เกิดจริยธรรมภายนอก

2. จริยธรรมภายนอก เป็นจริยธรรมที่บุคคลแสดงออกมา เป็นการกระทำภายนอกที่เราสังเกตเห็นได้ เช่น การเอาใจใส่ในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย แต่จริยธรรมที่แท้จริงนั้น จะต้องมีความเป็นอิสระไม่ตกอยู่ในเงื่อนไขภายนอก เช่น ทำงานเพื่อผลของงาน ไม่ใช่เพื่อเงิน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527 : 12) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบพื้นฐานของจริยธรรมไว้ดังนี้

1. ความเฉลียวฉลาด มีการรับรู้ถูกต้อง นำไปสู่การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่น มีการเรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และเรียนรู้สังคมได้อย่างถูกต้อง

2. สุขภาพจิตดี ไม่วิตกกังวลมากนัก รู้จักปรับตัว แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีประสบการณ์ทางสังคมกว้างขวาง รู้จักและเข้าใจสภาพความเป็นอยู่และปัญหาความต้องการของบุคคลอื่นเพื่อช่วยให้เกิดความสามารถ เอาใจเขามาใส่ใจเราได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ก็ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่จะต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กันทุกด้าน คือ

1. ความเชื่อมั่นในผลแห่งการกระทำของตน ว่าตนทำนายผลได้และควบคุมให้เกิดผลดีหรือผลเสียแก่ตนได้ หรือลักษณะความเชื่ออำนาจในตน

2. ความมุ่งอนาคตมากกว่าปัจจุบัน คือความสามารถที่จะคาดการณ์ไกล รู้จักอดเปรี้ยวไว้กินหวาน รู้จักอดได้รอได้

3. ความสามารถบังคับตนอย่างมีเหตุผล คือรู้จักควบคุมบังคับตนเอง จัดระเบียบตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งการควบคุมบังคับจากภายนอก

1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

ในการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น นักทฤษฎีจริยธรรมส่วนใหญ่เชื่อว่าจริยธรรมมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้นักทฤษฎีจริยธรรมส่วนใหญ่ยังเชื่อว่าแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่การเรียนรู้ทางสังคม แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดการพัฒนาทางจริยธรรม นี้ก็มีความแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1. **ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)** (Freud. 1944 : 358) นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่าจริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (Superego or conscience) จริยธรรมเกิดจากกระบวนการภายในของวัฒนธรรม หรือบรรทัดฐานของพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู ได้แก่ การถือตนตามอย่าง (Identification) ทำให้เด็กรับเอาบุคลิกภาพ ค่านิยม มาตรฐานจริยธรรมในสังคม เมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรมแล้วจะเกิดความขัดแย้งขึ้นเมื่อความต้องการส่วนตัวไม่สอดคล้องกับสิ่งที่สังคมต้องการ ถ้าบุคคลนั้นทำชั่วเขาจะเกิดความละอายใจตนเอง มีความไม่สบายใจ ซึ่งเป็นการลงโทษตนเอง โอกาสต่อไปเขาจะไม่ทำชั่ว โดยไม่ต้องมีการควบคุมจากบุคคลภายนอกนั้นคือ เขามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หรือมีมโนธรรมภายในนั่นเอง

2. **ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)** นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมเป็นตัวการในการกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social Contingency) ให้แก่เด็กตั้งแต่เกิด โดยนำเอาหลักการเสริมแรงหรือหลักการเชื่อมโยงมาอธิบายวิธีการ โดยมีความเชื่อเบื้องต้นดังนี้ (Skinner. 1971 : 101 – 128)

2.1 พัฒนาการทางจริยธรรม เกิดจากการเจริญเติบโต ของการคล้อยตามกฎเกณฑ์จริยธรรมของสังคม ทั้งทางความประพฤติและอารมณ์มากกว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสมอง (Cognitive Structure Change)

2.2 แรงจูงใจพื้นฐานที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมทุกจุด มีรากฐานจากความต้องการทางชีวภาพ หรือความต้องการรางวัลจากสังคม และหลีกเลี่ยงการลงโทษ

2.3 พัฒนาการทางจริยธรรมความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

2.4 พื้นฐานทางจริยธรรม (Basic Moral Norm) เกิดขึ้นภายในจิตใจ โดยมี

สาเหตุจากกฎเกณฑ์วัฒนธรรมภายนอก

2.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิต่อพัฒนาการทางจริยธรรมมากเท่าใด ขึ้นอยู่กับปริมาณของรางวัล การลงโทษ การห้ามและการเห็นแบบอย่างของพ่อแม่และบุคคลอื่น

การพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม แบบดูรา (Bandura)

แบบดูรา (ชัยพร วิชชาวุธ. 2526 : 23-26 อ้างอิงจาก Bandura. 1971 , 1977) จัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งนักทฤษฎีกลุ่มนี้อธิบายการเกิดจริยธรรมว่าเป็นผลของสังคมประกิต เป็นผลของการซึมซาบและเป็นผลของการถอดแบบ แนวคิดของแบบดูรา พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สิ่งที่เราเรียนรู้ สิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ คือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ มนุษย์เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากพฤติกรรม ความรู้ที่มีมนุษย์เรียนรู้เหล่านี้ กลายเป็นความเชื่อที่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ สิ่งที่เราเรียนรู้ในทัศนะของแบบดูรา จึงเป็นความรู้และความเข้าใจว่าจะสัมพันธ์กับอะไร และเป็นผลของการสังเกตของผู้เรียนรู้

2. วิธีเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์ ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรง (Direct Experience) ของตนเอง มนุษย์สามารถสังเกตวิธีประกอบพฤติกรรมของผู้อื่น และผลกรรมที่เกิดกับผู้อื่น จึงเป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์เรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการสังเกต (Observational Learning) มีความสำคัญมากในการกำหนดวิธีประกอบพฤติกรรมและกำหนดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้มนุษย์สามารถสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ซึ่งเปิดโอกาสให้มนุษย์ถ่ายทอดความรู้ให้แก่กันได้ เป็นต้น

3. ความเชื่อ ผลจากการเรียนรู้ที่อยู่ในรูปของความเชื่อว่า อะไรสัมพันธ์กับอะไร อย่างไร ความเชื่อนี้ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง โดยเฉพาะคำบอกเล่าที่โน้มน้าวใจ และมีความน่าเชื่อถือสูง หรือคำสอนทางศาสนา ความเชื่อของมนุษย์มีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์

4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความคิด (Cognitive Control) มนุษย์มีความคิด และมนุษย์สามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเรียนรู้ ดังนั้นมนุษย์จึงสามารถที่จะนำสัญลักษณ์ต่าง ๆ เหล่านี้มาคิดไตร่ตรอง และประเมินถึงผลกรรมต่าง ๆ การคิดในเชิงประเมินนี้ นำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง นำไปสู่การบังคับตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามที่ตนตั้งใจไว้

5. จริยธรรมหมายถึงกฎ (Rule) สำหรับประเมินพฤติกรรมทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ถือว่าการตัดสินใจทางจริยธรรม เป็นกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการกระทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กฎเกณฑ์การตัดสินใจนี้เกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม มีแตกต่างกันมากมาย ดังนั้นในการตัดสินใจความถูกต้องของพฤติกรรมต่าง ๆ จึงใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกันตามวัยเช่น ในวัยเด็ก เกณฑ์การตัดสินใจจะเป็นเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย เมื่อโตขึ้น เกณฑ์การตัดสินใจจะซับซ้อนขึ้น

6. การบังคับตนเอง (Self Regulation) ในการบังคับตนเอง บุคคลจำเป็นต้องมีมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการประเมินการพฤติกรรมปฏิบัติของตนตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ และจำเป็นต้องมีความรู้สึกที่เป็นปฏิริยาต่อตนเองตามผลของการประเมิน

ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive development Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้น ดังนี้ (Kohlberg. 1976 : 48)

3.1 พัฒนาการทางจริยธรรม มีโครงสร้างพื้นฐานทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และมีองค์ประกอบทางจริยวิทยาวิพากษ์

3.2 แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรมคือ แรงจูงใจเกี่ยวกับการยอมรับ (Acceptance) การมีความสามารถ (Competence) การเคารพตนเองหรือทำใจตนเองอย่างต้องแท้ (Self-esteem or Self actualization) มากกว่าจะเป็นความต้องการทางกาย หรือการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความกลัว

3.3 ลักษณะสำคัญของการพัฒนาการทางจริยธรรมคือ พัฒนาการจะเป็นสากล มีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัฒนธรรม

3.4 กฎเกณฑ์ปกติเบื้องต้นของจริยธรรม เกิดจากประสบการณ์ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ภายในตนเอง จึงไม่นิยมขั้นพัฒนาการจากภายใน แต่คิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตน (Self) กับคนอื่น

3.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรม พิจารณาจากคุณภาพและขอบเขตต่างๆ ไปของสิ่งเร้าทางพุทธิปัญญา และทางสังคม ตลอดช่วงการพัฒนาการของเด็กมากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อแม่ หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัย การลงโทษหรือรางวัล

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

เพียเจท์ (Piaget, 1932) เป็นผู้เริ่มทางความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ คือพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั่นเอง จากพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ทั้ง 4 ขั้น คือ

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Operation)
2. ขั้นเริ่มคิดด้วยญาณ (Pre-operational Thinking)
3. ขั้นคิดด้วยญาณ (Concrete Operational Thinking)
4. ขั้นติดตามแบบแผนงานของตรรกวิทยา (Formal Prepositional Thinking or Formal

operational Thinking)

จากพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้นนี้ เพียเจท์ได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม ออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เป็นขั้นที่เด็กยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด มีแต่ความต้องการทางร่างกาย เด็กพวกนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้น Sensorimotor Operation นั่นเอง

2. ขั้นยึดคำสั่ง อยู่ในช่วยอายุระหว่าง 2-8 ปี ในขั้นนี้เด็กจะสามารถรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเด็กวัยนี้จะพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้น Pre – operational Thinking และ Early Concrete Operational Thinking

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน พัฒนาการในขั้นนี้จะมิตั้งแต่เด็กอายุ 8 ปีขึ้นไป ซึ่งเด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้น Late Concrete Operational Thinking และขั้น Formal operational Thinking ในขั้นนี้เด็กจะสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล ประกอบการตัดสินใจ และตั้งกฎเกณฑ์ที่เป็นตัวของตัวเองได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก. (Kohlberg. 1969 : 391) ได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของเพียเจท์. (Peaget) และพบความจริงว่า การพัฒนาทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นไม่ได้พัฒนาถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี โคลเบอร์กยังเชื่อว่าการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียวนั้น

โคลเบอร์ก. (Kohlberg) แบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น ซึ่งการแบ่งนี้ โคลเบอร์ก ได้มาจากการวิเคราะห์ลักษณะของคำตอบของเยาวชนอเมริกัน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 หลักการหลบการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment)
- ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively egoistic Orientation)
- ขั้นที่ 3 หลักการทำสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี (Good boy Orientation)
- ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation)
- ขั้นที่ 5 หลักการเคารพตนเองหรือการกระทำตามสัญญา (Contractual Legalistic Orientation)
- ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience or Principle Orientation))

จากหลักการพัฒนาทางจริยธรรม 6 ขั้นนี้ โคลเบอร์ก ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

ระดับที่ 1 คือ ก่อนกฎเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่นในขั้นแรกสุด คือการมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองโดนลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นที่สองคือ การกระทำในสิ่งที่จะทำความพอใจมาให้ตนเท่านั้น เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกับแบบเด็ก ๆ คือ เขาทำมาฉันต้องทำไป เขาให้ฉัน ฉันก็ให้เขา เป็นต้น

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ หมายถึง การกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ยังต้องการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ในขั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน ส่วนขั้นที่ 4 บุคคลมีความรู้สึกถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับที่ 3 คือระดับเหนือกฎเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดหรือตรองซึ่งใจโดยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ 5 คือเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุม บังคับใจตัวเองได้ ส่วนขั้นที่ 6 ซึ่งเป็นขั้นสูงสุด แสดงทั้งการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ของตน และการมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ยังมีหลักประจำใจ ซึ่งตรงกับหลักในพุทธศาสนา ที่เรียกว่า หิริโอตตปัสด้วย

ตาราง 1 แสดงการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับจริยธรรม
ขั้น 1 หลักการหลบการถูกลงโทษ (2 – 7 ปี) ขั้น 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 – 10 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 – 10 ปี)
ขั้น 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (10 – 13 ปี) ขั้น 4 หลักการทำตามหน้าที่สังคม (13 – 16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 – 16 ปี)
ขั้น 5 หลักการทำตามค่านิยมสัญญา (16 ปีขึ้นไป) ขั้น 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

(ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2523 : 52 – 54)

นอกจาก โคลเบอร์กและเพียเจต์แล้ว บรอนเฟนเบรนเนอร์. (มิลินทร์ สำเภาเงิน. 2524 : 24 อ้างอิงจาก Bronfenbrenner) ได้วิเคราะห์แบบของการตัดสินใจจริยธรรม และแบ่งการพัฒนาการทางจริยธรรมไว้เป็น 5 ลักษณะดังนี้

1. ลักษณะการปรับเข้าหาตน (Self – Oriented) เป็นขั้นที่บุคคลถูกจูงใจให้กระทำเพื่อความพอใจของตน โดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่น ซึ่งเป็นลักษณะของเด็กในวัยต้น ๆ
2. ลักษณะการยอมรับอำนาจบังคับ (Authority – Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลยอมรับค่านิยมและข้อบังคับของบิดามารดา เรียกได้ว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมถูกควบคุมจากบุคคลอื่น
3. ลักษณะการยอมรับกลุ่มเพื่อน (Peer – Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลปฏิบัติตามแนวทางของเพื่อน และเป็นอิสระจากการบังคับบัญชาของผู้ใหญ่
4. ลักษณะการทำตามจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Collective – Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลจะมีข้อผูกมัดในการปฏิบัติตามเป้าหมายของกลุ่ม
5. ลักษณะการทำตามเหตุผล (Objective – Oriented) เป็นลักษณะที่ดีที่สุดเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล

บลูมและแคชโฮลวี่ (กระทรวงศึกษาธิการ กองวิชาการ 2539 : 30 อ้างอิงจาก Bloom and Krathwohl) ได้แบ่งลำดับขั้นการพัฒนาจริยธรรมไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving or attending) เป็นความไวในการรับรู้ของบุคคล เพื่อเก็บเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งแบ่งได้ 3 ระยะ ดังนี้
 - 1.1 การรู้จัก เป็นการนึกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์
 - 1.2 การอยากรับรู้ เป็นความเต็มใจที่จะยอมรับในสิ่งนั้น ๆ
 - 1.3 การเลือกรับรู้ เป็นการควบคุมเพื่อแยกความรู้สึกในสิ่งที่ได้รับรู้

2. การตอบสนอง (Responding) เป็นการแสดงความเต็มใจที่จะนำตัวเองเข้าไปผูกพันกับเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

- 2.1 ตอบตามสั่ง ทำเพราะเชื่อฟัง แต่มีความรู้สึกต่อต้านเล็กน้อย
- 2.2 เต็มใจตอบ ทำด้วยความเต็มใจของตัวเอง มิได้เกรงกลัวใด ๆ
- 2.3 ยินดีตอบ ทำด้วยความรู้สึกพึงพอใจ สนุกสนาน

3. การเห็นคุณค่า (Valuing) เป็นการแสดงออกถึงความเชื่อในสิ่งนั้น เพราะมองเห็นคุณค่า แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- 3.1 ยอมรับคุณค่า เป็นการเห็นด้วย และยอมรับในความเชื่อของบุคคล
- 3.2 นิยมคุณค่า เป็นการแสดงถึงความนิยมในคุณค่าด้วยการยกย่อง ชมเชยในสิ่งที่เขา

ยอมรับ

3.3 ปกป้อง เป็นการแสดงออกถึงการยึดถือในสิ่งนั้น ๆ และยังปกป้องปฏิเสธที่จะกระทำ ในสิ่งที่ขัดแย้งกับสิ่งที่ยอมรับนั้น ๆ

4. การจัดระบบ (Organization) เป็นการนำคุณค่าที่ยอมรับมาจัดระบบว่า คุณค่านั้น ๆ มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

- 4.1 การสร้างความคิดรวบยอดของคุณค่า เป็นการสร้างค่านิยมในสิ่งที่ตัวเองเห็นคุณค่า
- 4.2 การจัดระบบค่านิยม เป็นการนำเอาคุณค่าในหลาย ๆ สิ่งมาจัดระบบ ซึ่งจะนำไปสู่ อุดมการณ์ของบุคคลนั้น ๆ

5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a value complex) เป็นการนำเอาระบบคุณค่าที่ยึดถือมาปฏิบัติในลักษณะที่เป็นนิสัยประจำตัว แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

5.1 ขยายระบบค่านิยม เป็นการนำระบบคุณค่ามาจัดระบบการแสดงออกในลักษณะที่มี แนวโน้ม จะประพฤติปฏิบัติเช่นเดียวกันในสถานการณ์อย่างเดียวกัน

5.2 สร้างลักษณะนิสัย เป็นจุดสูงสุดของกระบวนการพัฒนาจริยธรรม เป็นขั้นที่น่าทึ่ง สิ่งทุกอย่างมาจัดกระทำเป็นลักษณะของตัวเองอย่างสมบูรณ์แบบ

จากความหมาย และลำดับขั้นการพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะของจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงออกทั้งด้านความรู้ ความคิด การปฏิบัติ และความรู้สึกนึกคิดภายในตัวบุคคล และมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตามวัยที่แตกต่างกันการวัด และการประเมินผล จึงต้องวัดตามองค์ประกอบของจริยธรรม 4 ประการ คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจริยธรรมของสังคมนั้น ๆ เป็นความรู้ที่ได้รับการอบรมสั่งสอน หรือเรียนรู้กันมา ว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำ ทำแล้วได้รับการยกย่องสรรเสริญ ไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังรวมถึง ความรู้ ความประพฤติว่าสิ่งใดไม่ควรทำ ไม่ควรประพฤติ เช่น ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งดี การลักขโมยเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรกระทำ การวัดความรู้เกี่ยวกับจริยธรรมนี้สามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบ

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้น เหตุผลดังกล่าวช่วยให้ทราบเหตุผลจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล ซึ่งกระทำบางอย่าง อาจขัดกับความรู้สึกของบุคคลส่วนใหญ่ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุผลและสถานการณ์เป็นลำดับ

3. ทักษะคิดเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ว่า ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเพียงใด ซึ่งส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น ๆ เช่น บางคนอาจมีทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคโลหิต แต่บางคนอาจไม่เห็นด้วยกับการบริจาคโลหิตก็ได้ การวัดทัศนคติเกี่ยวกับ จริยธรรม สามารถวัดได้ด้วยมาตรวัดทัศนคติแบบต่าง ๆ เช่น วิธีการของเทอร์สโตน ลีเคอร์ท เป็นต้น

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือดเว้นแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ฯลฯ พฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การโกงสิ่งของเงินทอง การขโมยและการกล่าวเท็จ ฯลฯ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะการกระทำในทางดี และทางเลวของบุคคลส่งผลโดยตรงต่อความผาสุก และความทุกข์ของสังคม

1.4 ขั้นตอนการประเมินพฤติกรรมจริยธรรม

การประเมินพฤติกรรมจริยธรรมแต่ละคุณลักษณะ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ กองวิชาการ. 2539)

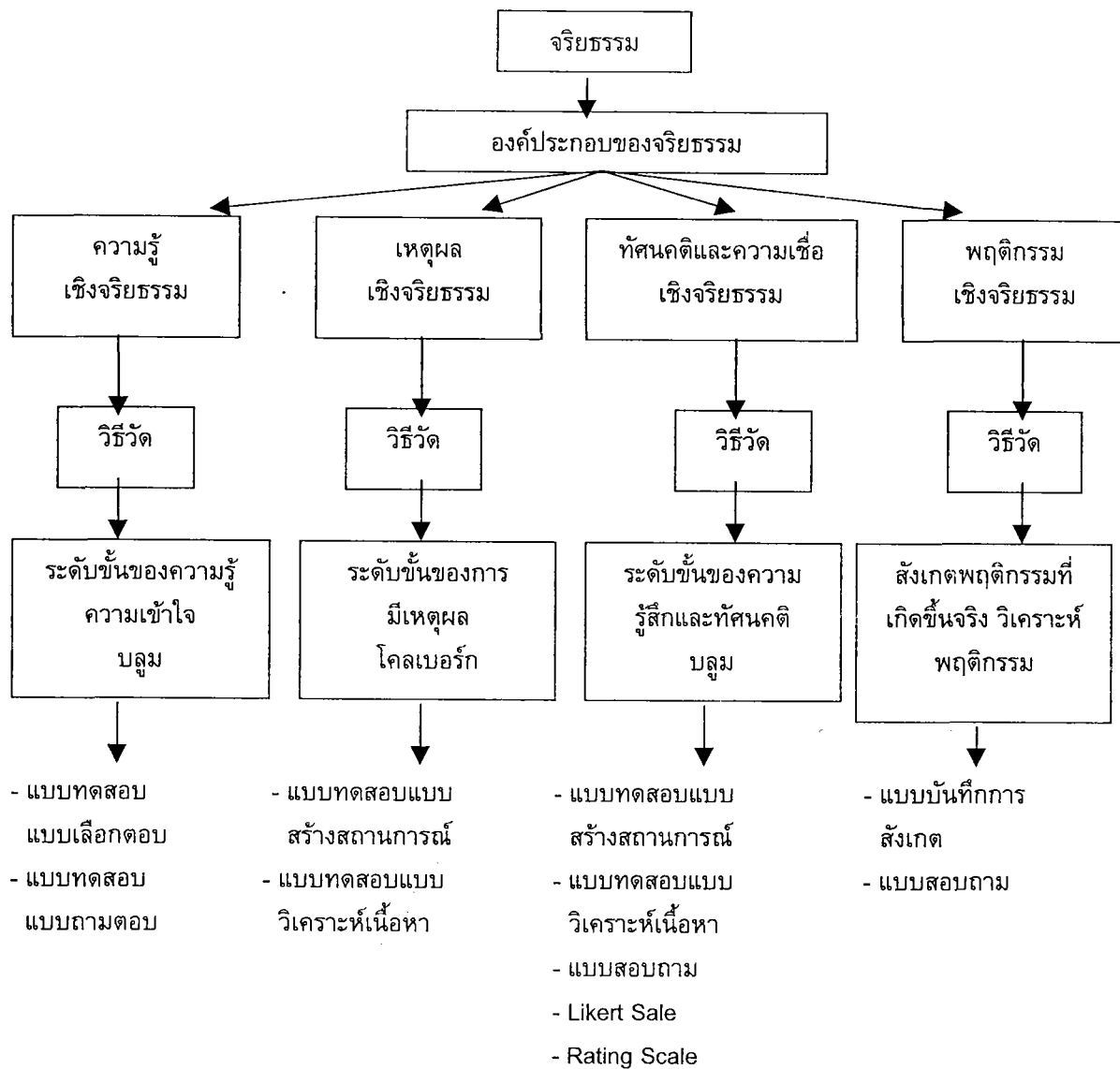
1.วิเคราะห์พฤติกรรม คุณลักษณะจริยธรรมแต่ละคุณลักษณะจัดเป็นพฤติกรรมรวม ไม่สามารถตรวจสอบได้ จึงต้องแยกแยะให้เป็นพฤติกรรมย่อยที่สามารถตรวจสอบได้ก่อน เมื่อตรวจสอบแล้วจึงสรุปเป็นคุณลักษณะจริยธรรมนั้น ๆ อีกทีหนึ่ง ซึ่งขั้นตอนนี้ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนที่จะจัดทำแผนการสอน

2. เลือกวิธีการวัดและสร้างเครื่องมือวัด พฤติกรรมที่เกิดขึ้นบางคุณลักษณะอาจแตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีการวัด และใช้เครื่องมือวัดให้สอดคล้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ต้องการวัด เช่น จุดประสงค์ที่เป็นด้านพุทธิพิสัยควรใช้แบบทดสอบ ด้านจิตพิสัยวิธีวัดที่ตรงที่สุดคือการสังเกต แต่ถ้าบางครั้งต้องวัดกับคนหมู่มาก และจำกัดด้านเวลา ก็อาจใช้แบบวัดสถานการณ์ สำหรับด้านทักษะพิสัยวิธีวัด คือ การสังเกต โดยจะต้องมีแบบบันทึกผลการสังเกตด้วย ซึ่งการสังเกตนั้นจะเน้นกระบวนการปฏิบัติ

3. กำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน การกำหนดเกณฑ์เป็นเรื่องที่ค่อนข้างไม่เป็นปรนัย เพราะขึ้นอยู่กับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ถ้าไม่มีเกณฑ์ก็จะมีสิ่งใดที่จะช่วยวินิจฉัยและช่วยในการปรับปรุงผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะนั้น ๆ เพราะฉะนั้นต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน โดยปรับเกณฑ์ให้เหมาะกับสภาพของท้องถิ่น

4. ดำเนินการวัด ขั้นนี้ก็เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะเป็นการใช้เครื่องมือซึ่งจะต้องมีค่าชี้แจงการใช้อย่างละเอียด และเน้นให้ดำเนินการตามคู่มืออย่างเคร่งครัด เพื่อผลที่ออกมาจะได้ตรงกัน

5. การสรุปผลการประเมิน การลงความเห็นหรือสรุปความเห็นเป็นขั้นที่จะวิเคราะห์ตามเกณฑ์ว่า พฤติกรรมของผู้เรียนมีอยู่มากน้อยเพียงใด และอยู่ในทิศทางใด แล้วนำมาพิจารณาว่าจะปรับปรุงจุดบกพร่องอย่างไร หรือจะส่งเสริมจุดดีอย่างไร เพื่อให้คุณลักษณะที่ดีนั้นคงอยู่และพัฒนายิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการประเมินผลด้านจริยธรรม
(ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ กองวิชาการ 2539 : 33)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี และความเสียสละ

2.1 ความหมายของความสามัคคี

อาภา ถนัดช่วง (2521 : 49) กล่าวว่า ความสามัคคีคือการร่วมแรงร่วมใจในการคิด และการปฏิบัติ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้กลุ่มบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

วิจิตรา สุภากร. (2523 : 57) กล่าวว่า ความสามัคคีคือการแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อปฏิบัติงานให้ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความอดทน เสียสละ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน รับรู้ รับฟังในความคิดของผู้อื่น ด้วยความใจกว้าง ความมีเหตุผล ความเมตตากรุณา ทำให้เกิดไมตรี และก่อให้เกิดบรรยากาศแบบประชาธิปไตย

นภา กัลยาณสูตร (2521 : 147 – 148) ให้ความหมายของสามัคคีว่าคือ การรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จสมประสงค์ กำลังที่รวมกันนั้นเป็นได้ทั้งกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ โดยใช้กำลังความสามารถเหล่านี้ร่วมกันปฏิบัติด้านความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่มีการทะเลาะวิวาท หรือแก่งแย่งกัน

จงจรัส แจ่มจันทร์ (2524 : 8) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึงความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน

สุรางค์ รุ่งเรือง (2525 : 59) กล่าวว่า ความสามัคคีหมายถึง การรวมกำลังของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีพลังในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ความสามัคคีเป็นการรวมกันเพื่อสร้างประโยชน์ และความสุข ไม่ใช่รวมกันเพื่อทำลาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู (2525 : 277 – 278) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีไว้ดังนี้ ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2526 : 27) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีไว้ว่า ความสามัคคีหมายถึง การแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามัคคี ต้องอาศัยความอดทนเสียสละ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และตระหนักในปัญหาาร่วมกัน

กนกวลี เอ่งฉ้วน (2529 : 6) ให้ความหมายว่า ความสามัคคีหมายถึง การแสดงออกให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ไม่คิดเอาดีหรือเด่นแต่ตัวเอง มีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกให้หมู่คณะ

คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยม (2526 : 134 – 151) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสามัคคี หมายถึงการมีความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการกระทำใด ๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสงบสุขในสังคม

บัณฑิต พัดเย็น (2527 : 5 และ 40) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีไว้ดังนี้ ความสามัคคี หมายถึงความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527 : 189 – 196 และ 256) ได้ให้ความหมาย ความสามัคคีหมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

จุฬาทิพย์ ชีระภาค (2529 : 36) ได้ให้ความหมาย ความสามัคคีไว้ว่า หมายถึงความพร้อมเพรียง เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วย โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ. (2530 : 532) ได้ให้ความหมายของความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความปรองดองกัน

บุญสม เจนใจ (2530 : 6 – 8) ได้กล่าวว่าคำว่า “สามัคคี” มาจากคำว่า “สามัคคะ” เมื่อตีตามสำนวนไทยแล้วจะได้ว่า ความสามัคคี คือการรวมกันอย่างแน่นสนิทด้วยความรู้สึกนึกคิดและความมุ่งหมายที่ตั้งงามล้ำเลิศ ซึ่งก็หมายถึง การรวมตัวกันด้วยความตั้งใจและเพื่อผลอันดีงามเท่านั้น และการรวมตัวกันนั้นก็ถือเป็นการเอากำลังมารวมกัน อันได้แก่กำลังใจ กำลังความคิด กำลังทรัพย์ กำลังความสามารถ

กล่าวได้ว่า ที่เรียกว่าความสามัคคีนั่นคือ

1. การรวมกันอย่างแน่นสนิท
2. ด้วยความนึกคิดและความมุ่งหวังที่ตั้งงาม
3. การรวมตัวกันคือการนำกำลังมารวมกัน
4. เพื่อทำกิจกรรมตามหน้าที่ของแต่ละคน

ประยูร สุวรรณโกตา (2530 : 35) กล่าวว่า ความสามัคคีหมายถึง ความพร้อมเพรียงกลมเกลียวกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รักใครกัน มีความคิดเห็นร่วมกัน ทำงานร่วมกัน มีความสุขความทุกข์ร่วมกัน

อาภา โลจายะ (2535 : 29) กล่าวว่า ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี หมายถึงการที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ให้ความร่วมมือ และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ปฏิบัติหน้าที่หรือการงานโดยพร้อมเพรียงกัน ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

บุญสม โพธิ์เงิน (2537 : 25) กล่าวว่า ความสามัคคีหมายถึง การแสดงออกถึงการร่วมแรงร่วมใจ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกัน ปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดี เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

นียดา สุวิชาวพันธุ์ (2541 : 37) กล่าวว่าความสามัคคีหมายถึงการรวมกลุ่มกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และกำลังที่รวมกันนั้นเป็นทั้งกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ โดยใช้กำลังความสามารถเหล่านี้ ร่วมกันปฏิบัติงานด้วยความกลมเกลียว ไม่ทะเลาะวิวาท เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ตามความหมายดังกล่าว ความสามัคคีเป็นการมารวมกัน เพื่อสร้างประโยชน์สุข ไม่ใช่รวมกันเพื่อทำลาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

จากเอกสารที่ศึกษาสรุปได้ว่า ความสามัคคีหมายถึง ความพร้อมเพรียง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การรวมกำลังกาย ความคิด ความสามารถ ที่จะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จลุล่วง

2.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี

มีผู้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี ไว้ดังนี้

อาภา ถนัดช่วง (2521 : 1 – 3) กล่าวว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี ได้แก่

1. สมาชิกทุกคนพร้อมใจกันปฏิบัติงาน
2. เมื่อมีความผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้น สมาชิกร่วมกันรับผิดชอบ โดยไม่โยนความผิดให้แก่กัน

และกัน

3. เมื่อทำงานสำเร็จลง สมาชิกต่างยินดี ถือเป็นความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม และยกย่องให้เกียรติกัน โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนร่วมกลุ่มอย่างมาก

4. เมื่อกลุ่มต้องการความช่วยเหลือ สมาชิกพร้อมที่จะเสียสละ

5. ร่วมมือกันในการสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น

หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมการฝึกหัดครู (2525 : 277 – 278) กล่าวว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคีได้แก่

พฤติกรรมด้านความสามัคคี ได้แก่

1. ปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้
2. รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
3. เข้ามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจการของส่วนรวม
4. เป็นผู้ประสานความสามัคคีในหมู่คณะ
5. ไม่แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรา
6. รักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลในทางไม่ผิดศีลธรรม
7. มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527 : 256) กล่าวถึงความสามัคคีว่า มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
2. ร่วมแรงร่วมใจกันอย่างแข็งขัน ในการทำงานเพื่อส่วนรวม
3. เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
4. ไม่แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรา
5. รักหมู่คณะ มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล หมู่คณะด้วยความเต็มใจ

จุฑาทิพย์ ธีรภาค (2529 : 36) กล่าวถึงพฤติกรรมความสามัคคีว่า ต้องแสดงออกดังนี้

1. ปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้
2. รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
3. เข้ามีส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
4. เป็นผู้ประสานความสามัคคีในกลุ่ม
5. ไม่แบ่งแยกพวกเขาพวกเรา
6. รักหมู่คณะ มีความหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูล ในทางไม่ผิดศีลธรรม
7. มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ

สุรรัตน์ พันธุ์ดี (2529 : 51) กล่าวว่า พฤติกรรมความสามัคคีมีดังนี้

1. รู้จักทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ
2. มีความรักใคร่ปรองดอง ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท
3. มีความเห็นอกเห็นใจกัน และให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้
4. รู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำตามความสามารถ
5. รักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ

อัจฉรา ลักขณาวสันต์ (2535 : 6-7) กล่าวว่าพฤติกรรมความสามัคคี ต้องแสดงออกดังนี้

1. การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี
2. การมีมนุษยสัมพันธ์
3. การรับผิดชอบต่อส่วนรวม
4. การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม
5. เป็นผู้สร้างความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ

6. ไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา
7. เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
8. รักหมู่คณะ มีใจหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะ ด้วยความเต็มใจ

จากเอกสารที่ศึกษาสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคี ได้แก่ การที่บุคคลแสดงออกต่อหมู่คณะ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออก มีลักษณะที่แสดงถึงความรักใคร่ กลมเกลียว เห็นอกเห็นใจ ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท แก่งแย่งชิงดี ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ ร่วมกันรับผิดชอบงานที่ทำ และร่วมมือกันทำงาน เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของความสามัคคี ของวิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527 : 256) มาสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี ซึ่งมีพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

1. มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
2. ร่วมแรงร่วมใจกันอย่างแข็งขัน ในการทำงานเพื่อส่วนรวม
3. เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
4. ไม่แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรา
5. รักหมู่คณะ มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล หมู่คณะด้วยความเต็มใจ

2.3 ความสำคัญ และประโยชน์ของความสามัคคี

ความสามัคคีก่อให้เกิดพลัง อันเกิดจากความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน และความสามัคคีก็ย่อมทำให้ชีวิตในสังคมแน่นแฟ้น และมีกำลังเข้มแข็ง (บรรพต วีระสัย. 2518 : 109) ซึ่งการสมัครสมานสามัคคีกันของบุคคล ย่อมจะนำความสำเร็จมาสู่กิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบรวมกันทั้งระดับกลุ่มย่อยจนถึงระดับชาติ ดัง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. (2531 : 328) ความว่า “...ความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติบริหารงานใหญ่ ๆ เช่น งานของแผ่นดิน และความสามัคคีจะเกิดขึ้นมันคงได้ด้วยบุคคลในหมู่คณะ มีคุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวผูกพันจิตใจของกันและกันไว้ ได้แก่ การให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือกัน การมีวาจาพูดให้รักใคร่ปรองดองกัน การทำประโยชน์เกื้อกูลแก่หมู่คณะโดยส่วนรวม และการวางตนได้เหมาะสมไม่เด่นไม่ด้อยเกินไป...”

พระพุทธทาสภิกขุ (2529 : 16) ได้กล่าวว่า ผลของความสามัคคีจะทำให้สิ่งที่หนักกลายเป็นเบา จะทำให้สิ่งที่ยากกลายเป็นของง่าย จะทำให้สิ่งที่ช้าทำได้ช้าให้กลายเป็นของเร็ว หรือทำได้เร็ว

ประยูรธ สุวรรณโกตา (2530) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความสามัคคีว่าความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งความเจริญ ความสุข และชัยชนะ

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2521 : 55) ซึ่งรับผิดชอบงานด้านพัฒนาหลักสูตรระดับประถมศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของความสามัคคี จึงได้กำหนดหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในหมวดประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนในกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมลักษณะนิสัยค่านิยม เจตคติ พฤติกรรมและบุคลิกภาพ ที่จะปลูกฝังให้ ผู้เรียนมีคุณธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะคุณธรรมด้านความสามัคคี ดังนั้น ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) จึงได้กำหนดจุดประสงค์ในกลุ่มประสบการณ์สร้างเสริมลักษณะนิสัย เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะดังนี้คือ

“...มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญูทวนเวียนที่ รักการทำงาน เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย” ทั้งนี้เนื่องจากเด็กประถมศึกษาเริ่มมีสติปัญญากว้างขวางขึ้น มีความสามารถในการคิด รู้จักการใช้เหตุผลมากขึ้น รวมทั้งเป็นวัยที่เหมาะสมแก่การปลูกฝังด้านความสามัคคีอย่างยิ่ง เพื่อให้เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ เกิดความชื่นชมในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อหมู่คณะ มีความรับผิดชอบต่องานตนเองและสังคม ไม่เห็นแก่ตัว มีใจเป็นธรรม สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะในทางสร้างสรรค์

เดโช สวานนท์ (2520 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า “ความสามัคคีเป็นของดี เมื่อมีขึ้นในกลุ่มใดก็ทำให้คนกลุ่มนั้นมีความสุข ความเจริญ เช่น ในบ้าน ในห้องเรียน ถ้าทุกคนรักใคร่กันมีงานอะไรก็ช่วยกันทำ ทุกคนก็จะอยู่กันอย่างมีความสุข การงานก็จะสำเร็จรวดเร็ว หรือแม้แต่ในประเทศถ้าคนในประเทศมีความสมัครสมานรักใคร่กลมเกลียว ก็จะทำให้บ้านเมืองมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง ในอดีตที่ผ่านมา เราได้พบว่าด้วยเหตุที่บรรพบุรุษมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จึงทำให้ประเทศชาติดำรงเอกราชมาได้ตราบเท่าทุกวันนี้ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างดังต่อไปนี้

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา คนไทยชาวเมืองวิเศษชัยชาญ เมืองสิงห์ เมืองนครสวรรค์ ได้รวมกำลังต่อสู้กับพม่าที่เข้ามาข่มเหงรังแกจนได้รับชัยชนะ แล้วพาสมาชิกพรรคพวกไปรวมตัวกันตั้งค่ายต่อสู้พม่าที่บางระจัน และด้วยความสามัคคีพร้อมเพรียงกันนี้เอง ทำให้สามารถตีกองทัพพม่าแตกถึง 7 ครั้ง

ต่อมากรุงรัตนโกสินทร์ คนไทยก็ร่วมใจกันต่อสู้ข้าศึกอย่างห้าวหาญ ดังปรากฏใน พ.ศ.2328 พระเจ้ากรุงธนบุรี รัชสมัยให้ยกกองทัพใหญ่มารุกรานเมืองไทยโดยยกมาถึง 9 ทပ် หวังตีไทยให้แตกพ่ายในคราวเดียว ทပ်หนึ่งยกไปทางใต้ ตีได้เมืองชุมพร ไซยา และส่งกองทัพเรือเข้าตีตะกั่วป่า แล้วเข้าล้อมเมืองถลางไว้ ขณะนั้น พระยาถลางถึงแก่กรรม ยังไม่ได้แต่งตั้งผู้ใดเป็นพระยาถลาง คุณหญิงจันทร์ ภรรยาพระยาถลาง นางมุกน้องสาว และนายทองพูนน้องชาย พร้อมทั้งกรรมการเมืองได้ปรึกษากันต่อสู้ป้องกันเมืองถลางด้วยความสามารถทั้งกลอุบายให้พม่าอดอยาก และขาดเสบียงอาหาร พม่าล้อมเมืองไว้ถึง 3 เดือนเศษไม่สามารถตีหักเอาเมืองได้ในที่สุดต้องถอยทัพกลับไป เมื่อสงครามสงบ พ.ศ. 2329 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงโปรดเกล้า ฯ พระราชทานบำเหน็จแก่ผู้มีความชอบแก่ประเทศ คุณหญิงจันทร์ได้รับแต่งตั้งเป็นท้าวเทพกษัตรี นางมุกเป็นท้าวศรีสุนทร และนายทองพูนได้เป็นพระยาถลาง (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2510 : 17 – 18) วีรกรรมอันเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของชาวถลางครั้งนั้นได้รับการยกย่องสรรเสริญมาจนถึงปัจจุบันนี้

2.4 ความหมายของความเสียสละ

ความเสียสละ บางท่านเรียกว่า ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งทั้งสองคำมาจากภาษาอังกฤษ Altruism หมายถึง ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หรือผู้ที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น มีผู้ให้ความหมายของความเสียสละไว้หลายท่าน ดังนี้

เทอร์เนอร์ (Turner. 1948 : 502 – 516) ได้กล่าวถึงความเสียสละว่าเป็นผลรวมของความไวของบุคคลต่อความต้องการของผู้อื่น ผู้ที่มีลักษณะนิสัยแบบเสียสละจะมีความเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น หรือสนองความต้องการของผู้อื่นโดยการให้ปัน ทรัพย์สินหรือสิ่งของ การกระทำทำให้ผู้อื่นมีความพึงพอใจ และเป็นผู้ที่มีเจตคติแบบการให้ และการรับ

ดาเลย์ และ แลทาเนย์. (บรรทม มณีโชติ อ้างอิงจาก Darley and Latane. 1963 : 377 – 389) ได้กล่าวถึงความเสียสละว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงว่าบุคคลคำนึงถึง และให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นได้ในสิ่งที่เขาต้องการ ทั้งด้านทรัพย์สิน สิ่งของ แรงกาย การพูด การกระทำรวมถึงความสามารถทุก ๆ ด้าน ที่สามารถช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงความสุขและความทุกข์ของตัวเอง ที่จะเป็นมาจากการช่วยเหลือผู้อื่น

เบอร์โควิทซ์ (Berkowitz. 1964 : 3) กล่าวว่า ความเสียสละเป็นพฤติกรรมที่มุ่งจะทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นทั้งรายบุคคลและกลุ่มบุคคล หรือทั้งส่วนตนและส่วนรวม โดยผู้ทำประโยชน์จะไม่หวังผลตอบแทน

อารอนฟรีด (Aronfreed. 1965 : 2 – 3) ได้ให้ความหมายความเสียสละว่า เป็นพฤติกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถที่ตนจะช่วยเหลือได้ ซึ่งเนื่องจากความมีน้ำใจ (Empathy) การเห็นใจ การให้กำลังใจ และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

เลมโบ (Lembo. 1967 : 70 – 73) ได้นิยามความเสียสละว่า เป็นลักษณะของบุคคลที่แสดงความต้องการ และความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทั้งส่วนบุคคล และส่วนรวมในสถานการณ์ที่พบในชีวิตประจำวัน

ประจวบ โภคทรัพย์ และคนอื่น ๆ (2507 : 194 – 200) กล่าวว่าจาคะคือ ความรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม การรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ไม่เพียงแต่ประโยชน์ของตนเพียงฝ่ายเดียว รู้จักคำนึงถึงความผาสุกของสังคม

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2518 : 84) ได้บัญญัติไว้ว่า คำว่าจาคะ หมายถึงความมีจิตใจกว้าง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูล สละกิเลส สละความสุขสบาย และผลประโยชน์ส่วนตนได้ ไม่คับแคบเห็นแก่ตัว หรืออีกนัยหนึ่งคือ สละสิ่งอันเคยชินที่เคยยึดถือไว้ และสิ่งทั้งหลายอันผิตพลางจากความจริงเสียได้ เริ่มจากสละอามิสจนถึงสละกิเลส

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ (2523 : 153) กล่าวว่า ความเสียสละ หมายถึงการละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายให้ตนเองด้วย

มิลินทร์ สำภาเงิน (2524 : 11) กล่าวว่า การเสียสละ หมายถึงพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก โดยการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน แบ่งปันอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อนพ้อง ช่วยทำงานบ้าน โรงเรียน สละที่นั่งให้บุคคลอ่อนแอกว่า ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน เต็มใจทำงานเมื่อได้รับการขอร้องหรือไว้วางใจ

พระราชวิสุทธิโมลี (2526 : 100) กล่าวว่า การเสียสละ หมายถึง

1. การมีจิตเมตตาโอบอ้อมอารี เสียสละพัสดุและแรงงานของตน ช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น บริจาคเสื้อผ้า อาหาร เสียสละโลหิต เสียสละดวงตา เป็นต้น
2. การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม
3. การบริจาคช่วยเหลือสาธารณสุข เช่น สร้างโรงเรียน โรงพยาบาล ถนน ฯลฯ ช่วยเหลือบุคคลที่อ่อนแอในโอกาสอันควร
4. การส่งเสริมคนผู้มีความเสียสละ และไม่ยกย่องคนที่ไม่เสียสละ

พระพุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ. 2526 : 96) ยังได้กล่าวถึงคุณธรรมด้านความเสียสละว่าไม่ใช่เรื่องให้ทาน ไม่ใช่เรื่องกุศลสงเคราะห์ ที่แท้จริงคือ การสละสิ่งที่ไม่ควรมีในตัวของเรากออกไป อะไรทุกอย่างที่เป็นภาระเห็นแก่ตัวต้องสละออกไป

พระประสิทธิสุตคุณ (2526 : 17) กล่าวว่าจาคะ แปลว่าการเสียสละ คือมีน้ำใจ สามารถสละความสุขสำราญพอใจส่วนตน

พระราชวรมุณี (2529 : 421) กล่าวถึงจาคะว่า แปลว่า การเสียสละ หรือสละให้ หมายถึงการให้ที่แท้จริง ทั้งสละวัตถุ และจิตใจ ไม่ปรารถนาผลตอบแทน สุขสบายใจในการกระทำ มิได้กระทำเพราะหวังผลตอบแทนแก่ตน จิตใจโน้มไปในทางที่จะให้สงเคราะห์ ช่วยเหลือให้เขาได้รับประโยชน์ แก้ปัญหาให้เขา ให้เขามีความสุข ยินดีพอใจในการให้ ให้ความความตั้งใจจริง

กรองแก้ว สานุสนธ์ (2529 : 5) ได้ให้ความหมายของความเสียสละว่า หมายถึงความคิดความรู้สึกที่มีแนวโน้มแสดงออกในการสละผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่นหรือสังคม ได้แก่ การสละกำลังกาย การสละทรัพย์สินของ การสละสติปัญญา การสละเวลา การสละความสุขสบาย

วนิดา เขียวขำ (ม.ป.ป. : 99) กล่าวว่า จาคะคือการสละ ให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้

วัชรพร จับเกตุ (2534 : 546) กล่าวว่า ความเสียสละ หมายถึงการที่บุคคลแสดงออกโดยการให้สิ่งที่ตนควรได้รับ หรือมีอยู่ ไปช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน ได้แก่ การเสียสละกำลังกาย เวลา ทรัพย์สินของ และความสุขสบาย

อาภรณ์ เต็มยอด (2537 : 22 – 23) ได้ให้ความหมายว่า ความเสียสละ หมายถึงการให้ การให้ปันสิ่งที่ตนมีอยู่หรือควรได้รับ ให้แก่บุคคลที่ควรให้ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งแสดงออกโดยการเสียสละทางกาย การเสียสละทรัพย์สินของ เวลา สติปัญญา ความสุขสบายและการเสียสละทางใจ สละอารมณ์ร้าย และยินดีให้ผู้อื่นมีความสุข

สุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ (2537 : 26) ได้ให้ความหมายว่า ความเสียสละหมายถึง บุคคลแสดงออกโดยการให้ปันสิ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนตนที่ต้องรักษาไว้ไปช่วยเหลือเกื้อกูล หรือทำประโยชน์เพื่อเห็นแก่ความสุขของบุคคลอื่น และความสงบเรียบร้อยของสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ กองวิชาการ (2539 : 118) ได้ให้ความหมายของความเสียสละว่า เสียสละหมายถึงสละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งรู้จักระงับอารมณ์ของตนได้

ประยุทธ์ กมลเมือง (2543 : 5) ได้ให้ความหมายว่า ความเสียสละหมายถึงการไม่เห็นแก่ประโยชน์หรือความสุขส่วนตน แต่เป็นการสละสิ่งต่าง ๆ ออกไป เพื่อประโยชน์หรือความสุขของผู้อื่นที่จะได้รับโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ซึ่งได้แก่การสละทรัพย์สินของ การสละกำลังกาย กำลังความคิด สติปัญญา สละความสุขสบายของตน ตลอดจนสละอารมณ์ที่เป็นความโกรธ ความโลภ ความหลงที่เกิดขึ้นภายในใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

จากเอกสารที่ศึกษาสรุปได้ว่า ความเสียสละหมายถึง การไม่เห็นแก่ประโยชน์หรือความสุขส่วนตน แต่เป็นการสละสิ่งต่าง ๆ ออกไป เพื่อประโยชน์หรือความสุขของผู้อื่นที่ควรจะได้รับ โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

2.5 พฤติกรรมที่แสดงถึงความเสียสละ

สุโขทัยธรรมมาธิราช (2528) ได้แสดงลักษณะของพฤติกรรมเสียสละไว้ 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การให้ทางกาย เช่น ช่วยเหลือผู้อื่นทำธุระ การงานที่ไม่มีโทษ ไม่นิ่งดูตายช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์
2. การให้ทางวาจา เช่น ช่วยเหลือให้คำแนะนำทั้งทางโลกและทางธรรม ช่วยเจรจาเอาเป็นธุระให้สำเร็จประโยชน์

3. การให้ทางกำลังสติปัญญา เช่น ช่วยแสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมา ช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนแก่คนที่ไม่ได้ทำผิด ช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกต้อง ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา

4. การให้ด้วยกำลังทรัพย์ เช่น แบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ผู้ขัดสนที่สมควรให้ แบ่งปันเงินทองให้แก่ผู้ขัดสนที่สมควรให้ สละทรัพย์เพื่อสาธารณกุศล

5. การให้ทางใจ เช่น ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข ไม่อาฆาตจองเวร ให้อภัยในความผิดของผู้อื่นที่สำนึกผิด ไม่นึกสมน้ำหน้าเมื่อเพเลียงพล้ำ ไม่โลภอยากได้สิ่งของคนอื่นมาเป็นของตน

กรองแก้ว สาธุสนธิ์ (2529) ได้สรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละ ไว้ดังนี้

1. การสละกำลังกาย
2. การสละทรัพย์ สิ่งของ
3. การสละสติปัญญา
4. การสละเวลา
5. การสละความสุขสบาย

ประยูรท กมลเมือง (2543) ได้สรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละ ไว้ดังนี้

1. การสละทรัพย์สิ่งของ
2. การสละกำลังกาย
3. การสละกำลังความคิด สติปัญญา
4. การสละความสุขสบายของตน
5. การสละอารมณ์ที่เป็นความโกรธ ความโลภ ความหลง

บรรทม มณีโชติ (2530 : 25) ได้สรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละ ไว้ดังนี้

1. การให้ปัน หมายถึง การช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นในด้านทรัพย์สิ่งของ ความรู้ และแรงงาน
2. การเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึง การอุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม
3. ความมีน้ำใจ หมายถึง การมีปรารถนาดีต่อผู้อื่นในด้านการพูดและการกระทำโดยให้กำลังใจ

แสดงความเห็นใจต่อผู้อื่น

4. การไม่เอาเปรียบผู้อื่น หมายถึง การสละทรัพย์สิ่งของ แรงงานของตนเท่ากับหรือมากกว่าผู้อื่น
- จากเอกสารที่ศึกษาสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงความเสียสละได้แก่

1. การเสียสละกำลังกาย
2. การเสียสละกำลังทรัพย์
3. การสละสติปัญญา
4. การสละความสุขสบาย
5. การเสียสละทางใจ

2.6 ความสำคัญและประโยชน์ของความเสียสละ

พระวิสุทธิโมลี (2526 : 100) กล่าวถึงความเสียสละ มีคุณค่าทางจริยธรรมไว้ดังนี้

1. ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
2. ทำให้สังคมช่วยเหลือกัน รักและสามัคคีกัน
3. เกิดสวัสดิภาพและความมั่นคงในสังคม
4. คนในสังคมเกิดความอบอุ่น ไม่รู้สึกกลัวเหว

5. เกิดความเจริญมั่นคงแก่ประเทศชาติ
6. ดำรงไว้ซึ่งหลักมนุษยธรรม
7. ฝึกอบรมคนให้รับผิดชอบต่อสังคม

พระเทพวิมลโมลี (2528 : 42 – 44) กล่าวถึงประโยชน์ของคุณธรรมด้านความเสียสละว่า คนเราที่อยู่ในสังคมต้องรู้จักเสียสละในคราวที่ควรเสียสละ จะต้องเป็นคนรู้จักสละให้ปันสิ่งของต่าง ๆ ของตนแก่คนที่ควรให้ปัน ซึ่งเป็นการแสดงน้ำใจเพื่อผูกมิตรไมตรี และได้กล่าวถึงการเสียสละอารมณ์ไว้ว่าเป็นการชำระล้างมลทินในจิตใจให้สะอาด ปลอดโปร่งแจ่มใส ทำให้เกิดความสุขใจในชีวิตประจำวัน การเสียสละอารมณ์ขุ่นข้องหมองใจ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนเราที่ใช้ชีวิตเกือกก้าวอยู่กับความสับสนวุ่นวายของโลกอยู่ตลอดเวลา ถ้าเก็บอารมณ์ขุ่นข้องไว้มาก ๆ จะทำให้จิตใจเราหย่อนสมรรถภาพ เสียคุณภาพของความเป็นคนดี ซึ่งสอดคล้องกับท่านพุทธทาสภิกขุ (ม.ป.ป.) ที่กล่าวไว้ว่า การเสียสละเป็นการมีชีวิตที่ประเสริฐสุด ถ้าได้เสียสละเรียวแรงช่วยกันขุดถนน ทำศาลา ที่พักอาศัย หรือสาธารณประโยชน์ ถือว่ามีโชคดี เพราะความเจริญมันเกิดมาจากความเสียสละ

ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา (2530 : 146) ได้สรุปประโยชน์ของความเสียสละไว้ดังนี้

1. สร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม
2. ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ
3. ได้รับไมตรีจิตจากบุคคลอื่น
4. เป็นที่เคารพนับถือของบุคคลอื่น
5. ทำให้ใจเป็นสุข

จากเอกสารที่ศึกษาสรุปได้ว่า ความเสียสละมีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก สังคมจะอยู่อย่างอบอุ่นถ้าผู้คนในสังคมรู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ

3. วิธีการวัดจริยธรรม

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542 : 184). กล่าวว่าจริยธรรมประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ ความรู้ในเนื้อหาทางจริยธรรม ความรู้สึกทางจริยธรรม และพฤติกรรมทางจริยธรรมวัดเนื้อหาจริยธรรม ถ้าจะวัดให้ครอบคลุมจึงควรออกแบบเครื่องมือวัดให้ได้ทั้ง 3 ส่วนนี้แต่สิ่งที่ต้องการมากที่สุดคือ ด้านพฤติกรรมทางจริยธรรมเพราะเป็นการแสดงการกระทำเมื่อคนพบปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรมขึ้น การแสดงการกระทำพร้อมด้วยเหตุผลจึงนำเสนอในรูปแบบการวัดจริยธรรมได้แก่

1. วัดเนื้อหาจริยธรรม
2. วัดความรู้สึกทางจริยธรรม
3. วัดพฤติกรรมแสดงออกทางจริยธรรม

1. วัดเนื้อหาหรือความรู้ (Knowledge) ในที่นี้หมายถึงเนื้อหาของจริยธรรมที่โรงเรียนหรือสังคมกำหนดไว้ และนำเนื้อหาเหล่านี้ที่ถือว่าดีมาสอนให้ผู้เรียน หรือคนในสังคมนำไปประพฤติปฏิบัติกัน และเมื่อประพฤติปฏิบัติแล้วจะทำให้สังคมอยู่ได้อย่างมีความสุข ทั้งตนเองและผู้อื่น สิ่งที่สังคมสอนจึงเป็นเนื้อหาที่ควรรู้ไว้ก่อน การสอนความรู้แบบนี้ โรงเรียนหรือวิทยาลัยจะใช้มากที่สุดเพราะมีวิชาที่มีเนื้อหาทางจริยธรรมเกี่ยวข้องอยู่มาก การสร้างข้อสอบแบบนี้เป็นแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อสอบอาจเป็นอธิบาย เต็มคำ จับคู่ และเลือกตอบก็ได้ แล้วแต่จุดประสงค์ของการสอบ

2. การวัดความรู้สึกทางจริยธรรม ความรู้สึกเป็นพื้นฐานอันหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมจริง ๆ แล้วเน้นการแสดง การตัดสินใจลงมือกระทำเมื่อพบกับปัญหาทางจริยธรรม ซึ่งการตัดสินใจนั้น แสดงว่าต้องมีพื้นฐานความรู้สีก่อน ถ้าเรามีจุดประสงค์เพื่อต้องการดูว่าความรู้สึกทางจริยธรรมของคนนั้นมีมากน้อยเพียงใดก็สามารถสร้างเครื่องมือวัดดูก่อนได้ ซึ่งจะสามารถเอาผลของความรู้สึกไปพยากรณ์การแสดงออกมาทางจริยธรรมได้บ้าง ความรู้สึกทางจริยธรรมบางที่เรียกว่า เจตคติต่อจริยธรรมได้เช่นกัน

การวัดแบบนี้ใช้วิธีการของการวัดเจตคติก็ได้ นั่นคือ กำหนดเป้าซึ่งเป็นจริยธรรม เช่นความซื่อสัตย์ แล้วเขียนข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้า อาจจะใช้วิธีของเทอร์สตันหรือของลิเกิร์ต หรือของออสกู๊ด ก็ได้แล้วแต่จะเห็นว่าเหมาะสม สิ่งที่เราจะระวังก็คือ เป้าที่จะวัดเป็นอะไร จะต้องหาข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้าให้มีความเป็นไปได้มากที่สุด ทดลองแล้วจึงจะเลือกหรือมีคุณภาพมากข้อ

3. วัดพฤติกรรมการแสดงออกทางจริยธรรม ด้านนี้เป็นการวัดจริยธรรมได้ตรงจุดที่สุด เพราะจริยธรรมมองในแง่การพิจารณาตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อพบสภาพความขัดแย้งทางจริยธรรมขึ้นมา การตัดสินใจจึงต้องใช้ค่านิยมหรือคุณธรรมระดับใดระดับหนึ่ง แล้วแต่มีโนธรรมหรือจิตสำนึกที่สั่งสมอยู่ในใจคนนั้นการวัดการกระทำจึงสามารถทำได้หลายแบบ ได้แก่

1. การสังเกตพฤติกรรม
2. การสัมภาษณ์
3. ใช้ข้อความแสดงจริยธรรมให้เลือกตอบ
4. ใช้สถานการณ์ย่อย ๆ ให้เขียนตอบ
5. ใช้สถานการณ์ย่อย ๆ แล้วเขียนตัวเลือกให้ตอบ

สุมาลี จันทรชลอ (2542) กล่าวว่า ความรู้สึกเป็นคุณลักษณะ (Traits) ซึ่งเป็นนามธรรมผู้ที่วัดและประเมินด้านความรู้สึกจะต้องนิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัด เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดและต้องกำหนดว่าจะวัดสิ่งใดของคุณลักษณะนั้น การวัดทางจริยธรรมจะต้องกำหนดว่าจะวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ค่านิยมเชิงจริยธรรม หรือพฤติกรรมทางจริยธรรมเพื่อจะกำหนดวิธีการและเครื่องมือวัดได้เหมาะสมเพราะเครื่องมือวัดแต่ละชนิดมีลักษณะเด่น – ด้อยที่แตกต่างกัน เหมาะสำหรับใช้ประเมินคุณลักษณะที่แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดด้านความรู้สึกหลายชนิดเช่น 1)แบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์ 2)แบบวัดทัศนคติ 3)บันทึกการสังเกต แบบวัดแต่ละชนิดมีวิธีการพัฒนาและมีแนวทางในการสร้างต่างกัน ดังนี้

1) แบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์ เป็นชุดของสภาวะแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้สอบได้แสดงความคิดหรือเลือกคำตอบ ถ้าเป็นแบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์เพื่อวัดพฤติกรรมการปฏิบัติก็จะให้ผู้สอบได้ปฏิบัติตามใจแต่ละสถานการณ์ การใช้แบบทดสอบโดยใช้สถานการณ์วัดด้านความรู้สึกนั้นควรเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และต้องให้ผู้สอบไม่รู้ตัวว่ากำลังถูกทดสอบในสภาวะการณ์หรือเหตุการณ์ดังกล่าว จึงจะสามารถบอกถึงคุณลักษณะบางประการได้ เช่น การวัดคุณลักษณะเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ถ้าหากผู้สอบรู้ตัว อาจทำให้บิดเบือนคำตอบ ทำให้พฤติกรรมคลาดเคลื่อนจากความจริง ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงการถามโดยตรงและควรบอกผู้สอบว่าการเลือกนี้ไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ทุกคนมีสิทธิจะตอบอะไรก็ได้ตามความเห็นที่แท้จริง

แนวทางในการสร้างสถานการณ์ ก่อนอื่นต้องเลือกสถานการณ์ ซึ่งควรเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้จริง ควรกำหนดให้สถานการณ์มีความเข้มข้นหรือรุนแรงของสถานการณ์ มีในระดับปานกลางและควรเลือกสถานการณ์ที่ไม่สร้างความเครียดให้กับผู้สอบมากเกินไป นอกจากนี้ในแต่ละสถานการณ์ควรมีข้อมูลกำหนดให้เพียงพอต่อการตัดสินใจปฏิบัติ

แนวทางในการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้สอบประเมินสถานการณ์ เป็นการให้ผู้สอบพิจารณาตัดสินว่าพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่ระบุนั้น ควร – ไม่ควร, ดี – ไม่ดี, เหมาะสม – ไม่เหมาะสม, ใช้ได้ – ใช้ไม่ได้, ถูกต้อง – ไม่ถูกต้อง รวมถึงกรณีที่ไม่อาจตัดสินใจได้ โดยอาจให้ผู้สอบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า หรือเป็นคำถามที่สมมุติว่าถ้าผู้สอบเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น ๆ จะปฏิบัติอย่างไร

แนวทางในการกำหนดตัวเลือก ในกรณีที่กำหนดให้เป็นคำถามชนิดหลายตัวเลือก ควรพิจารณาว่าในสถานการณ์จริงบุคคลจะแสดงพฤติกรรมได้บ้าง และในแต่ละตัวเลือกควรเป็นข้อความที่แสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่จะสะท้อนถึงพฤติกรรม หรือเป็นตัวแทนในแต่ละระดับพฤติกรรมด้านความรู้สึก

2) แบบวัดทัศนคติ (Attitude Test) ทัศนคติเป็นท่าทีความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่อาจวัดได้จากความคิดเห็นของบุคคล การวัดทัศนคติอาจทำได้หลายรูปแบบ ดังนี้

2.1 มาตรวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert scale) มาตรวัดชนิดนี้ประกอบข้อความทัศนคติที่เป็นความรู้สึกต่อสิ่งที่จะวัด ข้อความดังกล่าวจะมีทั้งในทางบวกและทางลบ การสร้างมาตรวัดทัศนคติมีวิธีการ ดังนี้

2.1.1 กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการประเมิน โดยระบุว่าจะวัดคุณลักษณะของใครต่อสิ่งใด

2.1.2 นิยามความหมายของทัศนคติให้ชัดเจนว่าประกอบด้วยลักษณะใดบ้าง ซึ่งจะใช้เป็นกรอบสำหรับวัด

2.1.3 รวบรวมข้อความที่แสดงทัศนคติในระดับต่าง ๆ ของบุคคล ข้อความนี้ควรครอบคลุมคุณลักษณะทั้งหมดที่ต้องการวัด โดยการเขียนข้อความมากกว่าจำนวนข้อที่ต้องการใช้ข้อความควรแสดงทัศนคติทั้งในทางที่ดี (บวก) และในทางที่ไม่ดี (ลบ) จำนวนที่ใกล้เคียงกัน

2.1.4 ตรวจสอบที่สร้างขึ้นโดยพิจารณาเกี่ยวกับความครอบคลุมครบถ้วนตามคุณลักษณะทั้งหมดที่ต้องการวัด ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของภาษาแต่ละข้อความกับระดับของความเห็น โดยปกติมาตรวัดทัศนคติของลิเคิร์ตจะแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก ถ้าข้อความบางอย่างไม่สอดคล้องกับระดับของความเห็นหรือมีความกำกวมควรปรับปรุงแก้ไขข้อความ การตรวจสอบเบื้องต้นอาจทำได้โดยผู้เชี่ยวชาญ

2.1.5 ทดลองใช้ ข้อความที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นอาจมีบางข้อความที่ยังไม่ชัดเจนหรือกำกวมจึงควรนำไปทดสอบใช้ในกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อความ ตรวจสอบว่ายังมีข้อความใดต้องการแก้ไข การทดลองใช้นี้อาจนำผลมาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเที่ยง ความตรง และอำนาจจำแนกของเครื่อง

2.1.6 กำหนดน้ำหนักคะแนนแต่ละตัวเลือก วิธีที่ทำได้ง่าย กำหนดตามน้ำหนักสมมติ (Arbitrary weighting method) เช่น กำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5, 4, 3, 2, และ 1 สำหรับข้อความในทางบวก ส่วนข้อความในทางลบให้น้ำหนักกลับกัน ดังนี้

ข้อความที่เป็นบวก	น้ำหนักคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
เฉย ๆ ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ข้อความที่เป็นลบ	น้ำหนักคะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
เฉย ๆ ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

คะแนนที่กำหนดจะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบให้คะแนน โดยตรวจสอบข้อความที่เป็นบวก ก่อนเปิดข้อคำถามที่เป็นลบ เมื่อตรวจสอบครบทุกข้อแล้ว จึงเริ่มตรวจสอบข้อความที่เป็นลบ จากนั้นจึงนำคะแนน มารวมกันเป็นทัศนคติของบุคคลนั้น

2.2 แบบวัดทัศนคติโดยใช้ความหมายทางภาษา (Semantic Differential)

แบบวัดทัศนคติโดยใช้ความหมายทางภาษา เป็นการวัดทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำคุณศัพท์ซึ่ง ออสกู๊ด (สุมาลี จันทรชลอ อ้างอิงจาก Osgood, 1957) เป็นผู้คิดขึ้นจากการวิเคราะห์ องค์ประกอบพบว่า โนภาพต่าง ๆ มีองค์ประกอบที่เป็นความหมายแกนร่วม 3 องค์ประกอบคือ

2.2.1 องค์ประกอบเชิงประเมินค่า (Evaluation factor) เป็นคำคุณศัพท์ที่ใช้ในการประเมินผลเช่น ดี-เลว, ยุติธรรม-ลำเอียง, มีค่า-ไร้ค่า, สำคัญ-ไม่สำคัญ, ฉลาด-โง่, สำเร็จ-ล้มเหลว เป็นต้น

2.2.2 องค์ประกอบเชิงศักยภาพ (Potency factor) เป็นคำคุณศัพท์ที่เกี่ยวกับด้านศักยภาพหรือกำลังงาน เช่น หนัก-เบา, จริงจัง-ตามสบาย, แข็งแรง-อ่อนแอ, บอบบาง-ทนทาน, ใหญ่-เล็ก เป็นต้น

2.2.3 องค์ประกอบเชิงกิจกรรม (Activity factor) เป็นคำคุณศัพท์ที่แสดงกิจกรรม เช่น เร็ว-ช้า, ว่องไว-อืดอาด, ง่าย-ยาก เป็นต้น

3) **แบบบันทึกการสังเกต** การสังเกตเป็นวิธีการที่สำคัญชนิดหนึ่งที่ใช้ประเมินพฤติกรรมเชิง จริยธรรม การประเมินโดยการสังเกตจะต้องกำหนดพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เป็นตัวแทนของ คุณลักษณะที่ต้องการวัด และควรมีการสังเกตซ้ำเพื่อความเที่ยงของการวัด เครื่องมือประกอบที่ใช้ใน การสังเกตได้แก่ แบบบันทึกการสังเกต ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 วิเคราะห์พฤติกรรม โดยแยกแยะคุณลักษณะที่ต้องการวัดออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ ที่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ พฤติกรรมกำหนดต้องเป็นตัวแทนของคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่น หาก ต้องการวัดพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ จะต้องวิเคราะห์ว่าผู้เรียนที่จะกล่าวได้ว่ามีความรับผิดชอบควร แสดงพฤติกรรมใด เช่น เข้าเรียนสม่ำเสมอ , ทำงานมอบหมายได้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด , เก็บเครื่องมือ ทดลองหลังจากใช้เสร็จแล้ว ฯลฯ พฤติกรรมความรับผิดชอบของแต่ละงาน อาจเหมือนกันบ้างหรือมีลักษณะ เฉพาะที่แตกต่างกัน หากต้องการวัดคุณลักษณะนี้จึงต้องวิเคราะห์พฤติกรรม

3.2 เลือกเครื่องมือและวิธีการในการสังเกตพฤติกรรม เช่น จะใช้แบบบันทึกการสังเกต ชนิดตรวจสอบรายการ หรือ มาตราส่วนประเมิน ทั้งนี้ควรพิจารณาให้เหมาะกับจุดประสงค์ที่จะวัดคุณลักษณะ นั้น ๆ ส่วนการเลือกวิธีการสังเกตนั้น ควรมีการวางแผนล่วงหน้า เช่น หากใช้การตรวจสอบรายการ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ จะต้องวางแผนล่วงหน้าว่าจะสังเกตพฤติกรรมเวลาใดของผู้ถูกสังเกตจะ สังเกตกี่ครั้ง และจะสังเกตในสถานการณ์ใด

3.3 กำหนดคะแนนของแต่ละพฤติกรรมย่อยและเกณฑ์ในการให้คะแนน วิธีการง่าย ๆ อาจกำหนดเป็น 5 ระดับ และให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 เพื่อความเป็นปรนัยควรกำหนดเกณฑ์ด้วยว่า พฤติกรรมใดจะให้ 5 คะแนน พฤติกรรมใดจะให้ 4 พฤติกรรมใดจะให้ 3, 2, 1 ตามลำดับ หรืออาจจะกำหนด โดยให้นำหนักคะแนนของแต่ละพฤติกรรมย่อยเมื่อสังเกต 1 ครั้ง ผู้สอบแสดงพฤติกรรมดังกล่าวอาจให้ 1 คะแนน หากไม่แสดง พฤติกรรมที่กำหนดจะตัด 1 คะแนน เป็นต้น

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

4.1 ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ความเที่ยงตรงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของเครื่องมือวัด ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของความเที่ยงตรงไว้ ดังนี้

ไอเซนค์ (Eysenck. 1969 : 97) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบคือ แบบทดสอบที่สามารถ วัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด

กรอนรันด์ (Gronlund. 1976 : 79) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงคือ ผลการประเมินที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์ที่ตั้งไว้

บลูม (Bloom. 1967 : 468) กล่าวว่าความเที่ยงตรง หมายถึงคุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัด

ดวเรตสกี (Dwaretzky. 1997 : 457) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงคือ วิสัยความสามารถของเครื่องมือในการ วัดให้ได้ตรงตามความมุ่งประสงค์

บุญชม ศรีสะอาด (2520 : 126) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงคือ ความสามารถของแบบทดสอบในการที่จะวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ภัทรา นิคมานนท์ (2522 : 49) กล่าวว่า เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงสูงสามารถทำหน้าที่รวบรวม ข้อมูลของสิ่งที่เราต้องการวัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด

อนันต์ ศรีโสภณ (2525 : 43) กล่าวว่า แบบทดสอบใดที่มีความเที่ยงตรง หมายถึง แบบทดสอบนั้น สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539 : 246) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงคือ แบบทดสอบที่สามารถ วัดได้ตรงตามลักษณะหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2540 : 146) กล่าวว่า ความเที่ยงตรงคือ ความถูกต้องที่เครื่องมือวัดในสิ่งที่ ต้องการวัด หรือความถูกต้องแม่นยำที่เครื่องมือวัดตามจุดประสงค์ที่วางไว้

จากความหมายของความเที่ยงตรง พอสรุปได้ว่าความเที่ยงตรง หมายถึงคุณสมบัติของ แบบทดสอบที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ถูกต้องตามความมุ่งหมาย

4.2 ชนิดของความเที่ยงตรง

ความเที่ยงตรงสามารถแบ่งได้เป็น 3 ชนิด (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 208)

1. ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
2. ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์สัมพัทธ์ (Criterion – Related Validity)
3. ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity)

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หมายถึง เครื่องมือที่สามารถวัดได้ตามเนื้อหาที่ต้องการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำแนกได้เป็น 2 ชนิดคือ

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเหตุผล (Logical Validity) เป็นความเที่ยงตรงที่ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อนั้นวัดได้ตรงตามตารางวิเคราะห์รายละเอียดหรือไม่

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) เป็นคุณภาพของแบบทดสอบที่พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดได้ตรงตามคุณลักษณะที่นิยามไว้หรือไม่ซึ่งเป็นความเที่ยงตรงที่เหมาะสมสำหรับแบบทดสอบวัดความรู้สึก (Affective domain)

2. ความเที่ยงตรงเชิงเกณฑ์สัมพัทธ์ หมายถึง คุณภาพของเครื่องมือที่เอาผลการวัดของแบบทดสอบไปหาความสัมพันธ์ กับเกณฑ์ที่ต้องการ จำแนกเป็น 2 ชนิดคือ

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) หมายถึงคุณภาพของแบบทดสอบที่วัดได้ตรงความจริงในสภาพปัจจุบัน เช่น แบบทดสอบศีลธรรม ถ้าเด็กทำได้คะแนนสูงในเวลาสอบ สภาพความเป็นจริงของเด็กนั้นควรจะเป็นผู้มีศีลธรรมสูงด้วยไม่ใช่สอบวัดศีลธรรมได้คะแนนสูง แต่กลับมีนิสัยชอบลักเล็กขโมยน้อย เบียดเบียนเพื่อนฝูง การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบนั้น ๆ กับคะแนนเกณฑ์ที่เขาประพฤติปฏิบัติจริง ๆ ได้มาเท่าไรจึงเป็นความเที่ยงตรงเชิงสภาพ เกณฑ์ปัจจุบันของจิตพิสัยอื่น ๆ เช่น ความสนใจ เจตคติ จริยธรรม บุคลิกภาพ เหล่านี้สามารถวัดโดยวิธีอื่น ๆ ได้ การสังเกตถือเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการวัดความรู้สึก ยิ่งบวกด้วยการสัมภาษณ์ด้วยแล้วยิ่งได้ความเป็นจริงมากขึ้น สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงของเครื่องมือได้ดี

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) เป็นความเที่ยงตรงอีกแบบหนึ่งที่ต้องอาศัยเกณฑ์เป็นเครื่องช่วยชี้ผล แต่เกณฑ์ (Criterion) ในความเที่ยงตรงแบบนี้ เป็นเกณฑ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นั่นคือถ้าจะหาความเที่ยงตรงแบบนี้ต้องสอบแบบทดสอบนั้นไว้ก่อน แล้วทิ้งระยะไว้สักระยะหนึ่ง เช่น เดือนหน้า ภาคเรียนหน้า หรือปีหน้า อะไรทำนองนี้ แล้วเอาคะแนนที่ต้องการมาหาความสัมพันธ์กับคะแนนแบบทดสอบนั้น ได้ค่าเท่าไรก็จะเป็นค่าของความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ตามที่ต้องการ ซึ่งอาจจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับคุณภาพของแบบทดสอบ คะแนนที่หวังไว้อนาคต เช่น ความสนใจ เจตคติ ค่านิยม จริยธรรม และบุคลิกภาพ ถ้านำคะแนนตอนสอบคัดเลือกสัมพันธ์กับคะแนนเกณฑ์สูง แปลว่าแบบทดสอบหรือเครื่องมือวัดนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ในการสอบคัดเลือกทุกชนิด ผู้จัดการสอบหวังว่าจะได้คนดีมีฝีมือในการเรียนหรือการทำงาน แต่ถ้าเลือกคะแนนสูง ๆ ไว้แล้ว ยังมีเรียนตก ทำงานไม่ประสบความสำเร็จ แปลว่าเครื่องมือสอบคัดเลือกไม่มีความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์นั่นเอง ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปทดลองใหม่

3. ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึงคุณภาพของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามลักษณะหรือตามทฤษฎีต่าง ๆ ของโครงสร้างนั้น หรือวัดได้ครอบคลุมตามลักษณะของโครงสร้างของแบบทดสอบมาตรฐาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 259) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเป็นการมองข้อคำถาม ของเครื่องมือวัดโครงสร้าง หรือแนวคิดทฤษฎีใด จากผลการตอบคำถามของเครื่องมือ นั้น ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง พิจารณาถกเถียง เน้นตรง ข้อมูลจากผลการตอบ ว่าเป็นไปตามโครงสร้าง

ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบในฉบับของมัน หรือกับฉบับอื่น ที่พิสูจน์มาแล้ว หรือสิ่งที่รู้แน่ชัดมาแล้ว เครื่องบ่งชี้ของความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Evidence of construct validity) มีอยู่ 4 อย่าง คือ การหาสหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น เทคนิคเปรียบเทียบกลุ่มรู้จัก (Known – groups technique) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) และการวิเคราะห์แบบหลายคุณลักษณะหลายวิธี (Multitrait – multimethod analysis) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2542 : 320)

3.1 วิธีหาสหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น

การหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้างแบบนี้ค่อนข้างง่าย เมื่อนักวิจัยสร้างเครื่องมือวัดจิตพิสัยอะไรอย่างหนึ่งเสร็จแล้ว อยากหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้างก็ต้องไปหาเครื่องมือมาตรฐานที่สร้างมาดีแล้วที่วัดด้านโครงสร้างเดียวกับของเรา และนำมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกัน สอบเสร็จแล้วตรวจให้คะแนนทั้งสองฉบับ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งมีคะแนนสองตัวคือ คะแนนจากข้อสอบของผู้วิจัยเอง และคะแนนจากข้อสอบที่เชื่อว่ามีโครงสร้างอยู่แล้ว ต่อจากนั้นเอาคะแนนจากข้อสอบสองกลุ่มมาหาค่าสหสัมพันธ์กัน ถ้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญกัน ก็แสดงว่าข้อสอบของผู้วิจัยมีโครงสร้างเดียวกันกับข้อสอบมาตรฐานนั้น ก็สามารถสรุปได้เลยว่า ข้อสอบที่เราสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง นั่นคือข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นวัดคุณลักษณะเดียวกันกับแบบทดสอบมาตรฐานนั้น

กรณีข้อสอบฉบับหนึ่งวัดหลายด้านหลายคุณลักษณะ การหาข้อสอบมาตรฐานมาสัมพันธ์ก็ต้องพิจารณาให้ดี เช่น ความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความยุติธรรม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรอบคอบ ความเห็นอกเห็นใจ ความใจกว้าง ก็จะต้องหาแบบทดสอบหรือข้อสอบมาตรฐานที่อธิบายแยกแยะคุณลักษณะ เพื่อจะได้พิจารณาดูว่าของเรากับของเขาวัดในสิ่งเดียวกันหรือไม่ ด้านใดสัมพันธ์มาก ด้านใดสัมพันธ์น้อย หาสหสัมพันธ์ภายใน (Intercorrelation) ระดับคุณลักษณะของแบบทดสอบทั้งสองฉบับก็สามารถแปลความหมายได้ ถ้าแต่ละคุณลักษณะสัมพันธ์กันสูงในคุณลักษณะเดียวกัน และสัมพันธ์กันต่ำในคุณลักษณะต่างกัน ก็ถือว่าแบบทดสอบของเรามีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างเป็นที่น่าเชื่อถือได้

3.2 โดยอาศัยกลุ่มรู้จัก (Known – group technique) คือหากกลุ่มที่มีคุณสมบัติด้านนั้นเด่นและด้อยมาอย่างละกลุ่ม แล้วเอาข้อสอบไปสอบทั้ง 2 กลุ่ม หาคะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของแต่ละกลุ่ม แล้วนำมาทดสอบนัยสำคัญ ถ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าข้อสอบนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

3.3 วิธีคำนวณจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นการพิสูจน์ว่า ข้อสอบแต่ละข้อเมื่อสอบแล้วจะมีข้อมูลทางตัวเลขยืนยันได้ไหมว่า วัดคุณลักษณะใด วัดคุณลักษณะเดียวกัน หรือวัดที่ลักษณะ เป็นไปตามการจัดคุณลักษณะเมื่อเขียนข้อสอบตั้งแต่แรกหรือไม่ นั่นก็คือ เพื่อจะพิสูจน์โครงสร้างของข้อสอบว่าเป็นแบบใด เป็นไปตามโครงสร้างหรือทฤษฎีที่ตั้งไว้หรือไม่ นั่นเอง (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2542 : 325)

ส. วาสนา ประวาลพุกษ์ (2544 : 7-8) กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบยึดหลักที่ว่า ตัวแปรหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันนั้น สัมพันธ์กันเนื่องมาจากตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ ค่าองค์ประกอบร่วมกันอยู่ (Common Factor) สังเกตได้จากการจับกลุ่มของตัวแปรหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การจับกลุ่มของตัวแปรซึ่งเกิดขึ้นจากสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปร ทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแบบแผนของข้อมูล ทำให้องค์ประกอบร่วมของตัวแปรได้ และสามารถหาน้ำหนักขององค์ประกอบของตัวแปรแต่ละตัวได้ ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบจึงเป็นวิธีการทางสถิติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอชุดของตัวแปรหลาย ๆ ตัว ในรูปของตัวแปรสมมติ โดยกำหนดให้เป็นองค์ประกอบร่วม

(Command Factor) ที่มีจำนวนน้อยลง ในขั้นแรกของการวิเคราะห์จะต้องหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่จะศึกษาในรูปของเมตริกสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด (Intercorrelation Matrix)

การวิเคราะห์องค์ประกอบมักจะทำใน 2 ลักษณะ คือ

1. ค้นหาว่ามีองค์ประกอบ อะไรบ้าง (Exploratory)
2. ยืนยันหรือทดสอบสมมติฐานว่ามีองค์ประกอบนั้น ๆ ในคุณลักษณะ (trait) นั้นจริงหรือไม่ (Confirmatory)

ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบอาจจำแนกได้ดังนี้

1. ช่วยบรรยายเกี่ยวกับโดเมน (Domain) ที่ต้องการศึกษา
2. ช่วยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา
3. ช่วยจัดประเภทของตัวแปร
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
5. วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบ (Factorial Structure) ของตัวแปรที่เป็นเกณฑ์ และ

ระบุตัวแปรที่จะเป็นประโยชน์ในสมการถดถอย

6. เป็นการพิสูจน์ข้อค้นพบของตนเองกับผู้อื่น
 7. ลดข้อมูลให้น้อยลงเพื่อให้ได้ลักษณะร่วมที่ซ่อนอยู่
 8. ใช้ในการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัด
 9. ช่วยในการสร้างแบบวัดลักษณะต่างๆ
- สำหรับการใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

อุทุมพร จามรมาน (2532 : 31) กล่าวว่าวิธีการดังนี้

1. สร้างสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรทางจิตวิทยาว่า น่าจะประกอบด้วยตัวประกอบอะไรบ้าง
2. สร้างข้อความที่วัดตัวประกอบดังกล่าว
3. ตรวจสอบความสอดคล้องและถูกต้องในเชิงวัดก่อนรวบรวมข้อมูล
4. รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร
5. ทำการวิเคราะห์ตัวประกอบ ว่าได้ตัวประกอบตามที่ตั้งสมมติฐานไว้หรือไม่ ถ้าใช้ก็

แสดงว่ามีความตรงเชิงโครงสร้าง

การวิเคราะห์องค์ประกอบโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มี 4 ขั้นตอน

(ส.วาสนา ประมวลพฤษ์. 2544 : 40-56) คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้นต้องมีลักษณะเป็นตัวแปรต่อเนื่องหลาย ๆ ตัวแปร ที่เก็บจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่ง เสนอข้อมูลในลักษณะของเมตริก เรียกว่า “เมตริกของข้อมูล” (Data Matrix)

2. การสกัดตัวประกอบ (Extracting initial factors) จุดมุ่งหมายในการสกัดองค์ประกอบเพื่อหาจำนวนแฟกเตอร์ร่วมที่น้อยที่สุดระหว่างตัวแปร วิธีการสกัดองค์ประกอบมีหลายวิธี เช่น

- Principal Component Analysis (PC)
- Least Square Analysis (LS)
- Maximum Likelihood
- Alpha Factoring
- Image

การวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีคอมพิวเตอร์มักจะใช้วิธี Principal Component Analysis (PC) หรือ Least Square Analysis (LS) ในขั้นนี้ผู้วิเคราะห์ยังไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับแฟคเตอร์ที่ได้ว่าจะเป็น Orthogonal หรือ Oblique ซึ่งในการวิเคราะห์ครั้งแรกนี้ แต่ละแฟคเตอร์จะไม่สัมพันธ์กันนอกจากนั้นยังไม่ต้องสนใจเกี่ยวกับการตีความหมาย หรือการแปลความหมายของแฟคเตอร์ที่วิเคราะห์ออกมาได้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ องค์ประกอบจำนวนน้อยกว่าที่ได้มาจากตัวแปรจำนวนมากที่นำมาวิเคราะห์ ในการกำหนดองค์ประกอบรวมนั้น ทฤษฎี Rank ของเมตริกสหสัมพันธ์ที่ปรับแล้ว จะเท่ากับค่าของจำนวนองค์ประกอบรวม แต่ในทางปฏิบัติจริงจะทำเช่นนี้ไม่ได้ เพราะข้อมูลจากการสังเกตมีความคลาดเคลื่อน และค่า Communalities ที่อยู่ที่เส้นทแยงมุมของเมตริกสหสัมพันธ์ที่ปรับแล้วนั้นเป็นค่าโดยประมาณ ไม่ใช่ค่าที่แท้จริง

1. วิธีการหมุนแกน (Rotation) วิธีการหมุนแกนมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาวิธีที่ง่ายในการอธิบายองค์ประกอบ โดยคงจำนวนองค์ประกอบ และ Communalities ไว้คงเดิม ในการศึกษาเพื่อหาจำนวนองค์ประกอบรวมนั้น จะหมุนแกนโดยวิธีใดก็ได้ และไม่ต้องคำนึงว่าแฟคเตอร์จะมีสัมพันธ์หรือไม่ ในบางตำราจะบอกว่าควรใช้ Orthogonal มากกว่า Oblique นั้นเพราะว่า Orthogonal เข้าใจง่ายกว่าและแปรผลได้ง่ายขึ้น วิธีการหมุนแกนมี 2 วิธี คือ

1.1 Orthogonal องค์ประกอบรวมนั้นต่าง ๆ ไม่สัมพันธ์กันมี 3 วิธี คือ

1.1.1 Quartimax หมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนแถวให้ง่ายขึ้น

1.1.2 Varimax หมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนคอลัมน์ให้ง่ายขึ้น คือให้เกิด

ความแปรผันของคอลัมน์ใน Factor Pattern Matrix

1.1.3 Equamax ใช้วิธีประนีประนอมระหว่าง Quartimax กับ Varimax

1.2 Oblique มี 2 วิธี คือ

1.2.1 Oblimin หมุนแกนโดยยึด reference axes

- Quartimin $r=0$ most oblique
- Biquartimin $r=0.5$ least oblique
- Convarmin $r=1$ least oblique

1.2.2 Oblimax หมุนแกนโดยไม่ใช้ reference axes แต่ใช้ Pattern Matrix

หมุนแกนเช่นเดียวกับ Equamax Orthogonal

2. การสร้างมาตราองค์ประกอบ (Factor Scale) จุดประสงค์ในการสร้างมาตรา

องค์ประกอบมี 2 ประการคือ

2.1 เพื่อค้นหามิติของข้อมูลสังเกต

2.2 เพื่อนำองค์ประกอบรวมบางองค์ประกอบไปใช้ในการค้นคว้าต่อไป

วิธีการสร้างมาตราองค์ประกอบอาจทำได้หลายวิธี เช่น

- ใช้การถดถอย (Regression)
- ใช้เกณฑ์ Least Squares)
- วิธีของบาร์ทเลตต์ (Bartlett)
- ใช้หลักของออร์โธกอนอล (Orthogonality Constraints)
- ใช้ผลรวมของค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าสูงในตัวแปรสังเกตต่าง ๆ
- สร้างส่วนประกอบสำคัญ (Principal Component Scale)

3.4 วิธีคำนวณจากการวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod Analysis) แคมป์เบล และฟิสก์ (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 261-262 ; อ้างอิงมาจาก Campbell and Fiske. 1959) ได้กล่าวถึงการวัดความเที่ยงตรงวิธีนี้ว่าเป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบที่ประกอบด้วยลักษณะที่วัดมีสองลักษณะหรือมากกว่าสองลักษณะ และมีวิธีวัดสองวิธีหรือมากกว่าสองวิธี แล้วคำนวณหาความเที่ยงตรงสองลักษณะคือ ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนและความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ซึ่งแคมป์เบล และฟิสก์ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2520 อ้างอิงมาจาก Campbell and Fiske. 1959) ได้กำหนดหลักการดังนี้

1) ถ้าแบบทดสอบต่างชนิด ต่างก็วัดลักษณะเดียวกันแล้ว สหสัมพันธ์จากผลการสอบด้วยแบบทดสอบเหล่านั้นจะต้องสูง เรียกลักษณะของแบบทดสอบเช่นนี้ว่า มีความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity)

2) ถ้าแบบทดสอบต่างชนิด ต่างก็วัดลักษณะซึ่งต่างกันแล้ว ผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบเหล่านั้นจะไม่มีสหสัมพันธ์กัน หรือมีสหสัมพันธ์กันต่ำ เรียกลักษณะแบบทดสอบเช่นนี้ว่า มีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity)

ถ้าเป็นลักษณะเดียวกัน แต่วัดได้หลายวิธี ค่าสหสัมพันธ์จะสูง แสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ถ้าลักษณะต่างกัน แล้ววัดด้วยวิธีต่าง ๆ ผลจากการวัดย่อมไม่มีสหสัมพันธ์หรือสหสัมพันธ์ต่ำ แสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก แต่ก็อาจเป็นไปได้ที่ลักษณะต่างกัน แต่วัดด้วยวิธีเดียวกัน แล้วพบว่าผลการวัดมีค่าสหสัมพันธ์สูง ลักษณะเช่นนี้ เรียกว่าเกิดผลที่เหมือนกันของวิธี (method / halo effect) ซึ่งถือว่าเป็นความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น ทั้งที่โดยหลักการแล้วค่าสหสัมพันธ์นั้นไม่ควรจะสูง

อาจเป็นไปได้อีกเช่นกันว่าลักษณะต่างกันและวิธีวัดก็ต่างกันแต่ผลการวัดมีค่าสหสัมพันธ์สูง เหตุการณ์เช่นนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความเที่ยงตรงเชิงจำแนก สิ่งนี้อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากโครงสร้างของสิ่งที่วัดทั้งสองนั้นมิได้แยกกันอย่างเด่นชัดนัก

จากค่าสหสัมพันธ์หลายลักษณะหลายวิธีนั้น สามารถสรุปเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบได้ดังนี้

- 1) ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบจะสูงกว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน
- 2) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนจะมีค่ามากกว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก
- 3) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนจะมีค่าสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติ
- 4) ค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกจะมีค่าต่ำ และค่านั้นใกล้เคียงกับศูนย์หรือเป็นศูนย์

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ 2 แบบคือ แบบการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน และการวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ในการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบนั้น ในต่างประเทศได้มีผู้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ และวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี ดังนี้

เซนทรา (Centra. 1971 : 675 – 683) ได้ศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบ IFI (Institutional Functioning Inventory) ที่สร้างโดยปีเตอร์สันและคณะ โดยหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบหลายลักษณะหลายวิธี ซึ่งวัดในด้านสติปัญญาและการแสดงพฤติกรรมในชั้นเรียน ความเป็นอิสระ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเรียนในระดับปริญญาตรี ความเป็นประชาธิปไตย ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การรับรู้ตนเองและการวางแผน ความกระตือรือร้น ความเป็นคนทันสมัย ความมีปฏิภาณไหวพริบ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนิสิต กลุ่มละ 17 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าตั้งแต่มีค่าตั้งแต่ .20 ถึง .98 และมีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

อาร์ลีน (Arlin. 1982 : 1077 – 1088) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธีของแบบทดสอบวัดความคิดเห็นของนักเรียน 6 ด้าน คือ การสนทนา การอยู่ร่วมกัน การจำแนกตัวแปร สัตว์ส่วนความน่าจะเป็น และระบบการอ้างอิงโดยวิธีวัด 2 วิธี คือ ให้นักเรียนเขียนในกระดาษคำตอบ และครูพูดคุยกับนักเรียนเป็นรายบุคคลกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีอายุเฉลี่ย 18 ปี จำนวน 38 คน ผลการศึกษาพบว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน มีค่าตั้งแต่ .55 ถึง .74 ซึ่งสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

คาน (Khan. 1978 : 53 – 56) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงโดยใช้การวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี ด้วยแบบประเมินเจตคติต่อโรงเรียนของนักเรียนใน 4 ด้าน และใช้วิธีวัด 2 วิธี คือ ให้นักเรียนประเมินตนเอง และให้ครูเป็นผู้ประเมินเจตคติของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงอายุ 8 ปี จำนวน 387 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

แทรนท์ (Trant, T.J 1987 : 104) ได้หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดลักษณะการเป็นผู้นำ (LST) โดยหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใช้วิธีวัด 2 วิธีคือ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินตนเอง และให้ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับเกรด 11 และเกรด 12 จำนวน 94 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนของแบบทดสอบ มีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก เป็นไปตามที่แคมป์เบล และพีลส์ เสนอไว้

วัสสัน, คลาค และเทลเกน (Watson, Clark & Tellegen. 1988 : 1063 – 1070) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของมาตราวัดผลของอารมณ์ทางด้านบวกและลบ (PANAS Scales) โดยวัดลักษณะอารมณ์ใน 2 ด้านคือ ด้านบวกและด้านลบ พบว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่า .89 ถึง .95 และความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าต่ำกว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

ชอย ฮี ซุก (Choi, Hee – Sook. 1990 : 104) ได้ศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบ The Grimly Personality Scale for Children : GPSC) โดยศึกษาร่วมกับแบบทดสอบอีก 4 ฉบับคือ แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของแคลิฟอร์เนีย (The California Test of Personality : CPI) แบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนสำหรับเด็กของเพียร์ – แฮร์ริส (The Piers – Harris Children's Self – Concept Scale : PHCSCS) แบบทดสอบ The Paired Hand Test (PHT) และแบบทดสอบสำรวจคุณลักษณะของเด็ก The Personal Attribute Inventory for Children : PAIC) โดยหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4, 5 และ 6 จำนวน 177 คน แบบทดสอบ GPSC มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำกับแบบทดสอบ GIP, PHCSCS และ PHT ส่วนแบบทดสอบ GPSC กับแบบทดสอบ CTP มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนของแบบทดสอบ The Grimly Personality Scale for Children (GPSC) มีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

แอดดีโอ และกรีน (Addeo & Greene. 1994 : 439 –446) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของรอบสัน (The Robson self – Esteem Questionnaire) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 307 คน พบว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ความขัดแย้งในตนเอง	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .26 - .62
ความดึงดูดใจ	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ -.22 - -.87
ความนับถือและความเชื่อมั่นตนเอง	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ -.43 - -.80

เฮิบนอร์ และอัลเดอร์แมน (Huebner & Alderman. 1994) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงเหมือน และเชิงจำแนกของมาตราวัดความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียน (The Student' s Life Satisfaction Scale : SLSS) โดยศึกษาในช่วงเวลาต่างกัน ครั้งที่ 1 ให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง โดยมีพฤติกรรมด้านเก็บกอดและความโดดเดี่ยว ครั้งที่ 2 ซึ่งครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 – เกรด 6 ครั้งที่ 1 จำนวน 28 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 53 คน ผลการศึกษาพบว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

ไดเนอร์ และสมิธ (Diener & Smith. 1995 : 130 – 141) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพโดยศึกษากับนักเรียนระดับวิทยาลัย จำนวน 259 คน ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่า

บุคลิกภาพด้านความรัก	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .75 - .87
บุคลิกภาพด้านความสนุก	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .68 - .87
บุคลิกภาพด้านความกลัว	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .72 - .84
บุคลิกภาพด้านความโกรธ	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .79 - .83
บุคลิกภาพด้านความละเอียด	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .74 - .85
บุคลิกภาพด้านความเสียใจ	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .76 - .85

ผลการวิเคราะห์ผลของบุคลิกภาพในทางบวก กับทางลบด้วยการวัด 3 วิธี โดยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี พบว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

แดรี่ และกิบสัน (Deary & Gibson. 1998 : 647 – 661) ได้ศึกษาคุณลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความผิดปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบทดสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนคิงฉบับปรับปรุง (Eysenck Personality Personality Questionnaire – Revised : EPQ – R) และแบบทดสอบถามบุคลิกภาพที่ผิดปกติ (The Personality Disorders Questionnaire : SCID-II) เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบแล้ว พบว่ามี 4 องค์ประกอบของบุคลิกภาพที่ผิดปกติที่สัมพันธ์กับบุคลิกภาพโดยทั่วไป คือ โรคจิตกับอารมณ์แปรปรวน การต่อต้านสังคมกับมีพฤติกรรมทางจิต การเข้าสังคมกับการแสดง – เก็บตัว และการกังวลกับการถูกบังคับ

ฮิวส์แมน, นีมานิค และมันซ์ (Huelsenman, Nemanick & Munz. 1998 : 804 – 819) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของมาตราวัดผลของอารมณ์ 4 ลักษณะ (The Four Dimensional Mood Scale : 4D MS) ได้แก่ผลของอารมณ์ทางบวกสูง ทางบวกต่ำ ทางลบสูง และทางลบต่ำ โดยวัดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนงานในโรงพยาบาลจำนวน 473 คน ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบคำคุณศัพท์ จำนวน 60 คำ ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบใน 4 ด้าน พบว่าแต่ละด้านมีคุณลักษณะดังนี้ ด้านผลทางบวกสูงมี 4 ตัวแปร

ด้านผลทางบวกต่ำมี 5 ตัวแปร ด้านผลทางลบสูงมี 6 ตัวแปร ด้านผลทางลบต่ำ มี 5 ตัวแปร โดยมีความเที่ยงตรงตามองค์ประกอบในแต่ละด้านดังนี้

ผลของอารมณ์ทางบวกสูง	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .61 - .82
ผลของอารมณ์ทางบวกต่ำ	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .72 - .94
ผลของอารมณ์ทางลบสูง	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .71 - .88
ผลของอารมณ์ทางลบต่ำ	มีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .71 - .89

ลีโคเนน และเลสกีเนน (Liukkonen & Lesknen. 1999 : 651 – 664) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของแบบทดสอบถามการรับรู้ความสำเร็จจากเด็ก (The Children's version of the Perception of Success Questionnaire : POSQ – CH) โดยวัดคุณลักษณะด้านการโน้มน้าวใจในการทำงาน และความเชื่อในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 14 ปี จำนวน 557 คน ผลการศึกษาพบว่าค่าความเชื่อมั่นในด้านการโน้มน้าวใจในการทำงานมีค่า .36 ถึง .59 ส่วนความเชื่อในตนเองมีค่า .34 - .60 สำหรับค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าด้านการโน้มน้าวใจในการทำงานมีค่า .58 ถึง .76 ส่วนด้านการเชื่อตนเองมีค่า .58 ถึง .80

สำหรับในประเทศไทยได้มีผู้ศึกษาหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ ดังนี้
บรรทม มณีโชติ (2530 : 60 – 61) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละแบบหลายลักษณะหลายวิธี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 83 คน ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบข้อความ และแบบสถานการณ์ โดยวัดใน 4 ด้าน คือการให้ปัน การเห็นแก่ส่วนรวม ความมีน้ำใจ และการไม่เอาเปรียบผู้อื่น ผลการศึกษาพบว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าตั้งแต่ .4416 ถึง .6104 ส่วนความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าตั้งแต่ -.0270 ถึง .2155

ณรงค์ฤทธิ์ อิศรัตน์ (2530 : 165) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว จากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นครูสำหรับนักเรียนครูชั้นปีที่ 4 โดยใช้แบบทดสอบวัดคุณลักษณะความเป็นครู 9 ลักษณะคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความมีเหตุผล ความเมตตากรุณา ความขยันหมั่นเพียร ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบในแต่ละด้านมีค่าอยู่ระหว่าง 0.267 ถึง 0.735 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า 0.933 ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known – Group Technique) มีค่าความเที่ยงตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปรีชา อรุณสวัสดิ์ (2531 : 79) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้วจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพเป็นชายหญิง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โดยแบ่งแบบทดสอบเป็น 2 ฉบับ คือ ใช้วัดความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง ลักษณะข้อสอบเป็นแบบสถานการณ์ ลักษณะการตอบประเมินตนเองในมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 7 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเป็นชายมีค่าเท่ากับ 0.74 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเป็นหญิงมีค่าเท่ากับ 0.74 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จัก (Know – Group Technique) ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเที่ยงตรงตามสภาพได้จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบทดสอบกับคะแนนการสังเกตของครูและเพื่อนร่วมชั้นแบบทดสอบวัดความเป็นชาย มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพเท่ากับ 0.59 และแบบทดสอบวัดความเป็นหญิงมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพเท่ากับ 0.42

สมสร วรชัยน้อย (2532 : 113) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความเชื่อดัตถิย แบบหลายลักษณะหลายวิธี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,396 คน จากทุกเขต การศึกษา ผลการศึกษาพบว่าแบบทดสอบทั้ง 3 ชุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือนอยู่ระหว่าง 0.1415 ถึง .2249 และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกอยู่ระหว่าง -.01074 ถึง -.027

สุภาวดี ตั้งบุบผา (2533 : 101 – 102) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ วัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้าง 1 ฉบับ และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ 1 ฉบับ ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของคะแนนที่วัดองค์ประกอบต่างกัน ด้วยวิธีการเดียวกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .7089 ถึง .8794 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของคะแนนที่ได้จากการวัดองค์ประกอบ ต่างกันด้วยวิธีต่างกันมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .1538 ถึง .3015

พรณี เทพสูตร (2537 : 68) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความวิตก กังวล ในการเรียนคณิตศาสตร์ โดยวัดความวิตกกังวลใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการเรียน ด้าน ผู้สอน และด้านการสอบ ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบข้อความ และสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 563 คน ผลการศึกษาพบว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ของแบบทดสอบย่อยทั้ง 8 ฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง .5916 ถึง .7769 ส่วนความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าอยู่ ระหว่าง -.3602 ถึง .4218

เบญจวรรณ แยมละมูล (2538 : 113) ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีหลายลักษณะ หลายวิธี ของแบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อโรงเรียน ของนักเรียนและครูในระดับประถมศึกษา ซึ่งประกอบ ด้วยเจตคติที่มีต่อโรงเรียน 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครูในโรงเรียน ด้านนักเรียนในโรงเรียน และ ด้านการบริหารในโรงเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดเจตคติแบบลิเคิร์ท และแบบออสกูต ซึ่งแบบทดสอบทั้งสอง ฉบับสร้างจากนิยามเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดนครปฐมจำนวน 769 คน โดยใช้วิธีสุ่ม แบบแบ่งชั้น และครูสุ่มจากโรงเรียนที่สุ่มนักเรียนมา มีครูจำนวน 390 คน ผลการศึกษาปรากฏว่าค่า สัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนของแบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อโรงเรียนทั้งกลุ่มนักเรียน และกลุ่มครู ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านครูในโรงเรียน ด้านนักเรียนในโรงเรียน และด้านการบริหารในโรงเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง .7091 - .9378 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.50 และทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่า สัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก มีค่าอยู่ระหว่าง -.3325 - .4783 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์ ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนและเกือบทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และเมื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกที่ วิเคราะห์ระหว่างนักเรียนกับครูของแบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อ โรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรง เชิงเหมือน ด้านนักเรียนในโรงเรียน และด้านอาคารสถานที่ มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนด้านครูในโรงเรียนและด้านการบริหารในโรงเรียนมีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ด้านการบริหารในโรงเรียนวิเคราะห์ระหว่าง นักเรียนและครูมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอาคารสถานที่ ด้านครูใน โรงเรียนและด้านนักเรียนในโรงเรียนมีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพียวรี เนตรประชา (2538 : 136) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จัก อยู่แล้ว จากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นนักกีฬาสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา แบบทดสอบฉบับนี้วัดบุคลิกภาพ 7 ด้านคือ ชอบการสังคม มีอำนาจ การแสดงตน การรู้จักตนเอง ยึดกฎระเบียบ จิตใจ กล้าแข็ง และอารมณ์มั่นคง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็น นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง จำนวน 500 คน ผลการศึกษา ได้แบบทดสอบจำนวน 140 ข้อ ที่มีคุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบ หาโดยวิธีการทดสอบค่า t พบว่ามีค่าตั้งแต่ 5.732 ถึง 23.403 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่ามีค่าตั้งแต่ 0.802 ถึง 0.878 และรวมทั้งฉบับมีค่า 0.968 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบหาโดยวิธีเทคนิคกลุ่มที่รู้จัก (Known – Group Technique) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 6.45 ถึง 14.34 ซึ่งค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสกสิทธิ์ แสนทวีสุข (2539 : 83 – 84) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ วัดมโนภาพแห่งตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 514 คน ประกอบด้วยมโนภาพแห่งตนหลายมิติ 11 ด้าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนหลายมิติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบวัด มโนภาพแห่งตนหลายมิติที่แปลจากมาร์ช (SDQ II) ผลการศึกษาพบว่า ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบมีค่าตั้งแต่ .3178 - .7780 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าอยู่ระหว่าง .5211 - .7982 ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง -.2179 ถึง .4762

ประภัสสร สุขชื่น (2539 : 51 – 54) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเอง ที่มีรูปแบบมาตราต่างกัน 2 รูปแบบคือ ชนิดทางเลือกทางเดียว (Unipolar) และชนิดทางเลือกสองทาง (Bipolar) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 750 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการศึกษาพบว่า ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเอง ระหว่างรูปแบบมาตรานิตทางเลือกทางเดียว (Unipolar) และชนิดทางเลือกสองทาง (Bipolar) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สนอง ตรงเที่ยง (2540 : 61 – 63) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดการประเมินค่าทางสัญลักษณ์แบบการแปลงรูป และแบบทดสอบวัดการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูปตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 610 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบจากการวิเคราะห์เชิงสำรวจพบว่า แบบทดสอบทั้งสองฉบับวัดองค์ประกอบร่วมกันคือ องค์ประกอบการประเมินค่าทางสัญลักษณ์การแปลงรูป และองค์ประกอบการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูป สำหรับการวิเคราะห์เชิงยืนยันด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุดพบว่า แบบทดสอบฉบับถอดรหัส ฉบับการสลับที่ตัวอักษรและฉบับการตัดสินความถูกต้องของนิพจน์ วัดองค์ประกอบด้านการประเมินค่าทางสัญลักษณ์แบบการแปลงรูป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแบบทดสอบฉบับตัดสินการปรับใช้ประโยชน์ของสิ่งของ และฉบับการเปรียบเทียบประโยคที่ใช้บรรยายภาพ วัดองค์ประกอบด้านการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แบบทดสอบการประเมินค่าทางสัญลักษณ์แบบการแปลงรูปจำนวน 3 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ คือ .740 .749 และ .763 ตามลำดับ แบบทดสอบการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูป จำนวน 2 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์คือ .717 และ .742 ตามลำดับ

ดวงใจ บุญยะภาส (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ วัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์ก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดราชบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 2,214 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบที่แปลมาจากแบบสอบถามบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กฉบับปรับปรุง โดยวัดคุณลักษณะใน 3 ด้านคือ ด้านการแสดงตัว ด้าน อารมณ์แปรปรวน และด้านพฤติกรรมทางจิต ผลการศึกษาพบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนเบิร์กทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการแสดงตัว ด้านอารมณ์แปรปรวน และด้านพฤติกรรมทางจิต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .60, -.60 และ -.60 ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยดัชนีวัดระดับความกลมกลืนมีค่าเท่ากับ 1.0 แสดงว่าแบบทดสอบในแต่ละด้านมีโครงสร้างสอดคล้องตามแนวทฤษฎีของไอเซนเบิร์ก ส่วนความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างที่วิเคราะห์ด้วยวิธีหลายลักษณะหลายวิธีพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือนอยู่ระหว่าง .564 ถึง .632 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง -.016 ถึง .381 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน แสดงว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

จิรพร ปัทมะสุนทร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ วัดบุคลิกภาพความเป็นทหารของนักเรียนทหาร ประกอบด้วยแบบทดสอบ 2 ฉบับคือ แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ และชนิดข้อความ ซึ่งสร้างตามองค์ประกอบ 9 ด้านคือ ด้านความอดทน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความยุติธรรม ด้านความไม่เห็นแก่ตัว ด้านความจงรักภักดี ด้านความเด็ดขาด ด้านความคิดริเริ่ม ด้านความกล้าหาญ ด้านความมีระเบียบวินัย โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่นักเรียนทหารชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ สังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 505 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการศึกษาพบว่า

1. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นทหารชนิดสถานการณ์ พบว่ามี 14 องค์ประกอบ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.318 ถึง 0.834 และแบบทดสอบชนิดข้อความมี 9 องค์ประกอบ ซึ่งมีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.308 ถึง 0.858

2. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีแบบหลายลักษณะหลายวิธีของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นทหาร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าอยู่ระหว่าง 0.532 ถึง 0.639 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง -0.091 ถึง 0.673 แสดงว่า แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นทหารมีความเที่ยงตรงหลายลักษณะในด้านความเที่ยงตรงเชิงเหมือนทุกลักษณะที่วัด ส่วนความเที่ยงตรงเชิงจำแนกนั้น มีบางประการที่วัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก และบางลักษณะที่วัดไม่มีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

อรอุมา สงวนญาติ (2544 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ วัดความภาคภูมิใจในตนเองที่มีรูปแบบการตอบ และวิธีวิเคราะห์ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,064 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 2 ฉบับ เป็นแบบข้อความและแบบสถานการณ์ ผลการศึกษาพบว่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ โดยการวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือนตั้งแต่ 0.639 ถึง 0.758 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.50 ทุกค่า และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

เชิงจำแนกมีค่าตั้งแต่ -0.003 ถึง 0.449 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบโดยการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในของแบบทดสอบแบบข้อความและแบบสถานการณ์มีค่าเท่ากับ 0.939 และ 0.886 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบค้นหา พบว่าแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มี 3 องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน

จิตรา พ่วงพุ่ม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความโกรธ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีรูปแบบต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยนาท จำนวน 529 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบทดสอบวัดความโกรธที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ เป็นประเภทสถานการณ์และประเภทข้อความ โดยวัดคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านความโกรธที่ใช้เป็นเครื่องมือ ด้านปฏิริยาความโกรธ ด้านการควบคุมความโกรธ ผลการศึกษาพบว่า

1. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบความสอดคล้องภายใน ของแบบทดสอบวัดความโกรธประเภทสถานการณ์ และประเภทข้อความ มีค่าอย่างนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบทั้ง 2 รูปแบบ มีค่าแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ

2. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของแบบทดสอบวัดความโกรธประเภทสถานการณ์ และประเภทข้อความ มีโครงสร้างสอดคล้องกับทฤษฎีของเบอร์นีย์และครอมเบย์

3. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างแบบหลายลักษณะหลายวิธี ของแบบทดสอบวัดความโกรธประเภทสถานการณ์และประเภทข้อความ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือน สูงกว่า 0.50 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงจำแนกมีค่าต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือน จึงเป็นไปตามความเที่ยงตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เจตคติ พบว่างานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่จะใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์หลายลักษณะวิธี และการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบของแบบทดสอบชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ เพื่อจะได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพ ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ในวงการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 425 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียน 10,539 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1,027 คน จาก 21 โรงเรียน ซึ่งสุ่มมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) คือ 7 แบบตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี)

แบบที่ 1	นักเรียน 120	คนลงมา
แบบที่ 2	นักเรียน 121 - 300	คน
แบบที่ 3	นักเรียน 301 - 600	คน
แบบที่ 4	นักเรียน 601 - 900	คน
แบบที่ 5	นักเรียน 901 - 1,200	คน
แบบที่ 6	นักเรียน 1,201 - 1,500	คน
แบบที่ 7	นักเรียน 1,501	คนขึ้นไป

และมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) มีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 การประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = .05$) ซึ่งเทียบตารางขนาดสุ่มตัวอย่าง ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง 862 คน (ส่วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 298 อ้างอิงมาจาก Yamane. 1967 : 886 - 887)

ขั้นที่ 2 แบ่งขนาดโรงเรียนออกเป็นชั้น (Strata) ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี) โดยสุ่มโรงเรียนในแต่ละแบบตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนในแต่ละแบบของโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนนักเรียน 1,027 คน เพื่อใช้ในการทดสอบแต่ละครั้ง ดังตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสอบแต่ละครั้ง

ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดสอบ	
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
แบบที่ 1 นักเรียน 120 คนลงมา	1,518		
1. โรงเรียนวัดหนองหลอด		-	12
2. โรงเรียนวัดชีธาราม		16	-
3. โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง		18	-
4. โรงเรียนบ้านสระหลวง		-	11
5. โรงเรียนวัดวังพลับเหนือ		-	20
แบบที่ 2 นักเรียน 121 – 300 คน	4,458		
6. โรงเรียนบ้านทะเลบก		25	-
7. โรงเรียนวัดป่าพระเจ้า		-	19
8. โรงเรียนบ้านคลองชะอม		-	29
9. โรงเรียนบ้านหนองสรวง		-	22
10. โรงเรียนวัดปลายนา		-	23
11. โรงเรียนวัดสามจันทน์		-	22
12. โรงเรียนวัดดอนบุปผาราม		22	-
13. โรงเรียนบ้านห้วยเจริญ		-	32
14. โรงเรียนวัดห้วยสุวรรณาราม		-	32
แบบที่ 3 นักเรียน 301 – 600 คน	2,742		
15. โรงเรียนบ้านหนองसानแตร์		37	-
16. โรงเรียนบ้านทัพหลวง		-	56
17. โรงเรียนบ้านหนองกระถิ่น		-	41
แบบที่ 4 นักเรียน 601 – 900 คน	387		
18. โรงเรียนอนุบาลวัดป่าเลไลยก์		-	74
แบบที่ 5 นักเรียน 901 – 1,200 คน	593		
19. โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์		-	128
แบบที่ 6 นักเรียน 1,201 – 1,500 คน	188		
20. โรงเรียนอนุบาลด่านช้าง		188	-
แบบที่ 7 นักเรียน 1,501 คนขึ้นไป	653		
21. โรงเรียนสุพรรณภูมิ		-	200
รวม	10,539	306	721

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ โดยแต่ละด้านมีแบบทดสอบ 2 แบบ รวมทั้งหมด 4 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ชนิดข้อความ มีรูปแบบการตอบ ใช่ กับ ไม่ใช่ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
2. คุณลักษณะมีความร่วมแรงแข่งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม
3. คุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา
4. คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
5. คุณลักษณะรักหมู่คณะมีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ชนิดสถานการณ์ มี 2 ตัวเลือก ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
2. คุณลักษณะมีความร่วมแรงแข่งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม
3. คุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา
4. คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
5. คุณลักษณะรักหมู่คณะมีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ

ฉบับที่ 3 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ ที่มีรูปแบบการตอบ ใช่ กับ ไม่ใช่ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ดังนี้

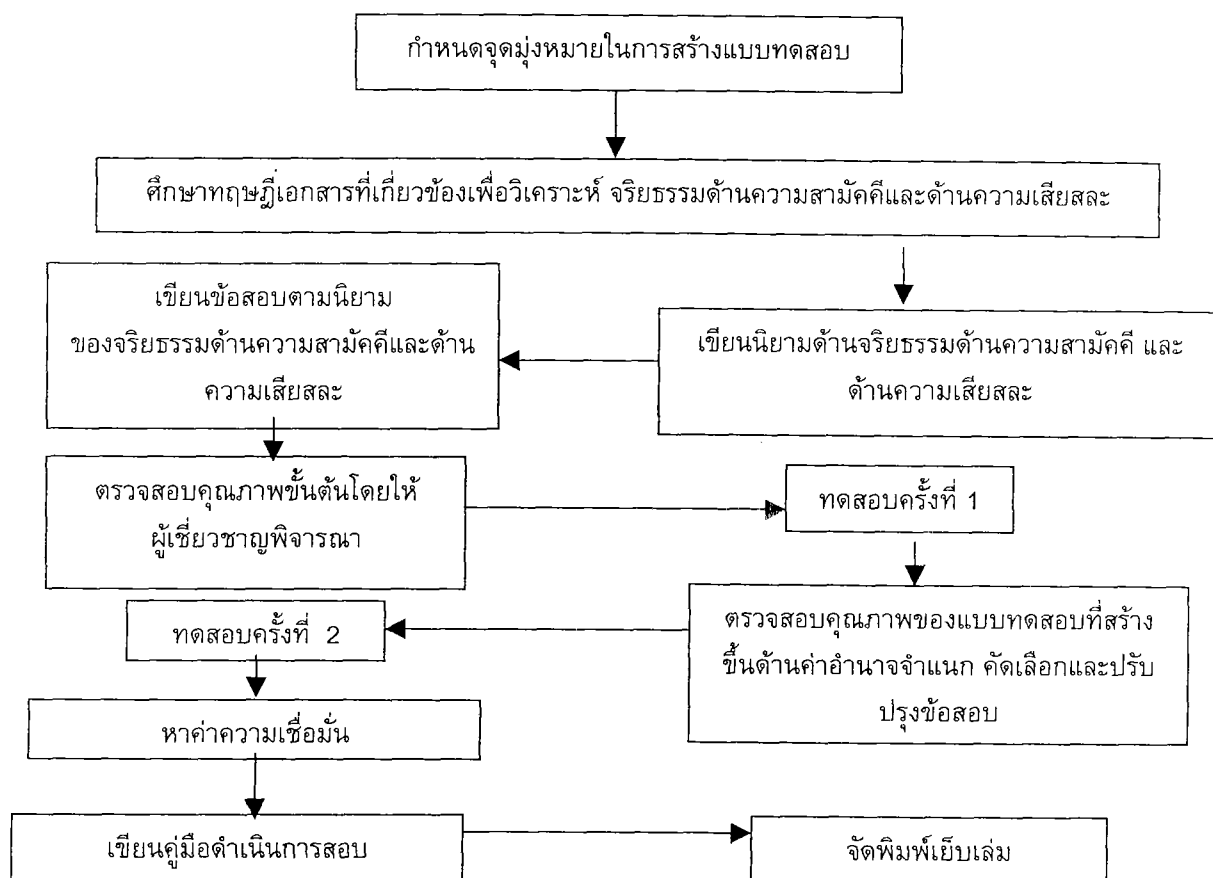
1. คุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย
2. คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์
3. คุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา
4. คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย
5. คุณลักษณะการเสียสละทางใจ

ฉบับที่ 4 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ มี 2 ตัวเลือก ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย
2. คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์
3. คุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา
4. คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย
5. คุณลักษณะการเสียสละทางใจ

วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และด้านความเสียสละ

การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และด้านความเสียสละ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบตามลำดับขั้น ดังแสดงในภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงลำดับขั้นของการสร้างแบบทดสอบ

การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนจากแผนผังข้างต้น ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ

1.1 เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกัน เมื่อใช้วิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี โดยศึกษาด้านความเที่ยงตรงเชิงเหมือน และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

1.2 เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกันเมื่อใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

2. ศึกษา นิยาม ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ

2.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 รวบรวมนิยามของจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ

2.3 หาพฤติกรรมที่แสดงออกถึงจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ

3. เขียนนิยามของจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ในรูปนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งสรุปจากนิยามที่ค้นคว้ามาจากเอกสารต่าง ๆ

4. เขียนข้อสอบตามนิยามของจริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านความเสียสละ ด้านละ 2 แบบคือ แบบทดสอบชนิดข้อความ (Statement) และแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ (Situation)

4.1 แบบทดสอบชนิดข้อความ (Statement) เป็นแบบทดสอบที่แต่ละข้อเป็นประโยคเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ โดยให้ผู้ถูกทดสอบตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ การให้คะแนน 0, 1 ด้านความสามัคคี 48 ข้อ ด้านความเสียสละ 52 ข้อ รวมเป็น 100 ข้อ

การให้คะแนน

ข้อความทางบวก

ตอบว่าใช่	ให้	1	คะแนน
ตอบว่าไม่ใช่	ให้	0	คะแนน

ข้อความทางลบ

ตอบว่าใช่	ให้	0	คะแนน
ตอบว่าไม่ใช่	ให้	1	คะแนน

4.2 แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ (Situation) เป็นสถานการณ์สมมุติที่ประสบในชีวิตประจำวัน ในแต่ละสถานการณ์ 2 ตัวเลือก แบบทดสอบด้านละ 48 สถานการณ์ รวมเป็น 96 สถานการณ์

โดยให้คะแนนแต่ละข้อมีน้ำหนักเป็น 0, 1 โดยยึดหลักดังนี้

ให้คะแนน 0 สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการไม่มีจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ

ให้คะแนน 1 สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ

5. ตรวจสอบคุณภาพขอบแบบทดสอบเบื้องต้น ด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบในแต่ละด้านเป็นรายสถานการณ์ว่า วัดได้ตรงกับจริยธรรมในแต่ละด้านหรือไม่ โดยให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรง ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดไม่ตรง และให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงหรือไม่ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item - Objective Consistency : IOC) แล้วจึงคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 และข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 นั้น นำมาปรับปรุง และได้แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ปรากฏผลดังนี้

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ จำนวน 48 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 คัดเลือกไว้ทุกข้อ

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์ จำนวน 48 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.00 - 1.00 คัดเลือกไว้ 46 ข้อ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.00 กับ 0.20 นั้น ปรับปรุงข้อคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ จำนวน 52 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 คัดเลือกไว้ทุกข้อ

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ จำนวน 48 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 คัดเลือกไว้ทุกข้อ

โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข ด้านสำนวนภาษา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ เพื่อไปใช้ในการทดสอบครั้งที่ 1

6. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียน จำนวน 306 คน โดยนำแบบทดสอบที่ได้จากข้อ 5 ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จากโรงเรียนวัดชีธาราม 16 คน โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง 18 คน โรงเรียนบ้านทะเลบก 25 คน โรงเรียนวัดดอนบุปผาราม 22 คน โรงเรียนบ้านหนองसानแตร์ 37 คน และโรงเรียนอนุบาลด่านช้าง 188 คน ทำการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 13 – 14 มีนาคม 2546

7. วิเคราะห์ข้อสอบจากการทดสอบครั้งที่ 1 โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ

7.1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้ค่า t -test เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดี คือข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามเกณฑ์ของเอ็ดเวอร์ต (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 216 อ้างอิงจาก Edwards. 1957 : 153) ได้ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก และคัดเลือกจำนวนข้อไว้ ดังนี้

แบบทดสอบวัดความสามัคคีชนิดข้อความ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.186 ถึง 7.041 จำนวน 46 ข้อ

แบบทดสอบวัดความสามัคคีชนิดสถานการณ์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.385 ถึง 8.913 จำนวน 47 ข้อ

แบบทดสอบวัดความเสียสละชนิดข้อความ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 3.269 ถึง 7.781 จำนวน 48 ข้อ

แบบทดสอบวัดความเสียสละชนิดสถานการณ์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.411 ถึง 8.966 จำนวน 48 ข้อ

7.2 เพื่อหาจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนของแบบทดสอบ เช่น การดำเนินการสอบ และเวลาที่ใช้ในการสอบ ซึ่งดูจากเวลาที่เหมาะสมที่นักเรียนส่วนมากทำแบบทดสอบเสร็จ เพื่อใช้กำหนดเวลาในการสอบครั้งที่ 2

8. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 1 โดยนำแบบทดสอบที่ได้ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 721 คน จากโรงเรียนวัดหนองหลอด 12 คน โรงเรียนบ้านสระหลวง 11 คน โรงเรียนวัดวังปลับเหนือ 20 คน โรงเรียนวัดป่าพระเจ้า 19 คน โรงเรียนบ้านคลองชะยอม 29 คน โรงเรียนวัดปลายนา 23 คน โรงเรียนวัดสามจูน 22 คน โรงเรียนบ้านหนองสรวง 22 คน โรงเรียนบ้านห้วยเจริญ 32 คน โรงเรียนวัดห้วยสุวรรณาราม 32 คน โรงเรียนบ้านทัพหลวง 56 คน โรงเรียนบ้านหนองกระถิ่น 41 คน โรงเรียนอนุบาลป่าเลไลยก์ 74 คน โรงเรียนอนุบาลพระบรมราชานุสรณ์ดอนเจดีย์ 128 คน โรงเรียนสุพรรณภูมิ 200 คน ซึ่งทำการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 17 – 20 มีนาคม 2546

9. วิเคราะห์ข้อสอบรายข้อจากการทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบดังนี้

9.1 แบบทดสอบวัดจริยธรรมความสามัคคีชนิดข้อความ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8266

9.2 แบบทดสอบวัดจริยธรรมความสามัคคีชนิดสถานการณ์ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8920

9.3 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8495

9.4 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9088

10. เขียนคู่มือการใช้แบบทดสอบและจัดทำเป็นรูปเล่ม ประกอบด้วย

10.1 โครงสร้างของแบบทดสอบ

10.2 วัตถุประสงค์ในการใช้แบบทดสอบ

10.3 วิธีดำเนินการวัด

10.4 ค่าสถิติและคุณภาพของเครื่องมือ

10.5 การแปลความหมายของคะแนนจากการวัด

ลักษณะของเครื่องมือ

ตัวอย่างแบบทดสอบชนิดข้อความด้านความสามัคคี

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องทำงานกลุ่ม.....		
2	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานกลุ่มที่ครูจัดในกลุ่มให้.....		
3	ข้าพเจ้าจะไม่เข้าข้างคนใดคนหนึ่งเมื่อเพื่อนทะเลาะกัน.....		
4	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น.....		

ตัวอย่างแบบทดสอบชนิดข้อความด้านความเสียสละ

ข้อที่	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	ข้าพเจ้าไม่ยอมเป็นหัวหน้าห้องเพราะงานมาก.....		
2.	ข้าพเจ้าจะนั่งเฉย เมื่อเพื่อนขอบริจาคเพื่อนำมาซื้อของใช้ร่วมกัน.....		
3.	ในขณะที่ข้าพเจ้านั่งรถประจำทาง เห็นคนที่ยืนถือของ ข้าพเจ้าจะช่วยถือของให้.....		
4.	ข้าพเจ้านำถังขยะที่เต็ม ไปเทโดยไม่ต้องรอให้ครูใช้		

ตัวอย่างแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ด้านความสามัคคี

(0) การแข่งขันฟุตบอลของกลุ่มโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในรอบคัดเลือกเพื่อเข้าชิงชนะเลิศ มีโรงเรียนที่มีผลการแข่งขันเสมอกัน 2 โรงเรียน กรรมการจึงตัดสินด้วยการจับฉลาก เพื่อหาโรงเรียนที่เข้าไปชิงชนะเลิศ โรงเรียนของเจมส์ ได้ส่งเจมส์เข้าไปจับฉลาก ผลการจับฉลากโรงเรียนของเจมส์ตกรอบ ถ้านักเรียนเป็นนักกีฬาทีมเดียวกับเจมส์ นักเรียนจะได้อย่างไร

ก. ไม่พอใจที่เพื่อนจับฉลากตกรอบ

ข. บอกเจมส์ว่าไม่เป็นไร พวกเราทำดีที่สุดแล้ว

การให้คะแนน

ตอบ ก ให้ 0 คะแนน

ตอบ ข ให้ 1 คะแนน

(00) ในการแข่งขันกีฬาระดับอำเภอ ทางกลุ่มโรงเรียนจะนำนักกีฬาที่ชนะเลิศในแต่ละประเภทเป็นตัวแทนของกลุ่มไปแข่ง โดยจะคัดเลือกนักกีฬาที่มีความสามารถ แต่ละโรงเรียนมาเล่นร่วมกัน มานพเป็นนักกีฬาที่ได้รับคัดเลือก ไปเล่นกีฬาฟุตบอล ร่วมกับเพื่อน ๆ ต่างโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นมานพ นักเรียนจะอย่างไร

ก. ไม่กล้าเล่นเต็มที่ เพราะไม่คุ้นกับใคร

ข. ตั้งใจเล่น เพราะตนได้รับคัดเลือกเข้ามาร่วมทีมแล้ว

การให้คะแนน

ตอบ ก ให้ 0 คะแนน

ตอบ ข ให้ 1 คะแนน

ตัวอย่างแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ด้านความเสียสละ

(0) ทางโรงเรียนจัดนักเรียนเพื่อทำความสะอาดตามห้องต่าง ๆ ประภาศรีมีหน้าที่ทำความสะอาดห้องพยาบาล กฤษฎาทำความสะอาดห้องวิทยาศาสตร์ ซึ่งทั้งสองคนเป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งประภาศรีไม่มาโรงเรียนจึงไม่มีคนทำความสะอาดห้องพยาบาล และกฤษฎาก็ตราบว่าประภาศรีไม่ได้มาโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นกฤษฎา นักเรียนจะอย่างไร

ก. ปล่อยทิ้งไปอย่างนั้น เดี่ยวภารโรงก็มาทำแทน

ข. รีบทำความสะอาดห้องวิทยาศาสตร์ให้เสร็จ แล้วไปทำห้องพยาบาล

การให้คะแนน

ตอบ ก ให้ 0 คะแนน

ตอบ ข ให้ 1 คะแนน

(00) พิทยาช่วยคุณครูขายของ คุณครูจึงให้ขนมกับพิทยา และพิทยาก็กินข้าวอิ่มแล้ว ในขณะที่ครูส่งขนมให้พิทยา มีเด็กกอนาลมองถุงขนมที่ครูส่งให้พิทยา ถ้านักเรียนเป็นพิทยา นักเรียนจะอย่างไร

ก. เอาขนมไปเก็บไว้ในกระเป๋า

ข. แบ่งขนมให้น้องไปครึ่งหนึ่ง

การให้คะแนน

ตอบ ก ให้ 0 คะแนน

ตอบ ข ให้ 1 คะแนน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหาร และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ เพื่อนำแบบทดสอบไปทดสอบ โดยการทดสอบครั้งแรก ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูล ในระหว่างวันที่ 13 – 14 มีนาคม 2546 และทำการทดสอบครั้งที่ 2 ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 17 – 20 มีนาคม 2546
2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง
3. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เข้าใจวิธีทำแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านความเสียสละ ตลอดจนวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบทดสอบ ก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำ
4. นำผลการสอบมาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์รายข้อ และปรับปรุงข้อสอบจากการทดสอบครั้งที่ 1 วิเคราะห์รายข้อ และคัดเลือกข้อสอบที่ดี แล้วนำแบบทดสอบที่ได้ไปทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency : IOC) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 248 – 249 อ้างอิงจาก Rovinelli and Hambleton, 1977.)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	ΣR	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t – test แบบเทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 264 – 215 ; อ้างอิงมาจาก Edwards. 1957 : 152 – 154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_H	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

1.3 ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha – coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเป็นคุณลักษณะ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV)

2.2 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) และวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 252) ดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบฉบับที่ 1
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากแบบทดสอบฉบับที่ 2
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y ทุกคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนข้อสอบ
Mean	แทน	ค่าเฉลี่ยของแบบทดสอบ
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
X	แทน	แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ
Y	แทน	แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์
X ₁	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
X ₂	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม
X ₃	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา
X ₄	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
X ₅	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะรักหมู่คณะ มีใจหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลคณะด้วยความเต็มใจ
Y ₁	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
Y ₂	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม
Y ₃	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา
Y ₄	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
Y ₅	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะรักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลคณะด้วยความเต็มใจ
a	แทน	แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ
b	แทน	แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์
a ₁	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย
a ₂	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์
a ₃	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา
a ₄	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย
a ₅	แทน	แบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะการเสียสละทางใจ
b ₁	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย
b ₂	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์
b ₃	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา

b_4	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย
b_5	แทน	แบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะการเสียสละทางใจ
$r_{x,x}$	แทน	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน
$r_{y,y}$	แทน	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน
$r_{a,a}$	แทน	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน
$r_{b,b}$	แทน	ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
2. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี
3. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามัคคีชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน
4. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
5. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี
6. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความเสียสละชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน
7. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้วนำคะแนนจากการทดสอบมาหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์

X	n	Mean	S	CV	Y	n	Mean	S	CV
X ₁	9	7.0544	1.5628	22.1535	Y ₁	9	7.0315	1.5524	22.0777
X ₂	11	8.5759	2.0894	24.3636	Y ₂	10	7.8768	2.2204	28.1891
X ₃	8	5.7450	1.6420	28.5813	Y ₃	9	5.8653	1.6736	28.5339
X ₄	9	6.6734	1.8529	27.7654	Y ₄	11	6.6218	1.7154	25.9053
X ₅	9	6.4183	1.7915	27.9123	Y ₅	8	6.4642	1.6958	26.2337
รวม	46	34.4670	8.9386	130.7761	รวม	47	33.8596	8.8576	130.9397

จากตาราง 3 พบว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี ซึ่งมี 2 ฉบับ แบบทดสอบชนิดข้อความในแต่ละคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.7450 ถึง 8.5759 โดยแบบทดสอบชนิดข้อความวัดคุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ คุณลักษณะรักหมู่คณะมีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ และคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเราตามลำดับ และแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ในแต่ละคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.8653 ถึง 7.8768 โดยแบบทดสอบชนิดสถานการณ์วัดคุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ คุณลักษณะรักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ และคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเราตามลำดับ ซึ่งค่าเฉลี่ยในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มีค่าเกินครึ่งของคะแนนเต็มในแต่ละคุณลักษณะ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีจริยธรรมด้านความสามัคคีค่อนข้างสูง ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบชนิดข้อความมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5628 ถึง 2.0894 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบชนิดสถานการณ์มีค่าอยู่ระหว่าง 1.5524 ถึง 2.2204 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การกระจายในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบชนิดข้อความ มีค่าอยู่ระหว่าง 22.1535 ถึง 28.5813 โดยแบบทดสอบชนิดข้อความวัดคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา มีสัมประสิทธิ์การกระจายมากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะรักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ คุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม คุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ตามลำดับ และแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ในแต่ละคุณลักษณะ มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่าง 22.0777 ถึง 28.5339 โดยคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม คุณลักษณะรักหมู่คณะมีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ คุณลักษณะเคารพเหตุผลของคนส่วนใหญ่ และคุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นตามลำดับ แสดงว่าแบบทดสอบแต่ละฉบับในแต่ละคุณลักษณะมีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน

2. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์ มาตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังผลปรากฏในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅
X ₁	1.00	.393**	.279**	.331**	.255**	.757**	.279**	.270**	.287**	.175**
X ₂		1.00	.363**	.527**	.518*	.252**	.718**	.315*	.415**	.416*
X ₃			1.00	.424**	.367*	.249**	.225**	.871**	.371**	.198**
X ₄				1.00	.420**	.201**	.364**	.362**	.855**	.336**
X ₅					1.00	.137**	.298**	.354**	.355**	.772**
Y ₁						1.00	.156**	.252**	.158**	.050
Y ₂							1.00	.209**	.312**	.254**
Y ₃								1.00	.325**	.181**
Y ₄									1.00	.303**
Y ₅										1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้ เป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

ตัวเลขที่พิมพ์เข้มเป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

จากตาราง 4 พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะเดียวกัน ด้วยวิธีต่างกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .718 ถึง .871 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีมีความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะต่างวิธีกันด้วยวิธีเดียวกัน หรือต่างวิธีกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .137 ถึง .527 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือนสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงจำแนกทุกค่า แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เมื่อใช้วิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

3. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ มาตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังผลปรากฏในตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีโดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

คุณลักษณะของจริยธรรมด้านความสามัคคี	$r_{x,x}$	$r_{y,y}$
มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น	.612**	.383**
มีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม	.798**	.540**
ไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา	.669**	.572**
เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่	.761**	.591**
รักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือหมู่คณะด้วยความเต็มใจ	.713**	.476**

จากตาราง 5 พบว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .612 ถึง .798 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .383 ถึง .591 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำคะแนนจากการทดสอบมาหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์

a	n	Mean	S	CV	b	n	Mean	S	CV
a_1	13	8.0974	2.7971	34.5431	b_1	9	7.8625	2.7193	34.5856
a_2	9	6.5129	1.7626	27.0632	b_2	12	6.4183	1.7010	26.5023
a_3	9	7.3095	1.8728	25.6214	b_3	9	7.0745	1.8352	25.9410
a_4	9	6.6361	2.1083	31.7701	b_4	9	6.3668	1.9791	31.0846
a_5	8	5.2464	1.5283	29.1304	b_5	9	5.3754	1.5122	28.1318
รวม	48	33.8023	10.0691	148.1282	รวม	48	33.0975	9.7468	146.2453

จากตาราง 6 พบว่า แบบทดสอบวัดความเสียสละซึ่งมี 2 ฉบับ แบบทดสอบชนิดข้อความในแต่ละคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.2464 ถึง 8.0974 โดยแบบทดสอบชนิดข้อความ วัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ คุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ และคุณลักษณะการเสียสละทางใจ ตามลำดับ และแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ในแต่ละคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.3754 ถึง 7.8625 โดยแบบทดสอบชนิดสถานการณ์วัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ คุณลักษณะ การเสียสละสติปัญญา คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย และคุณลักษณะการเสียสละทางใจ ตามลำดับ ซึ่งค่าเฉลี่ยในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับมีค่าเกินครึ่ง ของคะแนนเต็มในแต่ละคุณลักษณะ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีจริยธรรมด้านความเสียสละค่อนข้างสูง ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบชนิดข้อความมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5283 ถึง 2.7971 และความเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบชนิดสถานการณ์มีค่าอยู่ระหว่างระหว่าง 1.5122 ถึง 2.7193 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การกระจายในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบชนิดข้อความมีค่าอยู่ระหว่าง 25.6214 ถึง 34.5431 โดยแบบทดสอบชนิดข้อความวัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมากที่สุด รองลงมาคือคุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย คุณลักษณะการเสียสละทางใจ คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ และคุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา ตามลำดับ และแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ในแต่ละ คุณลักษณะมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่าง 25.9410 ถึง 34.5856 โดยคุณลักษณะการเสียสละกำลังกายมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด รองลงมาคือ คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย คุณลักษณะการเสียสละทางใจคุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ และคุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา ตามลำดับ แสดงว่าแบบทดสอบแต่ละฉบับในแต่ละคุณลักษณะมีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน

5. การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์ มาตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังผลปรากฏในตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

	a_1	a_2	a_3	a_4	a_5	b_1	b_2	b_3	b_4	b_5
a_1	1.00	.467**	.347**	.459**	.324**	.893**	.414**	.309**	.359**	.320**
a_2		1.00	.474**	.439**	.388**	.436**	.867**	.435**	.359**	.401**
a_3			1.00	.477**	.517**	.365**	.405*	.840**	.369**	.524**
a_4				1.00	.446**	.429*	.368**	.413*	.867**	.433**
a_5					1.00	.310**	.331**	.426*	.342**	.897**
b_1						1.00	.376**	.315**	.312*	.313*
b_2							1.00	.355**	.273**	.348**
b_3								1.00	.281**	.442**
b_4									1.00	.329**
b_5										1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้ เป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

ตัวเลขที่พิมพ์เข้ม เป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

จากตาราง 7 พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะเดียวกัน ด้วยวิธีต่างกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .840 ถึง .897 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งมีค่ามากกว่า .50 แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ มีความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะต่างกัน ด้วยวิธีเดียวกันหรือต่างวิธีกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .273 ถึง .524 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือนสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงจำแนกทุกค่า แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เมื่อใช้วิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

6. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์มาตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำคะแนนจากแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังผลปรากฏในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละโดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

คุณลักษณะของจริยธรรมด้านความเสียสละ	$r_{a,a}$	$r_{b,b}$
การเสียสละกำลังกาย	.768**	.566**
การเสียสละกำลังทรัพย์	.733**	.495**
การเสียสละสติปัญญา	.734**	.500**
การเสียสละความสุขสบาย	.769**	.545**
การเสียสละทางใจ	.674**	.556**

จากตาราง 8 พบว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านเสียสละชนิดข้อความมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .674 ถึง .769 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .495 ถึง .566 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละทั้ง 4 ฉบับ มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังผลปรากฏในตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

	X	Y	a	b
X	1.00	.934**	.064	.076*
Y		1.00	.070	.082*
a			1.00	.824**
b				1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวเลขที่ขีดเส้นใต้ เป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน

ตัวเลขที่พิมพ์เข้มเป็นค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

จากตาราง 9 พบว่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะเดียวกัน ด้วยวิธีต่างกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .934 และ .824 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าซึ่งมีค่ามากกว่า .50 แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และด้านความเสียสละ มีความเที่ยงตรงเชิงเหมือน ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนก ซึ่งเป็นการวัดในลักษณะต่างกัน ด้วยวิธีเดียวกันหรือต่างวิธีกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .064 ถึง .082 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเหมือนสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงจำแนก แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์และด้านความเสียสละ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เมื่อใช้วิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกัน เมื่อใช้วิธีวิเคราะห์แบบหลายลักษณะหลายวิธี โดยศึกษาความเที่ยงตรงเชิงเหมือน และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก
2. เพื่อศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกันเมื่อใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

สมมติฐานในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเมื่อวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน
2. แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ที่มีรูปแบบการตอบต่างกัน จะมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเมื่อวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงกว่า 0.5 และความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 1,027 คน จำนวน 21 โรงเรียน ซึ่งสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) มีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ โดยแต่ละด้านมีแบบทดสอบ 2 ชนิด รวมทั้งหมด 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ มีรูปแบบการตอบ ใช่ กับ ไม่ใช่ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .8266 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) จำนวน 46 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 15 นาที ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น จำนวน 9 ข้อ
2. คุณลักษณะมีความร่วมแรงแข่งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม จำนวน 11 ข้อ
3. คุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา จำนวน 8 ข้อ
4. คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ จำนวน 9 ข้อ
5. คุณลักษณะรักหมู่คณะมีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ จำนวน 9 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์ มี 2 ตัวเลือก มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .8920 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) จำนวน 47 ข้อ เวลา 30 นาที ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น จำนวน 9 ข้อ
2. คุณลักษณะมีความร่วมแรงแข่งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม จำนวน 10 ข้อ
3. คุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา จำนวน 9 ข้อ
4. คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ จำนวน 11 ข้อ
5. คุณลักษณะรักหมู่คณะมีใจหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ จำนวน 8 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ ที่มีรูปแบบการตอบ ใช่ กับ ไม่ใช่ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .8495 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) จำนวน 48 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 15 นาที ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย จำนวน 13 ข้อ
2. คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ จำนวน 9 ข้อ
3. คุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา จำนวน 9 ข้อ
4. คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย จำนวน 9 ข้อ
5. คุณลักษณะการเสียสละทางใจ จำนวน 8 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ มี 2 ตัวเลือก มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .9088 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) จำนวน 48 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 30 นาที ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 คุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย จำนวน 9 ข้อ
2. คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ จำนวน 12 ข้อ
3. คุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา จำนวน 9 ข้อ
4. คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย จำนวน 9 ข้อ
5. คุณลักษณะการเสียสละทางใจ จำนวน 9 ข้อ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหาร และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ เพื่อนำแบบทดสอบไปทดสอบ โดยการสอบครั้งแรกผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 13 – 14 มีนาคม 2546 และทำการทดสอบครั้งที่ 2 ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 17 – 20 มีนาคม 2546
2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง
3. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เข้าใจวิธีทำแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ตลอดจนวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบทดสอบ ก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำ

4. นำผลการสอบมาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์รายข้อ และปรับปรุงข้อสอบจากการทดสอบครั้งที่ 1 วิเคราะห์รายข้อ และคัดเลือกข้อสอบที่ดี แล้วนำแบบทดสอบที่ได้ไปทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
2. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod)
3. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละชนิดข้อความ และชนิดสถานการณ์โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ มีค่าเฉลี่ยในแต่ละคุณลักษณะอยู่ระหว่าง 5.7450 ถึง 8.5759 โดยแบบทดสอบชนิดข้อความวัดคุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ คุณลักษณะรักหมู่คณะมีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ และคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา ตามลำดับ และแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ในแต่ละคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.8653 ถึง 7.8768 โดยแบบทดสอบชนิดสถานการณ์วัดคุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือคุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ คุณลักษณะรักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ และคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา ตามลำดับ ซึ่งค่าเฉลี่ยในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มีค่าเกินครึ่งของคะแนนเต็มในแต่ละคุณลักษณะ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีจริยธรรมด้านความสามัคคีค่อนข้างสูง ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะ มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.5628 ถึง 2.0894 ส่วนแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์ เมื่อจำแนกตามรายคุณลักษณะ มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.5524 ถึง 2.2204 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การกระจายในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบชนิดข้อความ มีค่าอยู่ระหว่าง 22.1535 ถึง 28.5813 โดยแบบทดสอบชนิดข้อความวัดคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรา มีสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะรักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ คุณลักษณะเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ คุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขัน ในการทำงานเพื่อส่วนรวม คุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ตามลำดับ และแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ในแต่ละคุณลักษณะ มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่าง 22.0777 ถึง 28.5339 โดยคุณลักษณะไม่แบ่งพวกเขาพวกเรามีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะมีความร่วมแรงร่วมใจอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม คุณลักษณะรักหมู่คณะมีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ

คุณลักษณะเคารพเหตุผลของคนส่วนใหญ่ และคุณลักษณะมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ตามลำดับ แสดงว่าแบบทดสอบแต่ละฉบับในแต่ละคุณลักษณะมีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน

ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ มีค่าเฉลี่ยในแต่ละคุณลักษณะอยู่ระหว่าง 5.2464 ถึง 8.0974 โดยแบบทดสอบชนิดข้อความวัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ และคุณลักษณะการเสียสละทางใจ ตามลำดับ และแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ในแต่ละคุณลักษณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5.3754 ถึง 7.8625 โดยแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ วัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย และ คุณลักษณะการเสียสละทางใจ ตามลำดับ ซึ่งค่าเฉลี่ยในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ มีค่าเกินครึ่งของคะแนนเต็มในแต่ละคุณลักษณะ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีจริยธรรมด้านความเสียสละค่อนข้างสูง ส่วนแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.5283 ถึง 2.7971 ส่วนแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ เมื่อจำแนกตามรายคุณลักษณะ มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.5122 ถึง 2.7193 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การกระจายในแต่ละคุณลักษณะของแบบทดสอบชนิดข้อความมีค่าอยู่ระหว่าง 25.6214 ถึง 34.5431 โดยแบบทดสอบชนิดข้อความวัดคุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด รองลงมาคือคุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย คุณลักษณะการเสียสละทางใจ คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ และคุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา ตามลำดับ และแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ในแต่ละคุณลักษณะมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่าง 25.9410 ถึง 34.5856 โดยคุณลักษณะการเสียสละกำลังกาย มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด รองลงมาคือ คุณลักษณะการเสียสละความสุขสบาย คุณลักษณะการเสียสละทางใจ คุณลักษณะการเสียสละกำลังทรัพย์ และคุณลักษณะการเสียสละสติปัญญา ตามลำดับ แสดงว่าแบบทดสอบแต่ละฉบับในแต่ละคุณลักษณะ มีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน

2. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ ซึ่งหาโดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนสูงกว่า 0.50 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนก มีค่าต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนทุกค่า แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละทั้ง 4 ฉบับ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

3. ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ทั้งชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ตามรายคุณลักษณะ เมื่อวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) มีค่าความเที่ยงตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละทั้ง 4 ฉบับ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

กล่าวได้ว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เมื่อวิเคราะห์โดยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี และวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน

อภิปรายผล

1. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคี และด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือน มีค่าเท่ากับ .934 และ .824 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงจำแนก มีค่าอยู่ระหว่าง .064 ถึง .082 ส่วนความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ เมื่อแยกวิเคราะห์คุณลักษณะย่อยในแต่ละด้าน โดยวิธีวิเคราะห์หลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าอยู่ระหว่าง .718 ถึง .871 และ .840 ถึง .897 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีค่าอยู่ระหว่าง .137 ถึง .527 และ .273 ถึง .524 ตามลำดับ แสดงว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนมีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก และมีค่าสูงกว่า 0.50 สอดคล้องกับ แคมเบลและฟิส์ค (Campbell and Fiske, 1959 : 59) ที่กำหนดไว้ว่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือนคือการวัดลักษณะเดียวกันด้วยแบบทดสอบต่างชนิดกัน จะมีค่าสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.50 และค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนกคือการวัดต่างลักษณะกัน ด้วยแบบทดสอบชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกัน จะมีค่าสัมพันธ์กันต่ำ โดยค่าความเที่ยงตรงเชิงเหมือน จะมีค่าสูงกว่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

2. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ ทั้งชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ตามรายคุณลักษณะ เมื่อวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) มีค่าความเที่ยงตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละทั้ง 4 ฉบับ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เมื่อวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณาสงวนญาติ. (2544 : 61) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง ที่มีรูปแบบการตอบและวิธีวิเคราะห์ต่างกัน และจิตรา พ่วงพุ่ม. (2545 : 60) ได้ศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดความโกรธสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีรูปแบบต่างกัน พบว่าแบบทดสอบแบบข้อความและแบบสถานการณ์ไม่มีความเที่ยงตรงแบบความสอดคล้องภายในจำแนกเป็นรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เมื่อวิเคราะห์โดยวิธีหลายลักษณะหลายวิธี (Multitrait Multimethod) และวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) สามารถนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนานได้ ส่วนการหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ โดยวิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) พบว่าแบบทดสอบชนิดข้อความ จะมีค่าความสอดคล้องภายในสูงกว่าแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแบบทดสอบชนิดสถานการณ์มีข้อคำถามยาว จึงทำให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการอ่านน้อย เกิดการเบื่อหน่าย และไม่ตั้งใจทำแบบทดสอบเท่าที่ควร จึงทำให้แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละชนิดข้อความ มีค่าความสอดคล้องภายในสูงกว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ และในการดำเนินการสอบนั้น ควรให้เวลาพักในช่วงการทำแบบทดสอบแต่ละฉบับพอสมควร เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเครียดในระหว่างการทำแบบทดสอบ

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเป็น 2 ด้านคือ

1. ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้ได้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนั้นถ้าจะนำไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นที่ใกล้เคียงกัน ควรมีการนำไปทดลองใช้ และมีการหาคุณภาพของแบบทดสอบก่อน

1.2 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ มีข้อจำกัดอยู่ เช่น ถ้าเรานำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการอ่านน้อยก็ไม่ควรนำแบบทดสอบชนิดสถานการณ์ไปทดสอบกับนักเรียน เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และไม่ตั้งใจทำแบบทดสอบ ทำให้ผลการวัดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง และการนำแบบทดสอบวัด จริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละไปใช้นั้น ควรมีการวางแผนว่าจะให้นักเรียนทำแบบทดสอบฉบับใดก่อน – หลัง จึงจะเพิ่มความสนใจ และไม่เกิดความเบื่อหน่าย ในการทำแบบทดสอบ เช่น ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์ก่อน แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีชนิดข้อความ แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดข้อความ และแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์ ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แบบสถานการณ์รูปภาพ แบบลิเคิร์ต เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ความยุติธรรม ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวลี เอ่งฉ้วน. (2529). **การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬา**. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- กรองแก้ว สานุสนธ์. (2529). **ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเสียสละของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนววกเหล็กวิทยา จังหวัดสระบุรี**. ปรินิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กระทรวง ศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2526). **แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 - 6**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา, อัดสำเนา.
- _____. (2523) **แนวทางจริยธรรมไทย** กรุงเทพฯ
- _____. (2521). **หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. (2544). **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ :
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. กองวิชาการ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2539). **การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย**. (พระพุทธรูปศาสนาและจริยศึกษา)
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2533). **คู่มือหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521** (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
โรงพิมพ์การศาสนา : กรุงเทพมหานคร.
- ก่อ สวัสดิพานิช. (2522). "จริยธรรมในสังคมไทย " **รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน**
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 251 หน้า
- กิริติ บุญเจือ. (2523). **ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยมของกลุ่มวิชาการ. (2526). **คู่มือปลูกฝังค่านิยมกลุ่ม
นักวิชาการ**. กราฟิการ์ต.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2521 , กรกฎาคม) "หลักจริยธรรมที่ควรคำนึงถึงในการให้คำปรึกษา,"
วัฒนธรรมไทย. 17 (7) 3
- จงจรัส แจ่มจันทร์. (2524). **การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
อัดสำเนา.

- จิตรา พ่วงพุ่ม. (2545). **การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความโกรธ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีรูปแบบการตอบแตกต่างกัน.**
 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- จิพร ปัทมะสุนทร. (2543). **การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ความเป็นทหารของนักเรียนทหาร.** ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- จุฑาทิพย์ ธีระภาค. (2529). **วิเคราะห์จริยธรรมในหนังสืออ่านนอกเวลาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.**
 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2526, เมษายน – มิถุนายน) “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้สังคม”
 ครุศาสตร์ 11(4) : 22 – 23.
- ณรงฤทธิ์ อิศรัตน์. (2530). **การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นครู.** ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- ดวงใจ บุญยะภาส. (2543). **การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพของไอเซนค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี.** ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). **พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**
 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2523, มกราคม – พฤษภาคม) “จริยธรรมของเด็กไทย” **ศึกษาศาสตร์**
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 3 (2) : 49 – 57.
- _____. (2527, มิถุนายน – กรกฎาคม) “การวิจัยเพื่อพัฒนาการจริยธรรม” **วิจัยการศึกษา**
 7(5) : 23 – 31.
- เดโช สนวนานนท์. “ (2520 , ตุลาคม) ลักษณะประจำชาติไทย” **รัฐาภิรักษ์**. 19(4) : 1 – 52 .
- ทิศนา ขัมมมณี และสร้อยสน สกลรักษ์. (2540). **แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา.**
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภา กัลยาณสูตร. (2521). **การสร้างชุดการสอนเรื่อง “ความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อและความสามัคคี” สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.**
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อัดสำเนา.
- นียดา สุวิชาวรพันธุ์. (2541). **ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียน.**
 ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- บัณฑิต พัดเย็น. (2527). **การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร.** ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.

- บรรทม มณีโชติ. (2530). *ศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพของแบบทดสอบ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- บรรพต วีระชัย. (2518 , ตุลาคม – ธันวาคม). “ความมั่นคงแห่งชาติและกำลังอำนาจของชาติ” *รัฐาภิรักษ์* 17 (4) : 107 – 126.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2520). *การวัดผลและการประเมินทางการศึกษา*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2524). *การวัดและการประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- บุญสม เจนใจ, พันเอก. (2530, 5 ธันวาคม). *สามัคคีธรรม*. จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ.
- บุญสม โพธิ์เงิน. (2537). *คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, อัดสำเนา.
- เบญจวรรณ แยมละมูล. (2538). *การศึกษาความเที่ยงตรงแบบหลายลักษณะหลายวิธีขอแบบทดสอบวัดเจตคติที่มีต่อโรงเรียนและครูในระดับประถมศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- ประจวบ โภคทรัพย์ (2507). และคนอื่น ๆ . *พุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์* กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ประภัสสร สุขชื่น. (2539). *การศึกษาคุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างรูปแบบมาตราชนิดทางเลือกทางเดียว (Unipolar) และมาตราชนิดเลือกสองทาง (Bipolar)*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- ประยุทธ์ กมลเมือง. (2543). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, อัดสำเนา.
- ประยุทธ์ สุวรรณโกตา. (2530). “ความสามัคคี” *วารสารพัฒนาชุมชน*. 28, 5 พฤษภาคม 2532.
- ปรีชา อรุณสวัสดิ์. (2531). *การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นชายและความเป็นหญิงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พุทธศักราช 2530. (2530). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พรณี เทพสุตร. (2537). *การสร้างแบบทดสอบวัดความวิตกในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- พระประสิทธิ์สุตคุณ. (2526). *หลักธรรมสำหรับชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.

- พระพุทธานุสภิกขุ. (2526). "ความล้มเหลวกับความสำเร็จของสังคม" *บรมธรรม*
โรงพิมพ์เจริญวิทยการพิมพ์ 284 หน้า.
- _____. (2529, เมษายน) "การทำกิจกรรมของหมู่คณะต้องมีความสามัคคีธรรม," *พุทธจักร*.
29(4) : 15 – 6.
- พระเทพวิมลโมลี. " (2528). ศาสนากับความมั่นคง, " *จิตวิทยาความมั่นคง*. 1 : 26 – 45 .
- พระเมธีธรรมาภรณ์. (ประยูร ธมฺมจิตโต) (2538). เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ชุตินา ปัญญาพินิจนุกร
เป็นผู้สัมภาษณ์ที่ พระตำหนักสมเด็จพระมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2538.
- * พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542 , 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฎหมายีกา*.
เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.
- พระราชวรมนี. (2529). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระ ราชวิสุทธิโมลี. (2526). *หลักธรรมการอยู่ร่วมกัน*. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- พระวรศักดิ์ วรธมฺโม. (2522). *ครูกับศีลธรรม* ธรรมบูชา.
- _____. (2525). *พุทธจริยธรรมเพื่อมนุษยชาติ* กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร.
- * พันัส หันนาคินท์. (2523). *การสอนค่านิยมและจริยศึกษา* พิษณุโลก โครงการตำรามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พเยาว์ เนตรประชา. (2538). *การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความเป็นนักกีฬาสำหรับ
นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคกลาง*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2522). *การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ*. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- ภูมิพลอดุลยเดช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2531). *พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พุทธศักราช 2525*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานราชเลขา.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2518). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์* โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
374 หน้า.
- มิลินท์ สำเภาเงิน. (2524). *การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียนจากการ
ประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521*. ปริญญาโท
กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- ระวี ภาวิไล. (2531). *ศาสนากับปรัชญา* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กระจัด
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525* กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
- _____. (2530). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525* กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
368 หน้า
- _____. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้* กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก 360 หน้า
- _____. (2542). *การวัดด้านจิตพิสัย* กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น
- วไลพร ภาภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. (2536). *จิตวิทยาพุทธศาสนา* กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์

- วนิดา เขียวขำ. *ธรรมะสำหรับประชาชน*. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. ม.ป.ป.
- วัชรพร จับเกิด. (2534). *ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมพริยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ*.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อัสสัณเณ.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). *การวิจัยทางการศึกษาหลักการและแนวทางในการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.
- วิจิตรา สุภากร. (2523). *วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ.2520 – 2522*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัสสัณเณ.
- วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์. (2527). *ศึกษาค่านิยมที่ปรากฏในหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา,
อัสสัณเณ.
- ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย. (2530). *พระพุทธศาสนากับความมั่นคงของชาติ*.
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. (2544). *การวิเคราะห์ห้องศัประกอบ*. (เอกสารประกอบการสอน)
กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. อัสสัณเณ.
- สนอง ตรงเที่ยง. (2540). *การแสดงผลหลักฐานของความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และค่าความเชื่อมั่นแบบคะแนนจริงสัมพันธ์ของแบบทดสอบวัดการประเมินค่าทางสัญลักษณ์และแบบทดสอบวัดการประเมินค่าทางภาษาแบบการแปลงรูปตามโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อัสสัณเณ.
- สมบุรณ์ ศาลายาชีวิน. (2522, กรกฎาคม) “จริยธรรม : พัฒนาการและการวัด” *ประชาบาล* 12(4) : 4 – 7.
- สมสรร วงษ์อุ้ยน้อย. (2532). *การพัฒนาเทคนิควิธีเปรียบเทียบคู่เพื่อวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย*.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัสสัณเณ.
- สาโรช บัวศรี (2522). “จริยธรรมในสังคมไทย ” *รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน*
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 251 หน้า
- เสกสิทธิ์ แสนทวีสุข. (2539). *การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดมโนภาพแห่งตนหลายมิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
(การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อัสสัณเณ.

- เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2535). “บทบาทของอาจารย์ในการส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษา” ใน **รายงานสรุปและประเมินผลการอบรมสัมมนาเรื่องการเสริมสร้างพลังจิตเพื่อชีวิต วันที่ 10 – 12 กันยายน 2535 ณ พุทธมณฑล** หน้า 70 – 85 นครปฐม สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- สุภาวดี ตั้งบุบผา. (2533). **การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร.** ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- สุมาลี จันทร์ชล. (2542). **การวัดและประเมินผล.** กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด เพลด หจก. สุเนตรฟิล์ม.
- สุรางค์ รุ่งเรือง. (2525). **วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย. เล่มละ 3 – 10 บท.** ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- สุริรัตน์ พันธุ์ดี. (2529). **การศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ใช้อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา.** ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- สุโขทัยธรรมาราช. มหาวิทยาลัย. (2528). **จริยศึกษา. เอกสารการสอน** หน่วยที่ 6 – 10. กรุงเทพฯ : บางกอกบล๊อค.
- สุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ. (2537). **ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหน้าสตน อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช.** ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. (2545). **จำนวนนักเรียนและห้องเรียนปีการศึกษา 2545** ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2520). **ลักษณะหลาก – วิธหลาย : การประยุกต์ใช้วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ.** สยามศึกษา 21 หน้า
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. (2525). **จริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู.** กรุงเทพฯ.
- อนันต์ ศรีโสภ. (2525). **การวัดผลการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อนูมานราชทน, พระยา. (2516). **ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม** กรุงเทพฯ บรรณาธิการ
- อรอุมา สงวนญาติ. (2544). **การวัดความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่มีรูปแบบการตอบและวิธีวิเคราะห์ต่างกัน.** ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- อัจฉรา ลักษณะวสันต์. (2535). **การวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามัคคี ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.

- อาภรณ์ เต็มยอด. (2537). *ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านขางมวง อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง*.
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.
- อาภา ถนัดช่าง (2521, ธันวาคม). "แนวทางการสอนวิชาจริยธรรมกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย"
ประชากรศึกษา. 5 : 2-13
- อาภา โลจายะ. (2535). *พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาสภาการศึกษาไทย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล* ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. : กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2532). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2510, 18 มิถุนายน). *รวมเอกสารเรื่องรวมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมืองถลาง*.
 อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพระยารัตนบุรีรักษ์ (พร้อม ณ ถลาง)
- Addeo R.R., & Greene, A. F. (1994 ,Summer). "Construct Validity of the Robson Self – Esteem Questionnaire in a College Sample, "*Educational and Psychology Measurement*, 54(2) 439 – 446. New York : The American Psychological Association.
- Arlin, p. K. (1982). "A Multitrait-multimethod Validity Study of a Test of Formal Reasoning," *Educational and Psychological Measurement*. 42(4) : 1077-1088.
- Aronfreed, J. (1965). *Altruism and the Condition of Positive Effect*. Unpublished Manuscript, University of Pennsylvania. . 315 p.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New Jersey : Prentice Hall.
- Berkowitz, L. (1964). *Advances in Experimental Social Psychology* . New York, London. Vol.1, 319 p.
- Bloom, Benjamin S. (1967). *Taxonomy of Educational Objectives (Cognitive Domain)*. New York : David Mckay Company.
- Cambell, D.T. and Fiske, D.W. (1959). Convergent and discriminant validation by the multitrait – multimethod matrix.. *Psychological Bulletin*, 56, 81 – 105.
- Centra, John A. "Validation by the Multigroup – Multiscale Matrix : An Adaptation of Cambell and Fiskes (1971 March). Convergent and Discriminant Validation Procedure", *Educational and Phsychological Measurement*. 31(3) : 675 – 683.
- Choi, Hee – Sook. (1990 November). "A Validation Study of the Grimley Personality Scale For Children (Personality)," *Dissertation Abstracts International*. 51(5) : 1549 – A.
- Deary Iran J., & Gibson Gavin. (1998, January). "personality traits and personality disorders," *British Journal of psychology*, 89 : 647 – 661. New York : The British Psychological Society.
- Diener E., Smith, H., & Fujifa. (1995, March) "The personality structure of affect. *Journal of Personality and Social Psychological*, 69(3) : 130 – 141 . New York : the American Psychological Association.

- Dwaretzky, John P. (1997). **Psychology**. 6th ed. California : Brooks / Gole.
- Eysenck, J. Hans, & Eysenck Sybil B.G. (1969). **Personality Structure and Measurement**. U.S.A. : Robert R. Knapp.
- Freud, (1944) **Sigund. An Outline of Psychoanalysis**. New York W.W. Norton co. 358 P.
- Gronlund, N. E. (1976). **Measurement and Evaluation in Teaching**. 3rd ed. New York : Macmillan.
- Huebner, Scott E., & Alderman, Gary. L. (1994,May). "Convergent and Discriminant Validity of a Children's Life Saisfaction Scale : its Relationship to Self – and Teacher – Report Psychological Problems and School Functioning," **Psychological Abstracts**. 81 (5) : 1920 – A.
- Huelsman, Timothy J., Nemanick, Richard C., & Munz, David C. (1998,October). "Scales to Measure four four dimensions of dispositional mood : Positive energy, tiredness, negative activation, and relaxatin," **Educational and Psychological Measurement**, 58 (5) : 804 – 819. New York : The American Psychological Association.
- Khan, S.B. (1978, July). "A Comparative Study of Assessing Children's School-Relate Attitudes," **Journal of Education Measurement**. 1(8) : 59 - 66.
- Kohlberg, L. (1976), "Moral Stages and Moralization : The Cognitive Developmental Approach," In T. Lickona (Ed.) **Moral Development and Behavior** : Theory, Research and Social Issues. New York : Holt, Rinehart and Winston, 31 – 53.
- _____. (1969). "Stage and Sequence : The Congitive-developmental Approach to Socialization," in D.A. Goslin (Ed.) **Hardbook of Socialization Theory and Research**, Chicago: Rand McNally and Company, 347 – 480.
- Lembo, Dianna, Jt. and. Gillespie, John. (1967). **Juniorplots : A book Talk Manual for Teachers And Librarians**. New York, R.R. Bowker. 222 p.
- Liukkonen, Jarrno, & Leskinen Esko. (1999, August). "The relibility and validity of scores from the children's version of the perception of success questionnaire. **Eduatuion and Psychological Measurement**, 59 (4) : 651 – 664. New York : Sage Publications.
- Piaget, Jean. (1960). **The Moral Judgement of the Child**. Lilinois. The Free Press.
- _____. (1932). **The moral Judgment of the child**. London Harcourt, Brace.
- Rest Jame R. (1977) **Therethical Analysis of Moral Judgment Development**. Unpublish Manusript a.
- Skinner, B.F. (1971). **Beyond Freedom and Dignity**. New : York : Alfreda Kropt.
- Trant, (1987, May). Timothy James. "Convergent And Discriminant Validation of The Leadership Skills Inventory, **Dissertation Abstracts International**. 47 (11) : 403
- Turner, W.D. (1948). "Altruism and Its Measurement in Children," in **Journal of Abnormal and Social Psychology**. 43 : 502 – 516.

Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988, June). "Development and validity of brief Measures of positive and negative affect : The PANAS scales," ***Journal of Personality and Social Psychological***, 54 (6) : 1063 – 1070. New York : The American Psychological Association.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ
ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตาราง 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสามัคคีชนิดข้อความ

ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
1	1.00	25	1.00
2	1.00	26	0.60
3	1.00	27	1.00
4	0.80	28	1.00
5	1.00	29	1.00
6	1.00	30	0.60
7	1.00	31	1.00
8	1.00	32	0.60
9	0.80	33	0.60
10	1.00	34	1.00
11	1.00	35	0.60
12	1.00	36	1.00
13	1.00	37	0.80
14	0.80	38	1.00
15	0.60	39	0.60
16	0.80	40	0.60
17	1.00	41	0.60
18	0.80	42	0.80
19	0.80	43	0.60
20	0.60	44	0.80
21	1.00	45	0.80
22	1.00	46	0.60
23	1.00	47	0.60
24	1.00	48	0.60

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์

ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
1	0.60	25	1.00
2	1.00	26	1.00
3	0.60	27	1.00
4	1.00	28	0.60
5	1.00	29	1.00
6	1.00	30	1.00
7	1.00	31	1.00
8	0.80	32	1.00
9	1.00	33	1.00
10	1.00	34	1.00
11	1.00	35	1.00
12	1.00	36	0.00
13	0.60	37	0.20
14	1.00	38	1.00
15	0.60	39	1.00
16	1.00	40	1.00
17	1.00	41	1.00
18	1.00	42	1.00
19	1.00	43	1.00
20	1.00	44	0.40
21	0.60	45	1.00
22	1.00	46	0.80
23	1.00	47	1.00
24	0.80	48	1.00

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความเสียสละชนิดข้อความ

ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
1	1.00	27	1.00
2	1.00	28	0.80
3	1.00	29	1.00
4	1.00	30	1.00
5	1.00	31	1.00
6	1.00	32	1.00
7	1.00	33	0.80
8	1.00	34	0.60
9	0.80	35	1.00
10	0.80	36	1.00
11	1.00	37	1.00
12	1.00	38	0.80
13	1.00	39	1.00
14	1.00	40	0.60
15	1.00	41	0.80
16	1.00	42	1.00
17	0.80	43	0.80
18	1.00	44	1.00
19	1.00	45	1.00
20	0.60	46	1.00
21	0.60	47	1.00
22	1.00	48	0.80
23	1.00	49	0.80
24	1.00	50	0.60
25	1.00	51	0.80
26	1.00	52	1.00

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์

ข้อ	IOC	ข้อ	IOC
1	1.00	25	1.00
2	1.00	26	0.80
3	1.00	27	0.80
4	0.60	28	1.00
5	0.80	29	1.00
6	1.00	30	1.00
7	0.80	31	1.00
8	1.00	32	0.60
9	0.80	33	1.00
10	1.00	34	1.00
11	1.00	35	0.60
12	1.00	36	0.60
13	1.00	37	1.00
14	1.00	38	1.00
15	1.00	39	1.00
16	1.00	40	0.60
17	1.00	41	1.00
18	1.00	42	0.60
19	1.00	43	0.80
20	0.60	44	0.80
21	0.80	45	1.00
22	1.00	46	1.00
23	1.00	47	1.00
24	1.00	48	0.80

ภาคผนวก ข
ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบ

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสามัคคีชนิดข้อความ

ข้อ	t	การพิจารณา	ข้อ	t	การพิจารณา
1	5.527	คัดเลือกไว้	25	4.496	คัดเลือกไว้
2	3.979	คัดเลือกไว้	26	3.264	คัดเลือกไว้
3	5.653	คัดเลือกไว้	27	4.702	คัดเลือกไว้
4	4.761	คัดเลือกไว้	28	4.887	คัดเลือกไว้
5	3.784	คัดเลือกไว้	29	5.893	คัดเลือกไว้
6	5.152	คัดเลือกไว้	30	6.532	คัดเลือกไว้
7	5.286	คัดเลือกไว้	31	6.091	คัดเลือกไว้
8	3.529	คัดเลือกไว้	32	4.763	คัดเลือกไว้
9	3.845	คัดเลือกไว้	33	7.041	คัดเลือกไว้
10	3.728	คัดเลือกไว้	34	5.722	คัดเลือกไว้
11	4.000	คัดเลือกไว้	35	5.483	คัดเลือกไว้
12	5.090	คัดเลือกไว้	36	2.991	คัดเลือกไว้
13	5.684	คัดเลือกไว้	37	4.794	คัดเลือกไว้
14	4.000	คัดเลือกไว้	38	6.102	คัดเลือกไว้
15	4.191	คัดเลือกไว้	39	4.761	คัดเลือกไว้
16	5.886	คัดเลือกไว้	40	4.571	คัดเลือกไว้
17	5.141	คัดเลือกไว้	41	6.320	คัดเลือกไว้
18	4.566	คัดเลือกไว้	42	6.583	คัดเลือกไว้
19	2.186	คัดเลือกไว้	43	1.064	ตัดออก
20	4.437	คัดเลือกไว้	44	3.357	คัดเลือกไว้
21	5.653	คัดเลือกไว้	45	2.968	คัดเลือกไว้
22	1.411	ตัดออก	46	5.367	คัดเลือกไว้
23	5.995	คัดเลือกไว้	47	5.034	คัดเลือกไว้
24	2.367	คัดเลือกไว้	48	3.910	คัดเลือกไว้

ข้อที่คัดเลือกไว้ คือ ข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความสามัคคีชนิดสถานการณ์

ข้อ	t	การพิจารณา	ข้อ	t	การพิจารณา
1	2.551	คัดเลือกไว้	25	3.659	คัดเลือกไว้
2	2.456	คัดเลือกไว้	26	5.333	คัดเลือกไว้
3	4.951	คัดเลือกไว้	27	6.513	คัดเลือกไว้
4	4.951	คัดเลือกไว้	28	7.407	คัดเลือกไว้
5	3.207	คัดเลือกไว้	29	6.395	คัดเลือกไว้
6	4.000	คัดเลือกไว้	30	7.180	คัดเลือกไว้
7	4.761	คัดเลือกไว้	31	6.325	คัดเลือกไว้
8	4.571	คัดเลือกไว้	32	5.527	คัดเลือกไว้
9	5.367	คัดเลือกไว้	33	4.702	คัดเลือกไว้
10	5.484	คัดเลือกไว้	34	4.887	คัดเลือกไว้
11	4.571	คัดเลือกไว้	35	6.729	คัดเลือกไว้
12	3.807	คัดเลือกไว้	36	7.410	คัดเลือกไว้
13	5.141	คัดเลือกไว้	37	5.163	คัดเลือกไว้
14	3.807	คัดเลือกไว้	38	5.687	คัดเลือกไว้
15	4.702	คัดเลือกไว้	39	6.315	คัดเลือกไว้
16	4.691	คัดเลือกไว้	40	5.893	คัดเลือกไว้
17	5.527	คัดเลือกไว้	41	6.810	คัดเลือกไว้
18	2.385	คัดเลือกไว้	42	7.452	คัดเลือกไว้
19	4.761	คัดเลือกไว้	43	7.649	คัดเลือกไว้
20	4.761	คัดเลือกไว้	44	8.913	คัดเลือกไว้
21	5.141	คัดเลือกไว้	45	6.144	คัดเลือกไว้
22	4.951	คัดเลือกไว้	46	7.180	คัดเลือกไว้
23	5.920	คัดเลือกไว้	47	.544	ตัดออก
24	5.333	คัดเลือกไว้	48	5.684	คัดเลือกไว้

ข้อที่คัดเลือกไว้ คือ ข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความเสียสละชนิดข้อความ

ข้อ	t	การพิจารณา	ข้อ	t	การพิจารณา
1	6.361	คัดเลือกไว้	27	4.322	คัดเลือกไว้
2	6.513	คัดเลือกไว้	28	5.527	คัดเลือกไว้
3	6.662	คัดเลือกไว้	29	5.484	คัดเลือกไว้
4	5.811	คัดเลือกไว้	30	5.484	คัดเลือกไว้
5	7.781	คัดเลือกไว้	31	7.178	คัดเลือกไว้
6	6.754	คัดเลือกไว้	32	4.571	คัดเลือกไว้
7	6.361	คัดเลือกไว้	33	5.090	คัดเลือกไว้
8	5.067	คัดเลือกไว้	34	6.300	คัดเลือกไว้
9	6.754	คัดเลือกไว้	35	7.250	คัดเลือกไว้
10	2.573	ตัดออก	36	4.635	คัดเลือกไว้
11	4.735	คัดเลือกไว้	37	5.782	คัดเลือกไว้
12	3.881	คัดเลือกไว้	38	4.921	คัดเลือกไว้
13	-.396	ตัดออก	39	7.178	คัดเลือกไว้
14	5.538	คัดเลือกไว้	40	7.213	คัดเลือกไว้
15	.940	ตัดออก	41	5.090	คัดเลือกไว้
16	5.866	คัดเลือกไว้	42	6.361	คัดเลือกไว้
17	5.084	คัดเลือกไว้	43	7.698	คัดเลือกไว้
18	4.382	คัดเลือกไว้	44	4.861	คัดเลือกไว้
19	5.124	คัดเลือกไว้	45	4.702	คัดเลือกไว้
20	4.000	คัดเลือกไว้	46	6.083	คัดเลือกไว้
21	6.361	คัดเลือกไว้	47	5.684	คัดเลือกไว้
22	3.269	คัดเลือกไว้	48	1.154	ตัดออก
23	7.282	คัดเลือกไว้	49	4.039	คัดเลือกไว้
24	4.236	คัดเลือกไว้	50	4.174	คัดเลือกไว้
25	3.487	คัดเลือกไว้	51	5.286	คัดเลือกไว้
26	6.662	คัดเลือกไว้	52	3.589	คัดเลือกไว้

ข้อที่คัดเลือกไว้ คือ ข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้านความเสียสละชนิดสถานการณ์

ข้อ	t	การพิจารณา	ข้อ	t	การพิจารณา
1	4.761	คัดเลือกไว้	25	8.149	คัดเลือกไว้
2	5.090	คัดเลือกไว้	26	5.886	คัดเลือกไว้
3	5.333	คัดเลือกไว้	27	5.090	คัดเลือกไว้
4	5.084	คัดเลือกไว้	28	8.378	คัดเลือกไว้
5	3.411	คัดเลือกไว้	29	6.729	คัดเลือกไว้
6	5.920	คัดเลือกไว้	30	7.878	คัดเลือกไว้
7	4.912	คัดเลือกไว้	31	7.878	คัดเลือกไว้
8	4.571	คัดเลือกไว้	32	4.281	คัดเลือกไว้
9	7.407	คัดเลือกไว้	33	7.180	คัดเลือกไว้
10	5.527	คัดเลือกไว้	34	7.407	คัดเลือกไว้
11	4.496	คัดเลือกไว้	35	8.684	คัดเลือกไว้
12	4.571	คัดเลือกไว้	36	7.407	คัดเลือกไว้
13	3.426	คัดเลือกไว้	37	7.878	คัดเลือกไว้
14	5.333	คัดเลือกไว้	38	8.412	คัดเลือกไว้
15	5.893	คัดเลือกไว้	39	6.102	คัดเลือกไว้
16	5.893	คัดเลือกไว้	40	8.214	คัดเลือกไว้
17	5.722	คัดเลือกไว้	41	6.532	คัดเลือกไว้
18	8.767	คัดเลือกไว้	42	7.649	คัดเลือกไว้
19	5.283	คัดเลือกไว้	43	4.127	คัดเลือกไว้
20	5.931	คัดเลือกไว้	44	7.649	คัดเลือกไว้
21	7.407	คัดเลือกไว้	45	6.959	คัดเลือกไว้
22	7.878	คัดเลือกไว้	46	8.966	คัดเลือกไว้
23	6.959	คัดเลือกไว้	47	6.144	คัดเลือกไว้
24	2.121	คัดเลือกไว้	48	7.282	คัดเลือกไว้

ข้อที่คัดเลือกไว้ คือ ข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบทดสอบวัดความสามัคคี ฉบับที่ 1

คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 46 ข้อ เวลา 15 นาที ให้นักเรียนตอบในทันทีทันใดอย่างรวดเร็ว ทำทุกข้อ โดยตอบลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบชุดนี้ เป็นแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึก หรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้และเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยมีข้อความให้นักเรียนอ่านแล้ว ให้พิจารณาว่านักเรียนมีความรู้สึก หรือเคยปฏิบัติเหมือนกับข้อเท็จจริงในข้อความนั้นหรือไม่ คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด ดังนั้น นักเรียนตอบได้อย่างสบายใจ เพราะไม่มีผลใด ๆ ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบด้วยความเป็นจริงมากที่สุด
3. วิธีการตอบแบบทดสอบ ให้นักเรียนอ่านแต่ละข้อความแล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง “ใช่” กับ “ไม่ใช่” ช่องใดช่องหนึ่งเท่านั้นในกระดาษคำตอบ โดยให้ถือเกณฑ์ดังนี้

ใช่	คือ	ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ หรือมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการปฏิบัติเช่นนั้น
ไม่ใช่	คือ	ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ หรือมีความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติเช่นนั้น

แบบทดสอบวัดความสามัคคี

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องทำงานกลุ่ม.....		
2. ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานกลุ่มที่ครูจัดกลุ่มให้.....		
3. ข้าพเจ้าไม่เคยโกรธเพื่อน เมื่อเพื่อนในกลุ่มทำงานผิดพลาด.....		
4. ข้าพเจ้าเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีด้วยความเต็มใจ.....		
5. ข้าพเจ้ายินดีที่จะไปเข้าค่ายร่วมกับนักเรียนโรงเรียนอื่น.....		
6. ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดที่ต้องทำงานกับคนที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ.....		
7. ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น.....		
8. ข้าพเจ้าไม่เคยทักทายใครก่อน.....		
9. ข้าพเจ้าจะแสดงความรับผิดชอบเมื่องานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มผิดพลาด.....		
10. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัด.....		
11. ข้าพเจ้าทำงานที่โรงเรียนมอบหมายด้วยความเต็มใจ.....		
12. ข้าพเจ้าตั้งใจเล่นกีฬาให้กับโรงเรียน.....		
13. ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ทางกลุ่มมอบหมาย ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่มี ความถนัด.....		
14. ข้าพเจ้ายินดีที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน.....		
15. ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เมื่อโรงเรียนขอความช่วยเหลือ.....		
16. ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายที่ทางโรงเรียน นำนักเรียนไปพัฒนาหมู่บ้าน.....		
17. ข้าพเจ้าช่วยเพื่อน ๆ แก้ไข เมื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายผิดพลาด.....		
18. ข้าพเจ้ายินดี ที่จะร่วมแสดงบนเวทีเมื่อโรงเรียนจัดงาน.....		
19. ข้าพเจ้ามักจะไปถึงที่ประชุมก่อนเวลาที่กำหนด.....		
20. ข้าพเจ้ามักจะช่วยโรงเรียนเตรียมสถานที่จัดงานก่อน ถึงแม้ว่าข้าพเจ้า จะมีความชำนาญ.....		
21. ข้าพเจ้าจะไม่เข้าข้างเพื่อนคนใดคนหนึ่งเมื่อเพื่อนทะเลาะกัน.....		
22. ข้าพเจ้านำเรื่องของเพื่อนที่ไม่ถูกต้องไปเล่าให้แต่ละฝ่ายฟัง.....		
23. ข้าพเจ้าไม่พอใจที่เพื่อนในห้องแบ่งพรรคแบ่งพวก.....		
24. ถ้าข้าพเจ้าไม่ชอบใคร เพื่อนของข้าพเจ้าก็ต้องไม่ชอบคนนั้นด้วย.....		
25. ถ้าข้าพเจ้ามีขนมจำนวนมากจะต้องแบ่งให้กับเพื่อนที่สนิทก่อน.....		
26. ถ้าต้องเล่นกีฬาร่วมกับเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าจะเล่นกับเพื่อนที่เล่นกีฬาเก่งเท่านั้น.....		
27. ถ้าใครเรียนไม่เก่ง ข้าพเจ้าไม่ให้ร่วมทำงานกลุ่ม.....		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
28. ถ้าเพื่อนในห้องทะเลาะกัน ข้าพเจ้าจะเลือกเข้าข้างคนที่มีความคิดตรงกับข้าพเจ้า.....		
29. ข้าพเจ้าไม่พอใจที่เพื่อน ๆ ตกลงกันว่าจะมาพัฒนาวัดในวันหยุด.....		
30. ข้าพเจ้าจะแสดงความไม่พอใจ เมื่อมติดกลุ่มไม่ตรงความคิดของข้าพเจ้า.....		
31. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน.....		
32. ข้าพเจ้ากลัวที่จะแสดงความคิดเห็นในการจัดการแสดงบนเวที.....		
33. ข้าพเจ้าไม่เต็มใจทำงาน ถ้ามติของห้องไม่ตรงกับความเห็นของข้าพเจ้า.....		
34. ข้าพเจ้าเข้าร่วมอบรมจริยธรรมที่ทางโรงเรียนจัดทุกวันศุกร์.....		
35. ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานที่กลุ่มมอบหมาย ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม.....		
36. เมื่อหัวหน้าห้องให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าจะนั่งเงียบ ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะเตรียมเรื่องไว้แล้วก็ตาม.....		
37. ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญกับเรื่องที่ประชุมเห็นพ้องต้องกัน.....		
38. ข้าพเจ้าคิดว่า การให้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน จะทำให้ห้องเรียนน่าอยู่.....		
39. ข้าพเจ้าแบ่งของรางวัลที่ได้รับมาให้เพื่อนในห้องอย่างทั่วถึง.....		
40. ข้าพเจ้าไม่โกรธเพื่อนที่ทำให้ถูกลงโทษทั้งห้อง.....		
41. ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลือเพื่อน ๆ ทุกคน โดยที่เพื่อนไม่ได้ขอร้อง.....		
42. ข้าพเจ้าช่วยเป็นกำลังใจให้เพื่อน ๆ ดีกว่าไม่ช่วยเพื่อนทำอะไรเลย.....		
43. ข้าพเจ้าต้องมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มทุกครั้ง.....		
44. ข้าพเจ้ายินดีให้ความช่วยเหลือเมื่อเพื่อนเอ่ยปาก.....		
45. ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญกับตัวเองมากกว่าความสำคัญของกลุ่ม.....		
46. เมื่อเพื่อนเดือดร้อนข้าพเจ้าจะไม่สนใจ.....		

แบบทดสอบวัดความสามัคคี ฉบับที่ 2

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 47 ข้อ เวลา 30 นาที ให้นักเรียนทำทุกข้อ โดยตอบลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นสถานการณ์เรื่องราวทั่ว ๆ ไป ให้นักเรียนอ่านแล้วคิดว่า ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานนั้น ๆ นักเรียนจะตัดสินใจทำอะไร โดยเลือกจากคำตอบที่กำหนดให้ คำตอบเหล่านั้นไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบได้อย่างสบายใจ เพราะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการเรียนของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด
3. ในแต่ละข้อจะมี 2 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก. หรือ ข้อ ข. แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ให้ตรงกับอักษร ก. หรือ ข. ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบ
4. ห้ามนักเรียนขีดเขียน หรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ

1. กวีกับเพื่อน ๆ อีก 2 คน ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนไป เข้าค่ายต่อต้านยาเสพติดที่วัดแห่งหนึ่ง ซึ่งในการเข้าค่ายนั้น มีนักเรียนมาจากหลายโรงเรียน แล้วจัดนักเรียนให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ๆ โดยแต่ละกลุ่มจะให้มีนักเรียนมาจากหลาย ๆ โรงเรียน ถ้ากวีต้องทำกิจกรรมกลุ่มที่ตนไม่เคยรู้จักกับใคร ถ้านักเรียนเป็นกวี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. พยายามพูดคุยแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม
 - ข. นั่งเฉย ๆ และพูดให้น้อยที่สุด
2. โสภาเพิ่งจะย้ายเข้ามาในโรงเรียนแห่งหนึ่ง โสภาไม่รู้จักกับเพื่อน ๆ ในห้องสักคน พอติดกับช่วงที่โรงเรียนเปิดเทอมใหม่ ทางโรงเรียนจึงจัดพิธีไหว้ครู เพื่อน ๆ ในชั้นต้องช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดพานดอกไม้ ถ้านักเรียนเป็นโสภานักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกกับเพื่อน ๆ ว่ามีอะไรให้ตนช่วยไหม
 - ข. นั่งอยู่เฉย ๆ เพราะตนยังไม่คุ้นกับใคร
3. สารภีเป็นลูกคนมีฐานะ เมื่อทางโรงเรียนจัดไปเข้าค่ายลูกเสือ โดยที่ต้องไปนอนกางเต็นท์ในสนาม สารภีไม่เคยนอนกับพื้นอย่างนั้น สารภีจึงคิดจะนำที่นอน เล็ก ๆ ไปด้วย แต่ถ้าตนเอาที่นอนไป จะทำให้เกะกะเพื่อน ๆ คนอื่น ถ้านักเรียนเป็นสารภีนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่เอาที่นอนไป เพราะคิดว่าเพื่อนนอนได้ เราก็ต้องนอนได้
 - ข. เอาที่นอนไปด้วยเพราะคิดว่าเพื่อน ๆ คงเข้าใจ
4. โรงเรียนของกาวิน จะมีคณะกรรมการมาประเมินโรงเรียน คณะครูจึงเกณฑ์นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน นักเรียนชั้น ป.6 ซึ่งเป็น นักเรียนโตกว่าชั้นอื่น จึงต้องรับผิดชอบงานมากกว่าชั้นอื่น แต่พอครูมาดูงานที่มอบหมาย ปรากฏว่ายังไม่เรียบร้อย จึงถูกตำหนิ ทั้ง ๆ ที่นักเรียนทุกคนได้ช่วยกันอย่างเต็มที่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นกาวินนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่พอใจ เพราะตนกับเพื่อนตั้งใจทำงานเต็มที่แล้ว
 - ข. ชักชวนให้เพื่อน ๆ ให้แก้ไขงานที่ยังไม่เรียบร้อย
5. อารีได้ทำงานกลุ่มช่วยกับเพื่อน ๆ อีก 3 คน อารีเป็นเด็กตั้งใจเรียน จึงให้ความสำคัญกับการเรียนมากเป็นพิเศษ เมื่อครูประจำชั้นได้บอกคะแนนที่นักเรียนทำงานกลุ่มให้นักเรียนทราบ กลุ่มอารีได้คะแนนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ถ้านักเรียนเป็นอารีนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ยอมรับว่าทำงานกับคนส่วนมากอาจเกิดข้อผิดพลาดได้
 - ข. กล่าวหาเพื่อน ๆ ว่าไม่ตั้งใจทำงาน จึงทำให้ได้คะแนนน้อย
6. ปัญญาได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ อีก 3 คน ซึ่งทั้ง 3 คนนั้นเรียนเก่งทุกคน มีเพียงปัญญาคนเดียวที่เรียนอ่อนกว่าคนอื่น เมื่อต้องทำงานร่วมกัน ปัญญาจะนั่งอยู่เฉย ๆ โดยไม่ทำอะไรเลย ถ้านักเรียนเป็นปัญญานักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ทำ แต่จะพยายามช่วยเพื่อน ๆ ทำงานในส่วนที่ตัวเองทำได้
 - ข. ทำอย่างปัญญา โดยการนั่งเฉย ๆ เพราะเพื่อนคงจะไม่ต้องการความช่วยเหลือของตน

7. การแข่งขันฟุตบอลของกลุ่มโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในรอบคัดเลือกเพื่อเข้าชิงชนะเลิศ มีโรงเรียนที่มีผลการแข่งขันเสมอกัน 2 โรงเรียน กรรมการจึงตัดสินด้วยการจับฉลากเพื่อหาโรงเรียนที่เข้าไปชิงชนะเลิศ โรงเรียนของเจมส์ ได้ส่งเจมส์เข้าไปจับฉลาก ผลการจับฉลากโรงเรียนของเจมส์ ตกรอบ ถ้านักเรียนเป็นนักกีฬาทีมเดียวกับเจมส์ นักเรียนจะได้อย่างไร
 - ก. ไม่พอใจที่เพื่อนจับฉลากตกรอบ
 - ข. บอกเจมส์ว่าไม่เป็นไร พวกเราทำดีที่สุดแล้ว
8. ในการแข่งขันกีฬาระดับอำเภอ ทางกลุ่มโรงเรียนจะนำนักกีฬาที่ชนะเลิศในแต่ละประเภทเป็นตัวแทนของกลุ่มไปแข่ง โดยจะคัดเลือกนักกีฬาที่มีความสามารถ แต่ละโรงเรียนมาเล่นร่วมกัน มานพเป็นนักกีฬาที่ได้รับคัดเลือกไปเล่นกีฬาฟุตบอล ร่วมกับเพื่อน ๆ ต่างโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นมานพ นักเรียนจะได้อย่างไร
 - ก. ไม่กล้าเล่นเต็มที่ เพราะไม่คุ้นกับใคร
 - ข. ตั้งใจเล่น เพราะตนได้รับคัดเลือกเข้ามาร่วมทีมแล้ว
9. สิริมา ประภา นฤมล ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียน ได้แข่งทำบายศรีปากชาม ในระดับอำเภอ สิริมาซึ่งเป็นคนใจร้อน ทำอะไรจะให้ได้อย่างใจ ส่วนนฤมลเป็นคนใจเย็น จะทำอะไรช้า จนทำให้สิริมาไม่พอใจว่านฤมลว่า หากทำช้าอย่างนี้จะเสร็จไม่ทันเวลา ถ้านักเรียนเป็นนฤมลนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่พอใจสิริมา เพราะตนทำดีที่สุดแล้ว
 - ข. พยายามเร่งมือและไม่สนใจคำพูดของสิริมา
10. หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว นักเรียนตั้งแต่ชั้น ป.4 – 6 ต้องทำหน้าที่ทำความสะอาดโรงอาหาร วันนี้เป็นเวรของห้อง ป.6 สายฟ้ายังทำงานที่จะส่งครูในชั่วโมงบ่ายไม่เสร็จ โดยปกติแล้วสายฟ้าต้องช่วยเพื่อน ๆ ทำความสะอาดโรงอาหาร ถ้านักเรียนเป็นสายฟ้า นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. หลบไปทำงานที่จะส่งครู เพราะเพื่อน ๆ ช่วยกันทำ
 - ข. ทำความสะอาดโรงอาหารเสร็จแล้ว จึงไปทำงานของตน
11. โดยปกติแล้วณัฐฉิ เป็นคนทำงานละเอียดรอบคอบ ครูจึงมอบหมายให้ ณัฐฉิคอยดูแลความเรียบร้อยในห้องชาวด์แล็บ เย็นวันหนึ่งณัฐฉิจะต้องรีบกลับบ้านเพื่อที่จะไปซื้อของที่ตลาดนึกขึ้นได้ว่าตนไม่แน่ใจว่าได้ปิดหน้าต่างแล้วหรือยัง ถ้านักเรียนเป็นณัฐฉิ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. กลับขึ้นไปดูก่อน ว่าตนปิดหน้าต่างหรือยัง
 - ข. ปลอมทิ้งไว้คนเดียว คงไม่มีใครมาลักของ
11. วันนี้หลังจากนักเรียนกลับบ้านไปแล้ว นักเรียนตั้งแต่ชั้น ป.4 – ป.6 ต้องกลับไปแต่งชุดลูกเสือ – เนตรนารี แล้วกลับมารวมกันที่โรงเรียนอีกครั้งเวลา 18.00 น. เพื่อทำพิธีประกาศสงครามยาเสพติดขึ้นแตกหัก วิทยาเป็นนักเรียนชั้น ป.6 และตนก็ยังทำการบ้านที่ครูสั่งยังไม่เสร็จ จึงลงเลวว่าจะมาร่วมงานกับเพื่อนหรืออยู่ทำการบ้านดีกว่า ถ้านักเรียนเป็นวิทยา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. มาร่วมพิธีกับเพื่อน ๆ แล้วกลับไปทำการบ้าน
 - ข. อยู่ทำการบ้าน ครูคงไม่ว่าอะไร

13. ในวันอาทิตย์ ซาดิซายกับเพื่อน ๆ มาเล่นที่โรงเรียนเห็นท่อน้ำรั่ว เพื่อน ๆ จึงให้ซาดิซายไปตามภารโรงมาทำ เพราะซาดิซายรู้จักบ้านภารโรงและซาดิซายก็มีจักรยาน ถ้านักเรียนเป็นซาดิซาย นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ซักจักรยานไปบอกภารโรงให้มาทำท่อน้ำ
- ข. บอกเพื่อนว่าพรุ่งนี้ก็เป็นวันจันทร์ ภารโรงก็มาทำเอง
14. ประพืกับพรเทพชอบเล่นฟุตบอลกันในห้อง จึงถูกครูทำโทษไปหลายครั้งแล้ว ว่าการเล่นฟุตบอลในห้องอาจทำให้ข้าวของในห้องเสียหายได้ วันนี้ครูประจำชั้นไม่อยู่ เพราะไปประชุมที่โรงเรียนอื่นประพืจึงชวนพรเทพเล่นฟุตบอลอีก ถ้านักเรียนเป็นพรเทพ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ปฏิเสธคำชวนของประพื กลัวว่าของจะหล่นเสียหาย
- ข. เล่นกับประพื เพราะครูไม่อยู่
15. ทางโรงเรียนจะบอกกับนักเรียนเสมอว่าเวลานำอุปกรณ์กีฬาไปเล่นแล้ว ให้นำมากเก็บที่เดิมทุกครั้ง เมื่อสัญญาณเข้าแถวดังขึ้น นักเรียนชั้นเล็ก ๆ ซึ่งกำลังเล่นฟุตบอลกันอยู่ ก็ไปเข้าชั้นเรียนโดยลืมเก็บฟุตบอลไว้ระเินผ่านมาพอดี เห็นลูกฟุตบอลอยู่ในสนาม ถ้านักเรียนเป็นวีระ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. เอาลูกฟุตบอลไปเก็บที่
- ข. ปล่อยทิ้งไว้อย่างนั้นเพราะตนไม่ได้เล่น
16. ในวันเสาร์จะมีคณะผ้าป่ามาทอดที่วัด เจ้าอาวาสจึงมาขอให้ทางโรงเรียน ช่วยจัดเด็กนักเรียนไปช่วยเสิร์ฟน้ำทางโรงเรียนจึงนำนักเรียนชั้น ป.5 – ป.6 เพราะว่าเคยผ่านงานมาแล้ว จักรกฤษตั้งใจจะทำรายงานส่งครู จึงคิดว่าตนเองจะไม่มาช่วยวัด ถ้านักเรียนเป็นจักรกฤษ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. มาช่วยเพื่อนเสิร์ฟน้ำ แล้วจึงกลับไปทำงานของตน
- ข. ไม่มา เพราะว่าขาดตนคนเดียวคงไม่ทำให้งานเสียหอก
17. ศุภกิจกับเพื่อน ๆ มีหน้าที่ดูแลต้นไม้ที่ตั้งประดับตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน ต้องดูแลรดน้ำใส่ปุ๋ย และบางครั้งก็ต้องนำมาตากแดดบ้าง ถ้าเพื่อน ๆ ของศุภกิจไม่ได้ช่วยศุภกิจทำทุกวัน ศุภกิจจึงไม่พอใจเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นศุภกิจ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ก็ทำบ้าง ไม่ทำบ้างเหมือนกับเพื่อน
- ข. ตั้งใจทำงานเหมือนเดิม
18. แก้วดามีหน้าที่ช่วยครูขายของที่ร้านสหกรณ์โรงเรียน จึงทำให้แก้วดาแทบจะไม่มีโอกาสได้เล่นเหมือนกับเพื่อน ๆ ทั้ง ๆ ที่แก้วดาก็อยากจะไปเล่นกับเพื่อน ๆ ถ้านักเรียนเป็นแก้วดา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ถ้าวันไหนมีโอกาส ก็จะขออนุญาตครูไปเล่นบ้าง
- ข. ช่วยครูขายของ เพื่อที่จะแบ่งเบารภาระของครูบ้าง

19. ในวิชาเกษตร ครูประจำชั้น ป.6 ให้ นักเรียน
ไปช่วยกันถากหญ้าเพื่อเตรียมปลูกผัก แต่
ครูไม่ได้ไปคุมเนื่องจากทางโรงเรียนมีงาน
ด่วน จึงให้นักเรียนไปทำตามลำพัง สุดาไม่
ชอบตากแดด แต่ตนจะต้องไปถากหญ้า
กลางแดดถ้านักเรียนเป็นสุดา นักเรียนจะ
ทำอย่างไร
ก. ไปถากหญ้าคนเดียวแล้วกลับไปนั่งลม
ข. ช่วยเพื่อนถากหญ้าจนเสร็จ
20. บุปผากับมาลีมีเรื่องขัดใจกันจึงไปคุยกันแต่
ทั้งสองคนเป็นนักกีฬาบอลเลย์บอล จึงทำให้
การเล่นของทีมไม่ดี ถ้าขวัญสุดาเป็นเพื่อน
ร่วมทีมของทั้งสองคน และรู้ว่าบุปผากับมาลี
มีเรื่องขัดใจกัน ถ้านักเรียนเป็นขวัญสุดา
นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. พยายามพูดชักจูงให้ทั้งสองคน
เข้าใจกัน
ข. ไม่สนใจ ปล่อยให้มันเป็นหน้าที่ของโค้ช
21. มณีกับสุดามีหน้าที่ทำความสะอาดห้องเรียน
ด้วยกัน มีอยู่วันหนึ่งที่สุดามา โรงเรียน
สาย มณีจึงต้องทำเวรคนเดียว เมื่อถึงเวลา
เข้าแถว มณีทำเวรไม่เสร็จ จึงถูกครูประจำ
ชั้นตำหนิ มณีจึงนำเรื่องที่ตนถูกตำหนิ ไป
เล่าให้สาธิตาฟัง ถ้า นักเรียนเป็นสาธิตา
นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. ช่วยมณีต่อว่าสุดาว่า เป็นต้นเหตุทำ
ให้มณีถูกตำหนิ
ข. บอกมณีว่า สุดาคงมีความจำเป็นจึง
มาสาย
22. มุกดากับสาครเรียนเก่งด้วยกันทั้งคู่ทั้งสอง
เป็นคู่แข่งทางการเรียนมาตั้งแต่ชั้น ป .1
แต่ทั้งสองก็เป็นเพื่อนรักกัน ช่วยเหลือซึ่งกัน
และกันมาตลอด ซึ่งเป็นที่อิจฉาของเพื่อน
บางคน สมศรีนำเรื่องมาเล่าให้มุกดาฟังว่า
พ่อแม่ของสาครไปคุยว่าลูกตนเรียนเก่งมาก
กว่าใครในห้อง ถ้านักเรียนเป็นมุกดา เมื่อ
ได้ฟังสมศรีเล่าแล้ว นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. ไม่สนใจคำพูดของสมศรี และเป็น
เพื่อน ที่ดีของสาครต่อไป
ข. เลิกคบกับสาคร เพราะตนก็เรียนเก่ง
พอ ๆ กับสาคร
23. เมื่อมีการแข่งขันกีฬากลุ่ม ปรากฏว่า กีฬา
ประเภทฟุตบอลของโรงเรียนพีระแพ
โรงเรียนของเกริกไปอย่างหวุดหวิด ทำให้
เพื่อน ๆ ของพีระเสียใจมาก ถ้าหลังจากการ
แข่งขัน ทางกลุ่มโรงเรียนได้มีการเลี้ยง
อาหารนักกีฬา เกริกได้มาชวนพีระกับ
เพื่อน ๆ ไปนั่งด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นพีระ
นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. ชวนเพื่อน ๆ ไปนั่งร่วมวงกับเกริก
ข. ไม่ไป เพราะยังแค้นที่โรงเรียนของ
ตนเป็นฝ่ายแพ้
24. มีนาชกต่อยกับนักเรียนห้อง ป.5 มีนาจึงนำ
เรื่องไปเล่าให้ก่อเกียรติเพื่อนร่วมชั้นฟัง
เพื่อที่จะชวนเพื่อนในชั้นไปแก้แค้น ถ้า
นักเรียนเป็นก่อเกียรติ นักเรียนจะทำ
อย่างไร
ก. ห้ามมีนาว่าอยู่โรงเรียนเดียวกัน
ต้องรักกัน
ข. ชวนเพื่อน ๆ ไปช่วยมีนาแก้แค้น

25. ในการเลือกประธานนักเรียน วีระซึ่งเป็นเพื่อนของเตชา ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งประธานนักเรียน เตชาคิดว่าเพื่อนของตนนั้นมีความสามารถน้อยกว่าผู้สมัครคนอื่น ที่ไม่ได้เป็นเพื่อนของตน ถ้านักเรียนเป็นเตชาจะตัดสินใจเลือกใคร

- ก. เลือกวีระ เพราะเป็นเพื่อนของตน
- ข. เลือกคนที่มีความสามารถ ถึงแม้จะไม่ใช่มิตรเพื่อนของตน

26. ในการซ้อมกีฬาบอลเลย์บอล ครูให้นักเรียนหัดอันเดอร์บอลเป็นกลุ่ม ๆ ในปีนี้ครูได้รับสมัครนักกีฬาเพิ่ม ซึ่งนักกีฬาที่เข้าใหม่ยังมีความชำนาญน้อย ไพลินเป็นนักกีฬาเก่าและมีทักษะการเล่นดี โค้ชให้แบ่งกลุ่มอันเดอร์บอล ถ้านักเรียนเป็นไพลิน นักเรียนจะอย่างไร

- ก. แบ่งกลุ่มโดยให้เพื่อนที่สมัครเข้าใหม่ร่วมวงด้วย
- ข. เลือกเล่นกับเพื่อน ที่เล่นเป็นแล้วเท่านั้น

27. มีคนนำอุปกรณ์การเรียนมาแจกให้ นักเรียนครูจึงเรียกธงชัยมาช่วยแจกอุปกรณ์การเรียน ซึ่งของที่นำมาแจกนั้นมีทั้งของที่มีคุณภาพดี และปานกลางปนกัน เพื่อน ๆ ของธงชัย บอกให้ธงชัยเลือกเอาของดี ๆ ไว้แจกกลุ่มของตนและเอาของที่ไม่ค่อยดีไปให้เพื่อนกลุ่มอื่น ถ้านักเรียนเป็นธงชัยนักเรียนจะอย่างไร

- ก. ทำตามที่คุณพ่อ ๆ บอก
- ข. แจกของให้เพื่อนโดยไม่ได้คัดเลือกของ

28. กิตติเป็นคนเรียนเก่ง เพื่อน ๆ จะให้ช่วยติวก่อนสอบเสมอ แต่ในปีนี้เป็นเพื่อนที่อยู่ห้องหนึ่ง ได้มาขอให้กิตติติวให้บ้าง ถ้านักเรียนเป็นกิตติจะทำอย่างไร

- ก. ติวให้เฉพาะเพื่อน ๆ ที่อยู่ในห้องตนเองเท่านั้น
- ข. ติวให้เพื่อน ๆ โดยไม่เลือกว่าอยู่ห้องไหน

29. สุวัฒน์เป็นนักกีฬาฟุตบอล และเป็นตัวเต็งของทีมอีกคนด้วย ในวันเสาร์ครูจะพาไปแข่งกับต่างโรงเรียน แต่สุวัฒน์ได้ยื่นแม่คุยกับพ่อว่าวันเสาร์นี้จะไปห้างสรรพสินค้าและจะเลยไปหาคุณยาย เพราะไม่ได้ไปหาดังนั้นแล้วถ้านักเรียนเป็นสุวัฒน์ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ไปแข่งฟุตบอลกับเพื่อน ๆ เอาไว้วันหลังค่อยไปเยี่ยมยาย
- ข. ไปกับแม่ เพราะไม่ได้ไปหายายตั้งนานแล้ว

30. ในวันงานสุนทรภู่ ทางโรงเรียนได้จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุนทรภู่ โดยที่ชั้น ป.6 ต้องแสดงละครที่สุนทรภู่ เป็นผู้แต่ง นักเรียนชั้น ป.6 จึงเลือกแสดงเรื่องพระอภัยมณี เพื่อนในห้องต่างลงความเห็นว่าจะสมพร ควรแสดงเป็นพระอภัยมณี เพราะสมพรมีความสามารถในการเป่าปี่ได้ ถ้านักเรียนเป็นสมพร นักเรียนจะอย่างไร

- ก. รับแสดงเป็นพระอภัยมณี
- ข. ให้เพื่อนคนอื่นเล่นแทน

31. ทางโรงเรียนจะจัดกีฬาภายในขึ้น ประธาน นักเรียนจึงให้นักเรียนตั้งแต่ชั้น ป.4 – ป.6 มาประชุมพร้อมกันเวลา 12.30 นาฬิกา พิชิตเป็นนักเรียนชั้น ป.6 แต่พิชิตไม่ชอบเล่นกีฬา เมื่อประธานนักเรียนเรียกเข้าประชุม ถ้านักเรียนเป็นพิชิต นักเรียนจะทำอะไร
- ก. ไม่เข้าประชุม เพราะตนไม่มีอะไรจะแสดงความคิดเห็น
- ข. เข้าประชุม จะได้ทราบว่าตนกับเพื่อน ๆ จะต้องทำอะไรบ้าง
32. โรงเรียนของประภัตร จะมีงานทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา โดยมีการแสดงของ นักเรียน แต่ละชั้น ในชั้น ป.6 ครูประจำชั้นเห็นว่าโตแล้ว จึงมอบหมายให้ไปจัดการแสดงเอง หัวหน้าชั้นจึงประชุมสมาชิกในห้องให้ร่วมแสดงความคิดเห็นว่าจะแสดงอะไร ประภัตร ซึ่งเป็นคนเก่ง เคยเป็นตัวแทนของโรงเรียน ไปเข้าค่ายผู้นำ นักเรียนมาแล้ว ถ้านักเรียนเป็นประภัตร นักเรียนจะอย่างไร
- ก. เสนอความคิดเห็นให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง
- ข. นั่งเฉย ๆ โดยไม่แสดงความคิดเห็นอะไรทั้งนั้น
33. ประธานโรงเรียนเรียกนักเรียนชั้น ป.5 – ป.6 มาประชุมพร้อมกันเพื่อปรึกษาว่าในวันมาฆบูชา หลังจากเวียนเทียนแล้ว คนส่วนมากเสนอว่าจะช่วยกันทำความสะอาดวัด แต่นิธิคิดว่าน่าจะกลับบ้านเลย ถ้านักเรียนเป็นนิธิ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. เวียนเทียนเสร็จแล้ว กลับบ้านเลย
- ข. อยู่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดวัด
34. ในการเข้าค่ายลูกเสือทางโรงเรียนได้จัดหาเต้นท์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เทพไม่ชอบกางเต้นท์เพราะมันยุ่งยาก เคยเสนอให้เพื่อนใช้ผ้าใบแทน แต่เพื่อน ๆ เห็นว่ายุงมันชุม จึงไปขอร้องให้ครูจัดหาเต้นท์ให้ ถ้านักเรียนเป็นเทพ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ยินดีเพื่อน ๆ ทำ
- ข. ช่วยเพื่อน ๆ กางเต้นท์
35. ที่บ้านของชลดามีฐานะร่ำรวย เมื่อทางโรงเรียนของความช่วยเหลือ ทางบ้านของชลดาจะให้ความช่วยเหลือทุกครั้ง ในการจัดงานวันเด็กครูให้ประธานนักเรียนเรียกประชุมคณะกรรมการนักเรียนเพื่อที่จะให้เตรียมงาน ในการประชุมประธานจะให้เพื่อน ๆ ได้แสดงความคิดเห็น แต่ในครั้งนั้นชลดา มีความคิดต่างจากเพื่อน ๆ ถ้านักเรียนเป็นชลดา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่พอใจ เพราะทางบ้านของตนช่วยเหลือโรงเรียนมาตลอด
- ข. มติส่วนใหญ่ว่าอย่างไร ก็จะทำให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่
36. ปริศนาเป็นหัวหน้าชั้น ได้เรียกประชุมเพื่อน ๆ เพื่อปรึกษาว่าจะทำอะไรให้เป็นของขวัญสำหรับวันเกิดของครูประจำชั้น เพื่อน ๆ ได้เสนอว่าจะทำบัตรอวยพรให้กับครู แต่ปริศนาคิดว่าน่าจะหาของขวัญมาให้ครู ถ้านักเรียนเป็นปริศนา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ช่วยเพื่อน ๆ ทำบัตรอวยพรให้ครู
- ข. หาของขวัญมาให้ครู โดยไม่รวมกับใคร

37. ในการจัดไปทัศนศึกษาครูจึงเรียกนักเรียนมาประชุมเพื่อที่จะถามความคิดเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ต้องการจะไปเที่ยวที่ใด เพื่อน ๆ บอกว่าจะไปอนุสรณ์ดอนเจดีย์ เพราะว่าจะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ แต่ ตำรวจเคยไปอนุสรณ์ดอนเจดีย์มาแล้วจึงอยากจะให้เพื่อน ๆ ไปที่อื่นแทน ถ้านักเรียนเป็นตำรวจ นักเรียนจะอย่างไร

ก. ถ้าเพื่อน ๆ ไปอนุสรณ์ดอนเจดีย์
ตนก็ไม่ไป

ข. เพื่อน ๆ ตกลงกันว่าจะไปที่ไหนตน
ก็ไปด้วย

38. ในการเข้าค่าย เพื่อน ๆ ได้เตรียมรายการอาหารไว้ แต่ช่วยชาญเสนอว่าจะเป็นการประเภทกระป๋องมากกว่าจะได้สะดวก แต่มีเพื่อน ๆ บางคนแย้งว่าจุดประสงค์ของการเข้าค่ายส่วนหนึ่งคือต้องการให้เราได้รับความรับผิดชอบ สามารถที่จะประกอบอาหารกันเองได้ เพราะฉะนั้นเราควรทำอาหารชนิดง่าย ๆ แต่ไม่ควรเป็นอาหารกระป๋อง ถ้านักเรียนเป็นช่วยชาญ นักเรียนจะอย่างไร

ก. เตรียมอาหารกระป๋องไว้สำหรับตนเอง

ข. เห็นด้วยกับเพื่อน ๆ ที่จะประกอบอาหารง่าย ๆ

39. นักเรียนชั้น ป.6 จะจัดงานเลี้ยง ก่อนที่ตนจะแยกย้ายไปเรียนต่อชั้นม.1 เพื่อน ๆ จึงเสนอว่าควรจัดงานตอนกลางวันเพื่อคนที่อยู่บ้านไกลจะได้สะดวก แต่ไกรสรไม่เห็นด้วย ไกรสรต้องการให้จัดงานตอนกลางคืนจะได้สนุกเมื่อหัวหน้าห้องขอให้สมาชิกยกมือว่าจะจัดงานตอนกลางคืนหรือกลางวันสมาชิกส่วนใหญ่ต้องการให้จัดงานตอนกลางวัน ถ้านักเรียนเป็นไกรสรนักเรียนจะอย่างไร

ก. ไม่มาร่วมงานกับเพื่อน

ข. มาร่วมงานกับเพื่อนด้วยความเต็มใจ

40. ในการแข่งขันกีฬากลุ่ม โรงเรียนของ นฤมล เป็นเจ้าภาพในขณะที่มีการแข่งกีฬาประเภทต่าง ๆ ครูจะให้นักเรียนออกมาดูกีฬา นฤมลไม่ได้เล่นกีฬาเหมือนกับเพื่อน ๆ เนื่องจากว่านฤมลเป็นโรคหอบ แต่เพื่อน ๆ ของ นฤมลเล่นกีฬาหมดทุกคน ในขณะที่เพื่อนกำลังแข่งกีฬานฤมลคิดว่าจะไปดูเพื่อนแข่งกีฬาหรือทำอะไรดี ถ้านักเรียนเป็นนฤมล นักเรียนจะอย่างไร

ก. ไปนั่งเป็นกำลังใจให้เพื่อน ๆ ที่ชอบ
สนาม

ข. หาที่สงบ แล้วเอาหนังสือไปอ่าน

41. ในวันขึ้นปีใหม่ ห้อง ป.6 ได้ขออนุญาตครูประจำชั้นจัดงานวันขึ้นปีใหม่ สมาชิกในห้องจึงตกลงกันว่าจะซื้ออาหารสดมาประกอบอาหารเอง เพื่อจะได้ประหยัดค่าอาหาร รุ่งรัตน์เป็นสมาชิกคนหนึ่งของห้อง ป.6 และที่บ้านของรุ่งรัตน์มีอาชีพทำอาหารขาย และตัวของรุ่งรัตน์ก็มีความสามารถในการทำอาหารบางชนิด ดีพอสมควร หัวหน้าห้องจึงหาคนที่รับหน้าที่ทำอาหาร ถ้านักเรียนเป็นรุ่งรัตน์ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. รับอาสาเพื่อน ๆ ว่าจะเป็นคนทำอาหาร
ข. ขอให้คนอื่นรับงาน แล้วตนจะคอยเป็นลูกมือ
42. ลลิตาไม่ได้ไปโรงเรียนเมื่อวันศุกร์ จึงไม่รู้ว่าครูประจำชั้นนัดเพื่อน ๆ ในห้องมารวมกันปลูกต้นไม้หน้าอาคารเรียน มีน้องคนหนึ่งที่อยู่ข้างบ้านลลิตาได้ขี่ จักรยานผ่านหน้าโรงเรียน เห็นนักเรียนชั้น ป.6 นำต้นไม้มาช่วยกันปลูกหน้าอาคารเรียน จึงนำเรื่องมาบอกกับลลิตาถ้านักเรียนเป็นลลิตา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. อยู่บ้าน เพราะเพื่อน ๆ คิดว่าตนไม่รู้ จึงไม่ได้ไปช่วย
ข. รีบไปขออนุญาตแม่ เพื่อไปช่วยเพื่อน ๆ ปลูกต้นไม้
43. ที่โรงเรียนของสุวัฒน์มีอ่างบัวหลายอ่าง ซึ่งเป็นแหล่งเพาะยุงลาย ทางโรงเรียนจึงหาวิธีที่จะทำลายลูกน้ำ จึงคิดที่จะนำปลาหางนกยูงมาเลี้ยงในอ่างบัวครูประจำชั้นของสุวิทย์จึงได้บอกกับ นักเรียนว่าบ้านใครมีปลาหางนกยูงให้แบ่งมาเลี้ยงที่โรงเรียนบ้างและบ้านของ สุวิทย์เพาะปลาสวยงามขาย ถ้านักเรียนเป็นสุวิทย์ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ในวันรุ่งขึ้น จะเอาปลาหางนกยูงมาให้ครู
ข. ถามครูว่าที่บ้านผมขาย ครูจะซื้อไหมครับ
44. ฉัตรนำเรื่องที่พ่อของวัลลภมาแล้วเอะอะอาละวาดที่ร้านค้าเมื่อคืนที่ผ่านมา เล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง พ่อวัลลภได้ยินแล้วโกรธมาก จนถึงมีเรื่องชกต่อยกัน พิพัฒน์ซึ่งเพื่อนของทั้งสองคน อยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย ถ้านักเรียนเป็นพิพัฒน์ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ปลอบให้สองคนนั้นทะเลาะกันต่อไป
ข. เข้าไปห้าม แล้วว่ากล่าวทั้งสองคน
45. สมศักดิ์ทราบข่าวมาว่า พุ่มนี้จะมีคนมาบริจาคของให้กับนักเรียน มีข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ มากมาย แต่เพื่อน ๆ บางคนยังไม่ทราบเพราะว่า เพื่อนบางคนขาดเรียนเป็นประจำอาจจะทำให้ไม่ทราบ ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์นักเรียนจะบอกข่าวกับเพื่อน ๆ หรือไม่
- ก. บอกกับเพื่อน ๆ เพื่อที่จะมารับบริจาคกันอย่างทั่วถึง
ข. ไม่บอกเพื่อน ๆ เพราะถ้าเพื่อนไม่มาตนอาจจะได้รับของบริจาคมากขึ้น

46. ในวิชางานบ้าน ครูจัดกลุ่มให้นักเรียนประกอบอาหาร โดยที่นักเรียนต้องเตรียมอุปกรณ์มาเอง ในกลุ่มของอุษาเก็บเงินคนละ 20 บาท แต่ในวันที่ทำอาหาร อุษาไม่ได้มาโรงเรียน เพราะว่าป่วย ถ้านักเรียนเป็นอุษา จะทำอย่างไรกับเงินที่กลุ่มเก็บไป
- ก. ยกให้กลุ่ม เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของตน
 - ข. ขอเงินคืน เพราะตนไม่ได้กินอาหารที่ทางกลุ่มทำ

47. หมู่บ้านที่สมรอยู่นั้นจะจัดงานทำบุญวันขึ้นปีใหม่ทุก ๆ ปี ชาวบ้านจะช่วยกันบริจาคเงิน อาหาร และเสียสละเวลาช่วยงานกันอย่างขมิ้มมั่น และในปีที่สมรติดธุระสำคัญจึงไม่มีโอกาสไปช่วยเพื่อนบ้านเตรียมงาน
- ก. บริจาคเงินสมทบกับเพื่อนบ้าน
 - ข. ไม่บริจาคเงิน เพราะตนไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม

แบบทดสอบวัดความเสี่ยสละ ฉบับที่ 1

คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 48 ข้อ เวลา 15 นาที ให้นักเรียนตอบในทันทีทันใดอย่างรวดเร็ว ทำทุกข้อ โดยตอบลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบชุดนี้ เป็นแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึก หรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้และเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยมีข้อความให้นักเรียนอ่านแล้ว ให้พิจารณาว่านักเรียนมีความรู้สึก หรือเคยปฏิบัติเหมือนกับข้อเท็จจริงในข้อความนั้นหรือไม่ คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด ดังนั้น นักเรียนตอบได้อย่างสบายใจ เพราะไม่มีผลใด ๆ ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบด้วยความเป็นจริงมากที่สุด
3. วิธีการตอบแบบทดสอบ ให้นักเรียนอ่านแต่ละข้อความแล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง “ใช่” กับ “ไม่ใช่” ช่องใดช่องหนึ่งเท่านั้นในกระดาษคำตอบ โดยให้ถือเกณฑ์ดังนี้

ใช่	คือ	ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ หรือมีความรู้สึกเห็นด้วยกับการปฏิบัติเช่นนั้น
ไม่ใช่	คือ	ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่นักเรียนปฏิบัติอยู่ หรือมีความรู้สึกไม่เห็นด้วยกับการปฏิบัติเช่นนั้น

แบบทดสอบวัดความเสียสละ

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1. ข้าพเจ้าไม่อยากเป็นหัวหน้าห้องเพราะงานมาก.....		
2. ข้าพเจ้านำถังขยะที่เต็ม ไปเทโดยไม่ต้องรอให้ครูใช้		
3. ถ้าโรงเรียนมอบหมายงานให้ทำ ข้าพเจ้าขอเลือกงานที่ชอบก่อนคนอื่น.....		
4. ข้าพเจ้าช่วยรดน้ำต้นไม้ของโรงเรียน โดยไม่มีใครใช้.....		
5. ถ้าข้าพเจ้าว่าง จะช่วยเพื่อนที่ยังทำงานไม่เสร็จ.....		
6. เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนทำงานไม่เสร็จ จะไปช่วย.....		
7. ถึงแม้โรงเรียนมีงานตรงกับวันหยุด ข้าพเจ้าจะมาช่วย.....		
8. ข้าพเจ้าทำเวรแทนเมื่อเพื่อนไม่มา.....		
9. ถ้าเห็นเพื่อนถือของพะรุงพะรัง ข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วยถือ.....		
10. ข้าพเจ้าทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น		
11. ในการทำงานกลุ่ม ถ้าข้าพเจ้าต้องทำงานมากกว่าเพื่อน ข้าพเจ้าไม่รู้สึกละอาย.....		
12. ถ้าครูขออาสาสมัครช่วยขายของ ข้าพเจ้าจะรีบยกมือก่อน.....		
13. ข้าพเจ้าอยู่ช่วยครูประจำชั้นจัดป้ายนิเทศก่อน แล้วจึงกลับไป ทำการบ้าน.....		
14. ข้าพเจ้าจะนั่งเฉย เมื่อเพื่อนขอบริจาคเงินเพื่อนำมาซื้อของใช้ร่วมกัน.....		
15. ข้าพเจ้าให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน เมื่อเพื่อนลืมเอามา.....		
16. ข้าพเจ้านำเสื้อผ้าที่อยู่ในสภาพดี บริจาคให้กับคนยากจน.....		
17. ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะให้เงินแก่คนขอทาน.....		
18. ข้าพเจ้านำของใช้บางอย่างที่มีจำนวนมาก มาแบ่งให้กับเพื่อนที่ไม่มีใช้.....		
19. ข้าพเจ้าบริจาคเงินเมื่อมีคนมาเรียไร เพราะความรำคาญ.....		
20. เมื่อให้ของกับใคร ข้าพเจ้าคิดว่าเขาควรให้เรากลับบ้าง.....		
21. ในการทำงานกลุ่ม ข้าพเจ้าไม่เคยออกเงินมากกว่าใคร.....		
22. ข้าพเจ้าไม่พอใจ ถ้าเพื่อนในกลุ่มออกเงินไม่เท่ากัน.....		
23. ข้าพเจ้าไม่ชอบแสดงความคิดเห็นเมื่อต้องทำงานกลุ่ม.....		
24. ข้าพเจ้าช่วยอธิบายให้เพื่อนฟังเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ.....		
25. เมื่อข้าพเจ้าช่วยอธิบายการบ้าน ให้ใครฟัง ข้าพเจ้าจะเรียกสิ่งตอบแทน.....		
26. ข้าพเจ้าไม่เคยช่วยเพื่อน คิดแก้ไขปัญหา.....		
27. ข้าพเจ้ายินดีที่จะช่วยคนอื่นแก้ไขปัญหาด่าง ๑.....		
28. ข้าพเจ้ายินดีที่จะสอนหนังสือให้กับเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง.....		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
29. ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้ช่วยเพื่อนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ.....		
30. ข้าพเจ้าคิดว่าการช่วยผู้อื่นแก้ปัญหา ทำให้มีความคิด กว้างขวางมากขึ้น.....		
31. ข้าพเจ้าคิดว่าการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในห้องเรียน เป็นหน้าที่ของ ครูประจำชั้น ไม่ใช่หน้าที่ของข้าพเจ้า.....		
32. ในขณะที่ข้าพเจ้านั่งรถประจำทาง เห็นคนที่ยืนถือของ ข้าพเจ้าจะช่วยถือของให้.....		
33. ข้าพเจ้าจะแบ่งอาหารให้ใคร ก็ต่อเมื่อตัวเองกินอิ่มแล้ว.....		
34. ถ้าอาหารกลางวันของโรงเรียนไม่พอ ข้าพเจ้าจะให้น้อง ๆ ในโรงเรียน ได้ทานก่อน.....		
35. ข้าพเจ้ารีบจะมาโรงเรียนถ้าเห็นคนตาบอดกำลังจะข้ามถนน ข้าพเจ้าจะพาคนตาบอดข้ามถนนก่อน.....		
36. เมื่อข้าพเจ้านั่งรถเมล์ข้าพเจ้าสละที่นั่งให้กับคนชรา.....		
37. ข้าพเจ้าไม่เต็มใจที่จะยืน เพื่อให้คนอื่นนั่งแทน.....		
38. ข้าพเจ้ายินดีสละเก้าอี้ที่อยู่หน้าเวที ให้กับแขกที่มาในงานของโรงเรียน.....		
39. ข้าพเจ้าจะไม่ช่วยใครทำอะไร ในขณะที่เป็นเวลาพักผ่อนของข้าพเจ้า.....		
40. ถ้าข้าพเจ้าต้องนั่งรถไปไกล ข้าพเจ้าจะไม่ลุกขึ้นให้ใครนั่งทั้งนั้น.....		
41. ข้าพเจ้าไม่โกรธ เมื่อเพื่อนทำปากกาที่ยืมไปหาย.....		
42. ข้าพเจ้าจะแสดงความยินดีกับเพื่อนที่ได้รับรางวัล.....		
43. ถ้าใครทำให้ข้าพเจ้าอาย ข้าพเจ้าจะต้องแก้แค้น.....		
44. ข้าพเจ้าคิดว่าคนที่ทำผิดโดยไม่ตั้งใจควรได้รับการให้อภัย.....		
45. เมื่อเพื่อนกลุ้มใจ ข้าพเจ้าก็พลอยไม่สบายใจไปกับเพื่อนด้วย.....		
46. ข้าพเจ้าพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่.....		
47. ข้าพเจ้าให้อภัยเพื่อนทุกครั้งเมื่อเพื่อนสำนึกผิด.....		
48. ถ้าเพื่อนมีความสุข ข้าพเจ้าก็มีความสุขด้วย		

แบบทดสอบวัดความเสี่ยสละ ฉบับที่ 2

คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 48 ข้อ เวลา 15 นาที ให้นักเรียนทำทุกข้อ โดยตอบลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบทดสอบชุดนี้ เป็นสถานการณ์เรื่องราวทั่ว ๆ ไป ให้นักเรียนอ่านแล้วคิดว่า ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น ๆ นักเรียนจะตัดสินใจทำอะไร โดยเลือกคำตอบที่กำหนดให้ คำตอบเหล่านั้นไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบได้อย่างสบายใจ เพราะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการเรียนของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด
3. ในแต่ละข้อจะมี 2 ตัวเลือก ให้นักเรียนตอบเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก. หรือ ข้อ ข. แล้วทำเครื่องหมาย (X) ให้ตรงกับอักษร ก. หรือ ข. ที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบ
4. ห้ามนักเรียนขีดเขียน หรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ

1. ทางโรงเรียนจัดนักเรียนเพื่อทำความสะอาดตามห้องต่าง ๆ ประกาศรีมีหน้าที่ทำความสะอาดห้องพยาบาล กฤษฎาทำความสะอาดสะอาดห้องวิทยาศาสตร์ซึ่งทั้งสองคนเป็นเพื่อนกัน วันหนึ่งประกาศรีไม่มาโรงเรียน จึงไม่มีคนทำความสะอาดห้องพยาบาล และกฤษฎาก็อธิบายว่าประกาศรีไม่ได้มาโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นกฤษฎา นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ปล่อยทิ้งไปอย่างนั้น เสียเวลาโรงเรียน
 - ข. รีบทำความสะอาดห้องวิทยาศาสตร์ให้เสร็จ แล้วไปทำห้องพยาบาล
2. ครูที่เป็นเจ้าหน้าที่สหกรณ์ได้ขออาสาสมัครเจ้าหน้าที่ขายของสหกรณ์ ในเวลาพักเที่ยงของแต่ละวัน นลินีคิดว่าถ้าตนสมัครไปช่วยครูขายของ ก็จะได้เล่นในเวลาพักกลางวันถ้านักเรียนเป็นนลินี นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. บอกกับครูว่าตนจะไปช่วยขายของที่ร้านสหกรณ์
 - ข. ไม่สมัคร เพราะจะทำให้ไม่มีเวลาเล่นตอนกลางวัน
3. ในวิชาเกษตรครูได้มอบหมายให้นักเรียนเตรียมแปลงที่จะปลูกผัก อริสาหยุดเรียนไปหลายวัน ทำให้ทำแปลงที่จะปลูกผักไม่ทัน จึงหาเวลาตอนพักเที่ยงทำแปลงสุวิทย์ซึ่งกำลังเล่นอยู่กับเพื่อน ๆ เห็นอริสาทำแปลงอยู่คนเดียว ถ้านักเรียนเป็นสุวิทย์ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. บอกกับอริสาว่าถ้าตนช่วยทำ ต้องเลี้ยงขนมตน
 - ข. เข้าไปช่วยอริสาทำแปลง เพื่อจะได้ปลูกผักพร้อมเพื่อน ๆ
4. หลังจากเลิกเรียน ณรงค์กำลังเตรียมตัวจะกลับบ้าน เห็นครูประจำชั้นกำลังจัดป้ายนิเทศอยู่ และบ้านของณรงค์ก็อยู่ติดกับโรงเรียน แต่ว่าตนได้บอกกับแม่ว่าจะไปตลาดนัดด้วย ถ้านักเรียนเป็นณรงค์ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. กลับบ้านเพื่อจะได้ไปตลาดนัดกับแม่
 - ข. กลับไปบ้านบอกแม่ว่า ตนไม่ไปตลาดนัด จะอยู่ช่วยครูทำงาน
5. บ้านของเดชาติดอยู่กับเพื่อนบ้านหลังหนึ่ง แต่พ่อแม่ของเดชาสั่งห้ามไม่ให้ เดชาคบกับใครในบ้านหลังนั้น โดยอ้างเหตุผลว่าคนในบ้านนั้นไม่รู้จักทำมาหากิน ลักเล็กขโมยน้อย ในวันอาทิตย์ เดชาอยู่บ้านตามลำพัง เพราะพ่อกับแม่ออกไปทำธุระนอกบ้าน เดชาได้ยินเสียงเด็กร้องของความช่วยเหลือ เดชาจึงไปดูที่ชายรั้วเห็นเด็กชายคนหนึ่งกำลังตะเกียกตะกายอยู่ที่บ่อน้ำหน้าบ้าน ถ้านักเรียนเป็นเดชา นักเรียนจะช่วยเด็กคนนั้นหรือไม่
 - ก. ช่วย เพราะเด็กกำลังตกอยู่ในอันตราย
 - ข. ไม่ช่วย
6. ทางโรงเรียนได้แบ่งหน้าที่ให้กับนักเรียนช่วยรดน้ำต้นไม้ ในวันที่โรงเรียนหยุด สามารถกับสาธิตมีบ้านอยู่ใกล้กับโรงเรียนจึงได้รับหน้าที่คนละหนึ่งวัน แต่วันเสาร์หน้าสามารถต้องไปทำธุระที่ต่างจังหวัดกับแม่ ถ้านักเรียนเป็นสาธิตนักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. รดต้นไม้แทนสามารถ
 - ข. ปล่อยทิ้งไว้ เพราะคิดว่าวันเดียวต้นไม้คงไม่ตาย

7. ในวันเสาร์ คักดาตั้งใจไว้ว่าจะไปตกปลา กับ พี่ เรวัตซึ่งเป็นเพื่อนกับคักดาได้รับอาสา ครูว่าจะมาช่วยจัดหนังสือในห้องสมุด โดยที่ เรวัตได้ไปชวนคักดากับเพื่อนอีกสองสาม คนเพื่อมาช่วยกันจัดหนังสือในห้องสมุด ถ้า นักเรียนเป็นคักดา นักเรียนจะอย่างไร
 ก. ไปตกปลา กับพี่ชาย เพราะตนตั้งใจไว้ ตั้งแต่แรกแล้ว
 ข. มาช่วยเรวัตจัดหนังสือ เพราะคิดว่า ห้องสมุดจะได้เป็นระเบียบ
8. เพชรเดินผ่านหน้าห้อง ป.3 เห็นน้องผู้ชาย 2 คน กำลังช่วยกันยกถังน้ำเพื่อวางบนที่ ทำ น้ำเย็น ด้วยความยากลำบาก ถ้านักเรียน เป็นเพชร นักเรียนจะอย่างไร
 ก. เข้าไปช่วยน้องยกถังน้ำ
 ข. ให้น้องสองคนนั้นยกถังน้ำตามลำพัง
9. ในช่วงเวลาพักเที่ยง จัตรชัยกำลังเล่น ฟุตบอลอยู่กับเพื่อน ๆ เห็นภารโรงตัดกิ่งไม้ และยังไม่ได้นำไปทิ้ง ซึ่งโรงเรียนของจัตร ชัยก็มีภารโรงเพียงคนเดียว ถ้านักเรียนเป็น จัตรชัย นักเรียนจะอย่างไร
 ก. ชวนเพื่อน ๆ ไปช่วยภารโรงขนกิ่งไม้ ไปทิ้ง
 ข. เล่นต่อไป เพราะเป็นหน้าที่ ของภารโรงอยู่แล้ว
10. ในช่วงเวลาพักเที่ยง จัตรชัยกำลังเล่น ฟุตบอลอยู่กับเพื่อน ๆ เห็นภารโรงตัดกิ่งไม้ และยังไม่ได้นำไปทิ้ง ซึ่งโรงเรียนของจัตร ชัยก็มีภารโรงเพียงคนเดียว ถ้านักเรียนเป็น จัตรชัย นักเรียนจะทำ อย่างไร
 ก. ชวนเพื่อน ๆ ไปช่วยภารโรงขน กิ่งไม้ไปทิ้ง
 ข. เล่นต่อไป เพราะเป็นหน้าที่ของ ภารโรงอยู่แล้ว
11. พิทยาช่วยคุณครูขายของ คุณครูจึงให้ขนมกับ พิทยา และพิทยาก็กินข้าวอิ่มแล้ว ในขณะที่ครู ส่งขนมให้พิทยา มีเด็กอนุบาลมองดูขนมที่ครู ส่งให้พิทยา ถ้านักเรียนเป็นพิทยานักเรียนจะ ทำอย่างไร
 ก. เอาขนมไปเก็บไว้ในกระเป๋า
 ข. แบ่งขนมให้น้อง
12. ในช่วงโมเมนต์ศาสตร์ครูประจำวิชา ให้นัก เรียนทำแบบฝึกหัด หลังจากที่ครูอธิบายจบ แต่สมุดของสมเดชเหลือไม่พอกับจำนวนแบบ ฝึกหัด วาริรู้ว่าสมเดชสมุดหมด และตน เองก็มีสมุดที่ยังไม่ได้ใช้ ถ้า นักเรียนเป็น วาริ นักเรียนจะอย่างไร
 ก. อยู่เฉย ๆ ให้สมเดชหาสมุดเอง
 ข. เอาสมุดของตนให้สมเดชใช้ก่อน
13. ปราณีนำข้าวมารับประทานเป็นอาหารกลาง วัน ในขณะที่ปราณีกำลังนั่งรับประทาน อาหารอยู่นั้น เห็นสุนัขแม่ลูกอ่อนตัวหนึ่งเดิน โสโครก เพื่อคอยเศษอาหาร ถ้านักเรียนเป็น ปราณี นักเรียนจะอย่างไร
 ก. แบ่งอาหารของตนเองให้สุนัขตัวนั้น
 ข. คิดว่าถ้าอาหารของตนเหลือ แล้วจะให้ สุนัขตัวนั้น
14. ทางโรงเรียนของวารินทร์ได้ขอบริจาคหนังสือ จากนักเรียนชั้นป.6 เพื่อเอาไว้ให้นักเรียนรุ่น น้องที่มีฐานะยากจน และวารินทร์ก็เป็นลูกคน เดียวไม่จำเป็นต้องเก็บหนังสือไว้ใช้ ถ้า นักเรียนเป็นวารินทร์ นักเรียนจะอย่างไร
 ก. นำหนังสือมาบริจาคให้กับโรงเรียน
 ข. เก็บหนังสือไว้เพราะอาจได้ใช้ประโยชน์ ในภายหลัง

15. สุดารัตน์ตั้งใจไปซื้อดินสอสำรองไว้ใช้ ที่ร้านสหกรณ์ พอดีกับภาซึ่งไม่มีดินสอใช้เลยก็มาซื้อดินด้วยและที่ร้านสหกรณ์ก็เหลือดินสอเพียงแท่งเดียวเท่านั้น แต่ครูขายดินสอให้สุดารัตน์ เพราะว่าสุดารัตน์มาซื้อก่อน ถ้านักเรียนเป็นสุดารัตน์ นักเรียนจะอย่างไร
 ก. ให้ภาไปซื้อดินสอที่ร้านค้าหน้าโรงเรียน
 ข. ให้ครูขายดินสอให้กับภา
16. ดวงตามีนิสัยรักต้นไม้ จึงหาต้นไม้หลายชนิดมาปลูกไว้จำนวนมาก วันหนึ่ง ดวงใจได้มีโอกาสมาเที่ยวบ้านของดวงตาเห็นต้นไม้ที่ดวงตาปลูกไว้ ดวงใจจะเอ่ยปากขอต้นไม้จากดวงตาก็กังกรใจ ดวงตาสังเกตเห็นว่าดวงใจชอบต้นไม้มาก ถ้านักเรียนเป็นดวงตา นักเรียนจะอย่างไร
 ก. แบ่งต้นไม้ให้ดวงใจ โดยที่ไม่ต้องเอ่ยขอ
 ข. ให้ต้นไม้ เมื่อดวงใจขอ
17. ในช่วงต้นเดือนธันวาคม เริ่มย่างเข้าฤดูหนาว ซึ่งปีนี้กรมอุตุนิยมวิทยาพยากรณ์ว่าอากาศหนาวเย็นมากกว่าทุกปีที่ผ่านมาทางราชการจึงได้ขอรับบริจาคผ้าห่ม เสื้อกันหนาวเพื่อบรรเทาความหนาวเย็นให้กับชาวบ้านที่ขาดแคลน ถ้านักเรียนมีเสื้อกันหนาวหลายตัว นักเรียนจะอย่างไร
 ก. ไม่บริจาค เพราะคิดว่ามีคนอื่นบริจาคอยู่แล้ว
 ข. บริจาค จะได้ช่วยบรรเทาความหนาวเย็นให้กับคนอื่นได้
18. ในวันทหารผ่านศึก ทางมูลนิธิทหารผ่านศึกได้นำดอกป๊อปปีมาให้ทางโรงเรียนช่วยจำหน่ายให้แก่นักเรียน ซึ่งจำหน่ายดอกละ 5 บาท ถ้าในวันนี้มีเงินเฉพาะค่าอาหารและค่าขนม นักเรียนจะช่วยซื้อดอกป๊อปปีหรือไม่
 ก. ถ้ามีเพื่อน ๆ ซื้อ ก็จะซื้อบ้าง
 ข. ซื้อ แล้วงดกินขนมหนึ่งวัน
19. ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนที่อยู่ห้องเดียวกันไม่ได้ทานข้าวกลางวันอยู่บ่อย ๆ และทราบภายหลังว่าเพื่อนมีเงินซื้ออาหารบางวันเท่านั้น นักเรียนจะอย่างไร
 ก. แบ่งอาหารให้เพื่อนทานในบางวัน
 ข. คิดว่าเพื่อนคงชิน ถึงการอดอาหารแล้ว
20. อติเรกเป็นคนที่ใช้เงินเปลือง ทางบ้านให้เงินไปก็นำไปเล่นเกมสัจจนหมด จึงไม่มีเงินไปซื้อกระดาษร้อยปอนด์ เพื่อใช้ในวิชาศิลปะ อติเรกจึงไปขอยืมกระดาษจากณัฐพรซึ่งมีกระดาษร้อยปอนด์อยู่หลายแผ่น ถ้านักเรียนเป็นณัฐพร จะให้กระดาษกับอติเรกหรือไม่
 ก. ให้ แต่บอกอติเรกว่า ถ้ายังทำตัวอย่างนี้อีก จะไม่ช่วยอีก
 ข. ไม่ให้ คราวหน้าจะได้ไม่ทำตัวอย่างนี้อีก
21. แม่ซื้อขนมจากตลาดมาฝากไพรัชกับน้อง โดยแบ่งขนมให้ทั้งสองคนเท่ากัน แต่น้องของไพรัชกินขนมหมดก่อน แล้วมาขอขนมของไพรัชอีก ถ้านักเรียนเป็นไพรัช นักเรียนจะอย่างไร
 ก. ไม่ให้ เพราะแม่ได้แบ่งให้เท่ากันแล้ว
 ข. แบ่งขนมบางส่วนให้น้อง

22. ปราณีเตรียมตัวไปตลาดกับแม่ เห็นสุนัขวิ่งกระหืดกระหอบมาหาตนที่บ้าน พร้อมทั้งบอกว่าตนเองทำงานที่คุณครูสั่งไม่ได้ เพราะในขณะที่ครูอธิบายมั่วคยกับสมคิด เลยมาขอให้ปราณีช่วยอธิบาย ถ้านักเรียนเป็นปราณีจะทำอย่างไร
ก. อยู่อธิบายงานให้สุนัขฟังจนเข้าใจ
ข. บอกว่าตนก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน
23. ในวิชาคณิตศาสตร์ครูจัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยที่ในกลุ่มมีทั้งเด็กเรียนเก่งอ่อนปนกัน รุจิราเรียนวิชาคณิตศาสตร์เก่งมา เมื่อเข้ากลุ่มกับเพื่อน นักเรียนคิดว่ารุจิราควรทำอย่างไร
ก. นั่งทำงานของตนโดยไม่สนใจใคร
ข. ช่วยครูอธิบายให้เพื่อนที่ยังไม่เข้าใจฟัง
24. ศิริวรรณขอเงินแม่เพื่อนำมาจ่ายค่าอุปกรณ์การเรียน แต่ในระหว่างทางศิริวรรณได้ทำเงินหาย ถ้าตนนำเรื่องที่ทำเงินหายไปเล่าให้แม่ฟัง แม่จะต้องโกรธมาก เพราะที่บ้านของศิริวรรณมีฐานะยากจน เงินที่แม่ให้มานั้นกว่าแม่จะหามาได้ ต้องเอาหยาดเหงื่อเข้าแลก สุมาลีเห็นเพื่อน ๆ กำลังช่วยกันคิดว่าจะช่วย ศิริวรรณแก้ปัญหาอย่างไรดี ถ้านักเรียนเป็นสุมาลี นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. ร่วมกับเพื่อนช่วยคิดหาทางออกให้กับศิริวรรณ
ข. ไม่ต้องทำอะไร เพราะมีเพื่อน ๆ ช่วยกันคิดหลายแล้ว
25. นักเรียนชั้น ป.6 ได้ปลูกผักสวนครัวไว้ด้านหลังของโรงเรียนซึ่งติดกับที่ของชาวบ้าน จึงทำให้ผักที่ปลูกไว้ถูกไก่จิกกินจนใบโก่น เพื่อน ๆ ในห้องจึงปรึกษาวางจะทำอย่างไรดี หัวหน้าห้องจึงขอให้ทุกคนช่วยกันคิดแก้ปัญหาเพื่อนในห้องคนหนึ่งทราบที่บ้านของสุกัญญาปลูกผักขาย จึงให้สุกัญญาช่วยคิดว่าจะทำอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นสุกัญญา นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. ปลอมให้เพื่อน ๆ คิด เพราะตนไม่เดือดร้อน
ข. ช่วยเพื่อน ๆ คิดว่าจะทำอย่างไรจะไม่ให้ผักถูกไก่จิก
26. ลักษณะกวนสันต์กล่าวหาว่าขโมยเงินของตนไป ซึ่งความจริงแล้วลักษณะไม่ได้ขโมยเงินไป แต่กวนสันต์ก็คาดคั้นให้ลักษณะนำเงินมาคืนตนไม่อย่างนั้นจะนำเรื่องไปเล่าให้ครูฟัง ลักษณะจึงนำเรื่องไปเล่าให้ติลกฟัง เพื่อให้ติลกช่วยคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะให้กวนสันต์เข้าใจ ถ้านักเรียนเป็นติลก นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. ช่วยลักษณะคิดที่จะอธิบายให้กวนสันต์เข้าใจ
ข. ไม่สนใจ เพราะไม่ใช่เรื่องของตน
27. จุมพลเห็นศักดิ์ศรีนั่งเศร้ามาหลายวัน จึงเข้าไปสอบถามว่ามีอะไรทำให้ไม่สบายใจ ศักดิ์ศรีจึงเล่าให้ฟังว่าแม่ของตนนอนป่วยอยู่ที่บ้าน แต่ตนไม่มีเงินที่จะพาแม่ไปหาหมอ ถ้าตนจะเอ่ยปากขอยืมเงินของจุมพล ตนก็รู้ว่าจุมพลก็ไม่มีเงินเหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นจุมพล นักเรียนจะทำอย่างไร
ก. ให้ศักดิ์ศรีหาทางออกเอาเอง เพราะตนก็ไม่สามารถจะช่วยเหลือเพื่อนได้
ข. พยายามช่วยศักดิ์ศรีคิด และแนะนำให้ไปปรึกษาครูประจำชั้น

28. ประสิทธิ์ซึ่งเรียนหนังสือเก่งที่สุดในห้องเดินเข้ามาในห้องเรียน เห็นเพื่อน ๆ หน้าตาเคร่งเครียด จึงถามเพื่อนว่ามีปัญหาอะไรกัน เพื่อนคนหนึ่งบอกว่า พวกเรากำลังวิตกกังวลถึงเรื่องที่ครูจะสอบในวันพรุ่งนี้ เพราะพวกเรามัวทำงานเก่า จึงไม่มีเวลาอ่านหนังสือ และจะขอให้ประสิทธิ์ช่วยทบทวนเรื่องที่จะสอบ ถ้านักเรียนเป็นประสิทธิ์ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. บอกกับเพื่อนว่าตนก็ยังไม่ได้อ่านหนังสือเหมือนกัน
- ข. เรียกเพื่อน ๆ มารวมกัน และอธิบายให้เพื่อน ๆ ฟังเท่าที่จะทำได้
29. พรสุตามีเรื่องกลุ้มใจเพราะตนอยากเรียนต่อในชั้น ม.1 แต่ทางบ้านไม่มีเงินมากพอที่จะส่งเรียน แต่ พรสุตามีความตั้งใจที่จะเรียนต่อ จึงนำเรื่องของตนเองไปเล่าให้องค์พี่ฟัง เพื่อว่าองค์กรจะมีทางออก หรือความคิดอะไร ๆ บ้าง ถ้านักเรียนเป็นองค์กร นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ช่วยแนะนำพรสุตาว่า พรสุตาอาจจะไปเรียน กศ.น. แทนก็ได้
- ข. ปลอบให้เป็นเรื่องภายในครอบครัวของพรสุตา
30. ประธานโรงเรียนเรียกประชุมคณะกรรมการนักเรียน เพื่อช่วยหาแนวทางแก้ไขขยะที่มาจากถุงนมที่พวกน้อง ๆ ตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึง ชั้น ป.4 ทิ้งปลิวเกลื่อนกลาดทั่วโรงเรียน ทำให้โรงเรียนสกปรกมากถ้านักเรียนเป็นคณะกรรมการนักเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. บอกที่ประชุมว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะหาวิธีการแก้ไข
- ข. ช่วยเพื่อน ๆ คิดหาทางแก้ไข
31. ในขณะที่วรากรซึ่งจักรยานกลับบ้านในระหว่างทางเห็นน้องที่อยู่ ป.1 เดินกลับบ้านตามลำพัง และเป็นเส้นทางเดียวกับบ้านของตน แต่ว่าบ้านของน้อง ป.1 อยู่เลยบ้านของวรากรไปอีก ถ้านักเรียนเป็นวรากร นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ให้น้อง ป.1 เดินกลับบ้านเองตามปกติ
- ข. ชวนน้องไปด้วย และไปส่งจนถึงบ้าน
32. ทางโรงเรียนของระวี ได้ไปทัศนศึกษาก่อนปิดภาคเรียน ระวีตั้งใจจะไปกับเพื่อน ๆ ในห้องก่อนที่จะจบชั้น ป.6 แต่ฐานะทางบ้านของระวีค่อนข้างยากจน เพราะพ่อแม่มีลูกหลายคน ที่จะต้องส่งเรียน นักเรียนเป็นระวี นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ขอยืมเงินจากเพื่อน แล้วค่อยหามาใช้
- ข. ไม่ไป คิดว่าคราวหน้าคงมีโอกาสได้ไป
33. ในการเข้าค่ายลูกเสือ ซึ่งตรงกับช่วงที่อากาศหนาว ครูได้ให้นักเรียนนำผ้าห่มติดตัวมาด้วย แต่วิทยากรออกจากบ้านจึงลืมหยิบถุงผ้าห่มที่เตรียมไว้มา กานดาอยู่หมู่เดียวกับวิภาซึ่งนำผ้าห่มผืนใหญ่มา ถ้านักเรียนเป็นกานดา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ให้วิภาห่มผ้าร่วมกับตน
- ข. ให้วิภาแก้ปัญหาเอง
34. เพชรนั่งรถไปโรงเรียน เห็นหญิงชราคนหนึ่งขึ้นมาบนรถ แต่ไม่มีที่นั่งจึงต้องยืน แต่ไม่มีใครลุกให้หญิงชราคนนั้นนั่งเลย และโรงเรียนของเพชรก็ยังอีกไกลกว่าจะถึง ถ้านักเรียนเป็นเพชรนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. คิดว่า เดียวก็มีคนอื่นลุกให้นั่งเอง
- ข. บอกหญิงชราให้นั่งที่นั่งของตน

35. มีผู้นำร่องเท้านักเรียนมาบริจาคให้กับ
โรงเรียนของธีระ โดยให้ห้องเรียนละ
ประมาณ 5 คู่ แต่จำนวน นักเรียนมีมากกว่า
5 คน ครูประจำชั้นจึงใช้วิธีการจับฉลาก ธีระ
ก็เป็นคนหนึ่งที่ถูกฉลากได้ แต่ธีระมี
รองเท้านักเรียนอยู่แล้ว 2 คู่ ถ้านักเรียนเป็น
ธีระ นักเรียนจะอย่างไร
ก. นำรองเท้านักเรียนไปเก็บไว้เพื่อเอาไว้
ใช้วันหลัง
ข. ให้รองเท้ากับเพื่อนที่มีรองเท้า
นักเรียนเพียงคู่เดียว
36. เด็กชายฉลองเก็บเงินได้ที่หล่นอยู่ตรงประตู
เข้าโรงเรียนจำนวน 1,000 บาท โดยไม่มี
ใครเห็น และมา ทราบทีหลังว่าเป็นเงินที่
คนงานตัดอ้อยทำหล่นหายเมื่อคืนนี้ ถ้า
นักเรียนเป็นเด็กชายฉลอง นักเรียนจะทำ
อย่างไร
ก. เก็บเงินนั้นไว้
ข. นำเงินไปคืนให้คนงานตัดอ้อย
37. วิชุดากำลังนั่งดูโทรทัศน์อยู่เพลิน ๆ ได้ยิน
เสียงคนมาเรียกหน้าบ้านจึงเดินไปดู เห็น
อุษาหอบหนังสือมา เพื่อที่จะให้วิชุดา
ทบทวนเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้ว เพื่อ
เตรียมตัวสอบในสัปดาห์หน้า ถ้านักเรียน
เป็นวิชุดา นักเรียนจะอย่างไร
ก. บอกอุษาว่าตนไม่ว่าง
ข. ทบทวนเนื้อหาที่เรียนมาให้กับอุษา
38. สุพจน์กำลังนอนหลับอยู่ ได้ยินเสียงโทรศัพท์
ดังขึ้น เมื่อสุพจน์ไปรับโทรศัพท์ก็ทราบว่าสุธี
โทรศัพท์มาขอความช่วยเหลือ เพราะว่าสุธีได้
รับปากกับครูเอาไว้ว่า จะไปช่วยทำ
โรงอาหาร แต่พอดีคุณแม่ชวนตนไปไปเป็น
เพื่อนที่ต่างจังหวัด จึงโทรศัพท์มาวานให้
สุพจน์ไปช่วยครูแทนตน ถ้านักเรียนเป็น
นักเรียนจะอย่างไร
ก. ให้สุธีโทรศัพท์ไปวานเพื่อน
คนอื่นแทน
ข. รับอาสาว่าจะไปช่วยครูแทนสุธี
39. ธิดาเดินทางไปด้วยจังหวัดกับแม่ โดยนั่งรถ
ปรับอากาศ เหตุที่แม่เลือกนั่งรถปรับอากาศก็
เพราะว่าสะดวกสบายดี เพราะกว่าจะถึงจุด
หมายต้องใช้เวลามากหลายชั่วโมง แต่ช่วงนั้นเป็น
วันหยุดหลายวัน จึงมีผู้โดยสารมากกว่าปกติ
ในระหว่างทางได้มีเด็กคนหนึ่งซึ่งมากับแม่
ไม่มีที่นั่งจึงต้องยืน และเด็กคนนั้นยืนตรงที่
ธิดานั่ง ถ้านักเรียนเป็นธิดา นักเรียนจะทำ
อย่างไร
ก. เรียกเด็กคนนั้นมานั่งกับตนด้วย
ข. สงสาร แต่ถ้าให้เด็กคนนั้นนั่งด้วย
ตนก็จะนั่งไม่สบาย
40. สมศรีใส่ชุดนักเรียนชุดใหม่ที่แม่เพิ่งจะซื้อให้
และสมศรีได้เดินมาหาตัวที่กำลังถอนหายใจ
อยู่ที่แปลงผัก แต่ตัวไม่รู้ตัวว่าสมศรีเดินมาข้าง
หลัง จึงสลัดดินที่ติดอยู่ในมือไปโดนชุด
นักเรียนชุดใหม่ของสมศรีเปื้อน ถ้านักเรียน
เป็นสมศรี นักเรียนจะอย่างไร
ก. ต่อด่าว่าตัวที่ไม่ระวัง
ข. ไม่โกรธ เพราะรู้ว่าตัวไม่ได้ตั้งใจ

41. สุกัญญากับศิริพร เป็นนักเรียนที่เรียนเก่งทั้งคู่ ผลการสอบออกมาทั้งสองคนจะผลัดกันได้ที่ 1 กับที่ 2 แต่ในปลายภาคเรียนนี้ครูประจำชั้นได้ตั้งรางวัลไว้ว่าถ้าใครสอบได้ที่ 1 จะให้ทุนการศึกษาจำนวน 500 บาท คนที่ได้ที่ 2 จะได้ทุนจำนวน 300 บาท ผลการสอบออกมาปรากฏว่าสุกัญญาได้ที่ 1 ศิริพรได้ที่ 2 ถ้านักเรียนเป็นศิริพรนักเรียนจะอย่างไร

ก. เสียใจ เพราะตนไม่ได้รางวัลเท่ากับ

สุกัญญา

ข. แสดงความยินดีกับสุกัญญา

42. ปัญญากับวีระเคยมีเรื่องชกต่อยกันจนถูกทางโรงเรียนลงโทษทำทัณฑ์บนในชั่วโมงพลศึกษา ครูให้นักเรียนหัดเตะเตะกระรอก ปัญญาเตะเตะกระรอกไปถูกศีรษะวีระโดยไม่ได้ตั้งใจ ถ้านักเรียนเป็นวีระ นักเรียนจะอย่างไร

ก. คิดในใจว่า วันหลังจะแกล้งคืน

ข. ไม่โกรธ เพราะคิดว่าปัญญาคงไม่ได้ตั้งใจ คิดว่าเป็นอุบัติเหตุ

43. ปราณีพาหทัยรัตน์มาเที่ยวบ้านของตน ที่บ้านของปราณีมีตุ๊กตาหลายตัว เพราะครอบครัวมีฐานะดี หทัยรัตน์เห็นว่าปราณีมีตุ๊กตาหลายตัว ซึ่งตนเองไม่เคยมีโอกาสดู มี จึงเกิดความอยากได้ตุ๊กตา และคิดจะขอตูกตาของปราณีสักตัวหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นหทัยรัตน์ นักเรียนจะทำอย่างนั้นหรือไม่

ก. ทำอย่างหทัยรัตน์ เพราะปราณีมี

ตุ๊กตาหลายตัว

ข. ขอแค่ดูก็พอแล้ว ถ้ามีโอกาสก็จะได้ซื้อบ้าง

44. วันดีได้ซื้อไม้บรรทัดใหม่ที่เป็นแบบสามมิติมาให้เพื่อน ๆ ดู เพื่อน ๆ จึงแย่งกันหยิบ เลยทำให้ไม้บรรทัดของวันดีหัก ถ้านักเรียนเป็นวันดี จะทำอย่างไร

ก. โกรธที่เพื่อนทำไม้บรรทัดของตนหัก และให้เพื่อนช่วยกันซื้อใช้

ข. ไม่ต่อว่าเพื่อน ๆ เพราะคิดว่าเพื่อน ๆ ไม่ได้ตั้งใจทำไม้บรรทัดของตนหัก

45. ประกิตมีนิสัยชอบแกล้งเพื่อน ๆ อยู่เป็นประจำ วันหนึ่งประกิตก็ได้แกล้งเพื่อน ๆ ของพรสุดาและมีคนนำเรื่องที่ประกิตทำไปบอกครู วันหนึ่งประกิตถูกครูทำโทษเพราะครูได้กล่าวตักเตือนไปแล้วหลายครั้ง ถ้านักเรียนเป็นพรสุดา นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

ก. สมน้ำหน้าประกิตที่ชอบแกล้งเพื่อน กับตนอยู่เป็นประจำ

ข. ไม่โกรธที่ประกิตเคยแกล้งตน คราวนี้คงจะเลิกนิสัยเกรงเสียที

46. สิริเดินมาหามะลิด้วยท่าทางที่โกรธจัด ต่อว่ามะลิว่าหยิบของไปแล้วไม่รีบนำมาคืน เพราะว่าตนเอง จำเป็นต้องใช้ ซึ่งความจริงแล้วมะลิไม่ได้หยิบของไปใช้ ถ้านักเรียนเป็นมะลิ นักเรียนจะอย่างไร

ก. โกรธ เพราะไม่ได้เป็นคนทำ

ข. รอให้สิริหายโกรธ แล้วค่อยอธิบายให้ฟังว่าตนไม่ได้หยิบของไป

47. แก้วตาลงสมัครรับเลือกประธานนักเรียน ซึ่งผลการเลือกตั้งออกมา ปรากฏว่าแก้วตา ไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานนักเรียน ถ้า นักเรียนเป็นแก้วตา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่แสดงอาการเสียใจ และยินดีกับ เพื่อนที่ได้รับเลือกตั้ง
- ข. เสียใจ เพราะคิดว่าตนเองมีความ สามารถด้อยกว่าเพื่อน
48. กรรณิกามีบ้านหลังเล็ก ๆ แต่ครอบครัวของตนก็มีความสุขดี ซึ่งอยู่ใกล้กับบ้านของวัลลภ ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งตัวบ้านมีขนาดใหญ่ วันหนึ่งกรรณิกาได้มีโอกาสเข้าไปในบ้านของ วัลลภ และเห็นว่าทุกคนในบ้านมีเสื้อผ้า ข้าว ของเครื่องใช้ที่ทันสมัย ถ้านักเรียนเป็น กรรณิกา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. อยากมีสิ่งต่าง ๆ เหมือนกับวัลลภ
- ข. ไม่อยากมี และพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม ตั้งคะพิภพ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ภัทรพร เกษสังข์ ภาควิชาวิจัย และวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏเลย
4. อาจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์ ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
5. อาจารย์ประภัสสร ปานศรี โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล

วัน เดือน ปีเกิด

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

สถานที่ทำงานในปัจจุบัน

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537

พ.ศ. 2541

พ.ศ. 2545

นางสาวพิมพ์ประภา พันธุ์พิพัฒน์

17 พฤษภาคม 2518

257/1 หมู่ 4 ต.ปลายนา อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

อาจารย์ 1 ระดับ 3

โรงเรียนบ้านพรหมมณี ต.หนองปลิง อ.เลาขวัญ

จ.กาญจนบุรี

มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนศรีประจันต์ "เมธีประมุข"

อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

ค.บ. (คณิตศาสตร์) จากสถาบันราชภัฏนครปฐม

กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ